ag obair i gcomhar le chéile…

chun leas agus sláinte tomhaltóirí a chosaint

Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann **Tuarascáil Bhliantúil 2009**

Food Safety
AUTHORITY OF IRELAND

Deich mbliana a cheiliúradh

Is é 2009 an deichiú bliain ó bunaíodh Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann mar an ghníomhaireacht náisiúnta rialúcháin bhia a bhfuil sé de chúram uirthi leas agus sláinte tomhaltóirí a chosaint.

leathanach 4 →

Food Safety AUTHORITY OF IRELAND 1999 2009

Celebrating ten years

Chuig an Aire Sláinte agus Leanaí

Tá áthas ar an mbord a dheichiú tuarascáil bhliantúil agus cuntais a chur faoi bhráid an Aire don tréimhse dhá mhí dhéag dar críoch 31 Nollaig 2009, de réir Alt 25 den Acht um Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann, 1998.

An tUasal Eamonn Ryan
Cathaoirleach

An tOllamh Alan Reilly
Príomhfheidhmeannach

Ár Misean

Is é ár misean sláinte agus leas tomhaltóirí a chosaint trí dheimhin a dhéanamh de go sásaíonn an bia a itear, a scaiptear, a chuirtear ar an margadh nó a tháirgtear sa stát na caighdeáin is airde maidir le sláinteachas agus sábháilteacht bhia.

Clár Ábhar

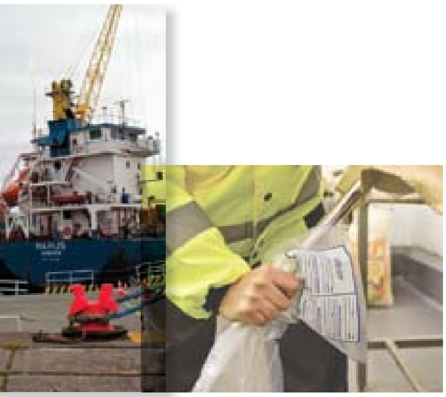

Athbhreithniú ar an mBliain leathanach 2 →

02 Ráiteas an Chathaoirligh
04 Deich mBliana chun Tosaigh i Sláinteachas agus Sábháilteacht Bhia
06 Athbhreithniú an Phríomhfheidhmeannaigh
10 Athbhreithniú Rialála
40 Bainistiú Teagmhas
42 Eolaíocht
48 Cumarsáid
56 Rialachas Corparáideach

Ár Rialachas leathanach 58 →

58 Gníomhaireachtaí Oifigiúla
59 Struchtúr Bainistíochta
60 Comhaltaí an Bhoird
62 Comhaltaí an Choiste Eolaíoch
64 Comhaltaí na Comhairle Comhairlí um Shábháilteacht Bhia
65 Comhaltaí an Fhóraim Tionscail
66 Ráiteas faoi Leasanna Chomhaltaí an Bhoird/an Phríomhfheidhmeannaigh
67 Ráiteas faoi Leasanna Chomhaltaí an Choiste Eolaíoch

Ráitis Airgeadais leathanach 68 →

68 Ráitis Airgeadais

Ráiteas an Chathaoirligh

An tUasal Eamonn Ryan Cathaoirleach

Níl mórán nithe níos tábhachtaí sa saol ná sábháilteacht an bhia a ithimid agus a mbainimid taitneamh as gach lá. I gcás mórán daoine in Éirinn, tá bia i gcroílár a saoil oibre agus bíonn tionchar díreach aige sin ar ár ngeilleagar agus ar chúrsaí slándála pearsanta. Tá sábháilteacht bhia riachtanach, ní hamháin ó thaobh breoiteacht a sheachaint, ach freisin chun ár sláinte, ár rathúnas, ár bhféiniúlacht chultúrtha agus ár mórtas a chothú.

Baineadh amach cloch mhíle i stair an Údaráis in 2009, nuair a rinne sé a 10ú bliain a cheiliúradh. Deich mbliana ó shin, rinne ár Rialtas cinneadh fadradharcach chun an tÚdarás a bhunú – ceann de na chéad ghníomhaireachtaí náisiúnta rialúcháin bhia aonair san Eoraip. Thar na deich mbliana seo a chuaigh thart, tá an tÚdarás tar éis a léiriú go gcuireann sé breisluach leis an gcóras náisiúnta rialúcháin bhia in Éirinn. Bhí sé ina thasc tosaíochta tús áite a thabhairt do leas agus sláinte tomhaltóirí, agus, mar sin, deimhin a dhéanamh de go mbaintear amach an leibhéal sláinteachais agus sábháilteachta bia is airde i gcás na mbianna a itear, a tháirgtear, a scaiptear agus a chuirtear ar an margadh in Éirinn.

Ón am a bunaíodh é, dhírigh an tÚdarás ar an gcóras náisiúnta rialúcháin bhia a fhorbairt agus a threisiú. Ba é ról an Údaráis comhordú a dhéanamh ar fhorfheidhmiú na reachtaíochta bia ar fud na ngníomhaireachtaí náisiúnta go léir, agus deimhin a dhéanamh de go dtacaíonn an fhianaise eolaíoch is fearr atá ar fáil leis na gníomhartha forfheidhmiúcháin. I measc na bpríomhthascanna le deich mbliana anuas, bhí tomhaltóirí a chur ar an eolas faoi shábháilteacht an bhia a itheann siad, agus comhairle a chur ar airí maidir le cúrsaí a bhaineann le beartas sábháilteachta bia. Gan tacaíocht agus tiomantas leanúnach fhoireann na ngníomhaireachtaí oifigiúla a oibríonn ar conradh seirbhíse don Údarás, ní bheadh torthaí ár n-iarrachtaí ná ár n-éachtaí thar na deich mbliana sin bainte amach againn in aon chor. Táimid fíorbhuíoch díobh as a ngairmiúlacht agus a n-iarrachtaí, mar aon lena ndíograis agus a gcumas coinneáil ar an eolas faoi réimse reachtaíochta na sábháilteachta bia a bhíonn ag athrú i gcónaí.

Tá tionscal an bhia fíorthábhachtach dúinn agus cuireann sé go hollmhór leis an ngeilleagar. Tá baint aige le gach gné de shochaí na hÉireann – turasóireacht, sláinte agus cultúr. Bhí sé ina ábhar tosaíochta don Údarás comhpháirtíochtaí dílse a chruthú leis na hearnálacha uile ar fud an bhiashlabhra. Oibríodh chun tiomantas do shábháilteacht bhia a fháil ó thionscal an bhia, agus chun próisis agus struchtúir a fhorbairt d'fhonn caighdeáin sláinteachais bhia a choinneáil agus a fheabhsú. Níl margadh ann le haghaidh bia nach bhfuil sábháilte agus cabhraíonn an tÚdarás, mar rialtóir sofheicthe agus inchreidte, chun bonn taca a thabhairt don mhuinín atá ag tomhaltóirí i sábháilteacht an bhia in Éirinn. Bhí obair ar leibhéal idirnáisiúnta ina cuid thábhachtach de chlár oibre an Údaráis freisin, agus cruthaíodh líonraí gníomhacha le gníomhaireachtaí sábháilteachta bia ar fud an domhain, ar leibhéal corparáideach agus leibhéal gairmiúil araon, mar thoradh ar an obair sin.

"Níl margadh ann le haghaidh bia nach bhfuil sábháilte agus cabhraíonn an tÚdarás, mar rialtóir sofheicthe agus inchreidte, chun bonn taca a thabhairt don mhuinín atá ag tomhaltóirí i sábháilteacht an bhia in Éirinn."

Ba mhaith liom an deis seo a ghlacadh, ar son an Bhoird, chun buíochas a ghabháil le Mary Harney, T.D., an tAire Sláinte agus Leanaí, agus le foireann a Roinne as an gcomhpháirtíocht dhearfach leanúnach atá againn leo agus iad ag cabhrú linn inár gcuid iarrachtaí. Ba mhaith liom buíochas a ghabháil freisin le Brendan Smyth T.D., an tAire Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia agus lena fhoireann a thug tacaíocht don Údarás ina chuid oibre agus lena chuid gníomhartha i mbliana.

Tá mo chomhghleacaithe ar an mBord tar éis roinnt mhaith saineolais, ama agus treorach a chur ar fáil don Údarás. Táim fíorbhuíoch as a rannpháirteachas dearfach agus as an méid a chuir siad le treoir straitéiseach an Údaráis, agus as an tacaíocht phearsanta a thug siad dom le cabhrú liom i mo ról. Ar an gcuma chéanna, ba mhian liom buíochas a ghabháil le comhaltaí na Comhairle Comhairlí um Shábháilteacht Bhia as a gcomhairle mhaith ar na saincheisteanna níos leithne a bhíonn i gceist leis an gclár sábháilteachta bia.

Táim fíorbhuíoch do gach duine de chomhaltaí an Choiste Eolaíoch agus na bhFochoistí. Tugann siad a gcuid ama agus a ngéire intinne eolaíoch dár struchtúr comhairleach eolaíoch ar bhonn deonach ar mhaithe le sláinte an phobail a chosaint. Ní féidir fiúntas inbhraite na sócmhainne eolaíche ollmhóire seo a mheas. Cuirtear smaointí, eolas agus saineolas den scoth maidir le hábhair eolaíocha ar fáil don Údarás léi. Mar fhocal scoir, ba mhaith liom mo bhuíochas a ghabháil lenár bPríomhfheidhmeannach, an tOllamh Alan Reilly, agus le foireann an Údaráis as ucht a gcuid oibre leanúnaí, a ndúthrachta agus a ndíograis.

De réir mar a dhruidimid i dtreo dheireadh ár ndeichiú bliain i bhfeidhm, is féidir linn a bheith cinnte go bhfuil gníomhaireacht náisiúnta sábháilteachta bia shofaisticiúil ag Éirinn atá i ndea-staid chun sláinte tomhaltóirí a chosaint maidir le bia. Is é an dúshlán atá ann anois ná leanúint orainn ag forbairt agus ag dul ar aghaidh d'fhonn saincheisteanna sábháilteachta bia nua atá ag teacht chun cinn a aithint, pleanáil ina leith agus dul i ngleic leo, agus an fhianaise eolaíoch is fearr a sholáthar mar an bonn le haghaidh gníomhartha rialúcháin agus beartais bia. Níl aon amhras orm ach go leanfaidh an fhoireann atá ann a bheith solúbtha agus uilechuimsitheach, agus go bhfanfaidh fís an Údaráis amhlaidh, ag seasamh an fóid agus ag dul in oiriúint mar atá déanta acu le deich mbliana anuas. Cabhróidh an méid sin go mór dúinn agus muid ag dul ar aghaidh.

Deich mBliana chun Tosaigh i Sláinteachas agus Sábháilteacht Bhia

Croineolaíocht na Mórimeachtaí maidir le Sábháilteacht Bhia in Éirinn: 1999-2009

Food Safety AUTHORITY OF IRELAND 1999 2009

Celebrating ten years

Deich mbliana ó shin, bunaíodh Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann mar cheann de na chéad ghníomhaireachtaí náisiúnta rialúcháin bhia aonair san Eoraip agus cuireadh faoina chúram sláinte agus leas tomhaltóirí a chosaint.

1999

Orgánaigh Ghéinmhodhnaithe
Bhí easpa eolais agus mearbhall maidir le hOrgánaigh Ghéinmhodhnaithe ina ábhar imní do thomhaltóirí.

Éilliú Dé-ocsaine sa Bheilg
Moladh do thomhaltóirí gan bianna ó mBeilg a raibh tionchar ag éilliú dé-ocsaine orthu (muiceoil, mairteoil, táirgí déiríochta, éanlaith chlóis agus táirgí uibhe ó ainmhithe a tógadh idir 15 Eanáir agus 1 Meitheamh 1999) a cheannach ná a ithe.

Antaibheathaigh a Úsáid san Fheirmeoireacht
Eisíodh comhairle i ndiaidh don Choiste Comhairleach maidir le Sábháilteacht Mhicribhitheolaíoch Bhia sa Ríocht Aontaithe (UK Advisory Committee on the Microbiological Safety of Food) tuarascáil a fhoilsiú ar shábháilteacht bhia maidir le frithsheasmhacht antaibheathach miocróbach.

2000

Táirge a Aisghairm: Liamhás Cócaráilte
I ndiaidh roinnt cásanna de *Salmonella* Typhimurium DT104 san Oirthuaisceart, d'eisigh Bord Sláinte an Oirthuaiscirt agus an tÚdarás réamhrabhadh gan liamhán cócaráilte ar táirgeadh é i monarcha feola bheag i gCo. na Mí a ithe.

Galar Weil
Eisíodh comhairle don tionscal maidir le rialú creimirí i ndiaidh tuairiscí go bhfuair fear ó Luimneach bás de thoradh ghalar Weil.

Einceifileapaite Spúinseach Bhólachta (BSE)
Tugadh aird níos mó ar shábháilteacht an bhiashlabhra, agus bhí imní níos mó ar thomhaltóirí faoi, de bharr na géarchéime BSE.

2001

Táirge a Aisghairm: Liamhás Cócaráilte
Aithníodh speicis *Salmonella* i mbaisc liamháis chócaráilte a táirgeadh i gCorcaigh.

Táirge a Aisghairm: Bainne Foirmle do Naíonáin
Rinne déantóir bia naíonán baisceanna sonracha dá bhainne foirmle do naíonáin a aisghairm go deonach, toisc go ndúradh go raibh baint aige le cás ispíneachais ag naíonán sa Ríocht Aontaithe.

2002

Táirge a Aisghairm: Ribí Róibéis agus Cloicheáin
Chuir Gníomhaireacht Thuaisceart Éireann um Chaighdeáin Bhia in iúl don Údarás go bhfuarthas rianta de na ceimiceáin 3-aimín-2-ocsasóilidinóin (AOZ), 5-morfóilínimeitil-3-aimínea-ocsasóilidinóin (AMOZ) agus leathcharbaisíd (SEM) trí thástáil a dhéanamh ar shamplaí de ribí róibéis agus chloicheáin ó uiscí alathe na hÁise Thoir Theas a bhí ar díol i dTuaisceart Éireann.

Allmhairíodh Filléid Sicín Isteach go hÉirinn lena raibh Sárú ar na Dlíthe maidir le Lipéadú Bia i gceist
Fuarthas go raibh breiseáin nár nochtadh nó nár luadh go cruinn ar lipéadú na dtáirgí i gcoibhneas ard de na filléid sicín a allmhairíodh, agus i mórán cásanna bhí an méid uisce níos mó ná mar a fógraíodh.

Riosca d'Ionfhabhtú *E. coli* O157
Leitheadúlacht *E. coli* O157:H7 in 2.8% de mhairteoil mhionaithe agus burgair mhairteola in Éirinn.

Aicriolaimíd
D'aithin an tÚdarás Náisiúnta Bia sa tSualainn (National Food Administration, Sweden) ábhar salaithe próisis nua a bhí ag dul i gcion ar bhianna próiseáilte ar fud an bhiashlabhra.

2003

Leathcharbaisíd
Fuarthas go raibh leathcharbaisíd i gcodanna beaga de bhianna áirithe.

2004

Cás Amhrasta d'athraitheach ar Ghalar Creutzfeldt-Jakob
Tuairiscíodh cás amhrasta d'athraitheach ar Ghalar Creutzfeldt-Jakob maidir le fear Éireannach.

2005

Táirge a Aisghairm: Sudan Dearg 1
Baineadh úsáid as dathán bia dearg neamhdhleathach, Sudan Dearg 1, chun púdar cillí a dhéanamh. Rinneadh líon mór táirgí bia a bhí ar díol in Éirinn a aisghairm.

Táirge a Aisghairm: Paraidheargach
Rinneadh roinnt táirgí éagsúla a aisghairm toisc go raibh siad éillithe leis an dathán bia dearg neamhdhleathach, Paraidheargach.

2006

Tarraingíodh Aird ar Bhaol Folaigh *E.coli* in Áiseanna Cúram Leanaí
De bharr na rioscaí a bhaineann leis na baictéir dhainséaracha *E. coli* O157 in áiseanna cúram leanaí agus i gcreiseanna, d'fhoilsigh an tÚdarás bileog faisnéise a bhí dírithe go sonrach ar ghairmithe cúram leanaí.

Táirge a Aisghairm: Seacláid Cadbury
Thionscain Cadbury Ireland aisghairm tionscail toisc gur aithníodh *Salmonella* Montevideo i roinnt táirgí.

2007

Dearg 2G
Ní cheadófar an dath Dearg 2G (a úsáidtear in ispíní) a úsáid i mbia a thuilleadh.

SRM i láthair i gColún Veirteabrach Mairteola ó Ainmhithe os cionn 24 Mí
Le linn don Údarás iniúchadh a dhéanamh ar mhonarcha feola i gCo. Chill Dara, fuarthas go raibh baol ann nár chomhlíon an mhairteoil a soláthraíodh do shiopaí búistéara áirithe na riachtanais i leith ábhar sonraithe priacail (SRM) a bhaineann le mairteoil a sholáthar ó ainmhithe faoi bhun 24 mí d'aois.

2008

Briseadh amach *Salmonella* Agona
Nimhiú bia de bharr bhriseadh amach *Salmonella* Agona a raibh tionchar aige ar an RA agus ar Éirinn.

Nanaitheicneolaíocht i dTáirgeadh Bia
Rinneadh roinnt moltaí i dtuarascáil a d'fhoilsigh Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann maidir le nanaitheicneolaíocht agus a feidhmeanna ionchais amach anseo maidir le bia agus pacáistiú bia lena chinntiú go ndéanfaí sábháilteacht tomhaltóirí a chosaint i leith forbairtí sa réimse seo.

Táirge a Aisghairm: Táirgí Muiceola agus Bagúin ó Éirinn
Rinneadh na táirgí muiceola agus bagúin go léir ar an margadh, ar táirgeadh iad ó mhuca a maraíodh in Éirinn idir 1 Meán Fómhair agus 6 Nollaig 2008, a aisghairm de bharr éilliú dé-ocsaine féideartha.

2009

Táirge a Aisghairm: Meascáin Síolta Seasamain
Rinneadh síolta seasamain a aisghairm toisc go raibh speicis *Salmonella* le fáil iontu.

***Listeria monocytogenes* i Liamhás Slisnithe Bacáilte**
Fuarthas *Listeria monocytogenes* i mbaisc de liamhás slisnithe bácáilte a táirgeadh i gCarraig Mhachaire Rois.

Táirge a Aisghairm: Liamhás Cócaráilte faoi Ghrabhróga
Rinneadh liamhás a aisghairm mar bhí baol ann go raibh *Listeria monocytogenes* ann.

Athbhreithniú an Phríomhfheidhmeannaigh

An tOllamh Alan Reilly Príomhfheidhmeannach
(Ó Mheitheamh 2009)

Ba bhliain speisialta í 2009 don Údarás, mar ba é comóradh deich mbliana ar an am a bunaíodh é mar an ghníomhaireacht náisiúnta atá freagrach as reachtaíocht bia a fhorfheidhmiú. Le linn na ndeich mbliana seo a chuaigh thart, dhírigh an tÚdarás ar obair na ngníomhaireachtaí oifigiúla go léir a thabhairt le chéile faoi chóras náisiúnta láraithe amháin chun sábháilteacht bhia a rialú. Bhí sé ina phríomhthosaíocht don Údarás tús áite a thabhairt do shláinte tomhaltóirí agus leas tomhaltóirí.

San áireamh leis an tasc seo tá obair lena chinntiú go bhfuil forfheidhmiú na reachtaíochta bia i gcoibhneas leis an mbaol, agus go ndéanfar na cinntí go léir i leith bainistíocht riosca bunaithe ar an gcomhairle eolaíoch is fearr atá ar fáil. Trí chomhoibriú idirghníomhaireachta níos fearr le blianta beaga anuas táthar tar éis comhsheasmhacht níos mó a bhaint amach ó thaobh forfheidhmiúcháin de, mar aon le comhtháthú níos fearr sa chóras náisiúnta sábháilteachta bia a rialú. Agus prionsabail na sármhaitheasa eolaíche, an neamhspleáchais, na hoscailteachta agus na trédhearcachta á threorú, chomhoibrigh an tÚdarás leis na geallsealbhóirí go léir d'fhonn comhairle eolaíoch iontaofa agus measúnuithe riosca iontaofa a chur ar fáil ar a bhféadfaí cinntí maidir le forfheidhmiú agus beartas sábháilteachta bia a bhunú. Bhí neamhspleáchas ón earnáil táirgthe bhia fíorthábhachtach chun muinín na ngeallsealbhóirí uile i sábháilteacht an tsoláthair bhia Éireannaigh a dhaingniú.

Rinneadh iniúchadh ar an gcóras náisiúnta sábháilteachta bia a rialú, nuair a thuairiscigh Oifig Bia agus Tréidliachta an Choimisiúin Eorpaigh ar iniúchadh ar an gcóras rialúcháin bhia agus bheathaithe in Éirinn. Rinneadh leorgacht agus forfheidhmiú an Phlean Náisiúnta Rialúcháin a scrúdú mar chuid den iniúchadh, mar aon leis an gcaoi a gcloíonn an Plean le dlí an Chomhphobail. D'ullmhaigh an tÚdarás an Plean Náisiúnta Rialúcháin, i gcomhar leis an Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia, mar tá an Roinn freagrach as rialuithe oifigiúla maidir le beathú, sláinte plandaí agus ainmhithe, agus leas ainmhithe. Chinn an Oifig Bia agus Tréidliachta gur léirigh na húdaráis in Éirinn dearcadh cuiditheach maidir leis an bPlean Náisiúnta Rialúcháin a fhorbairt. Chinn sí freisin go raibh Éire ag comhlíonadh na riachtanas rialúcháin ar an iomlán. D'aithin sí roinnt réimsí inar gá feabhas a dhéanamh, agus cuireadh plean gníomhaíochta i bhfeidhm chun déileáil leo sin. Faighimid muinín go bhfuil ár sprioc á baint amach againn ón dearcadh dearfach seo a léiríodh le measúnú seachtrach neamhspleách ar chóras rialúcháin bhia agus bheathaithe na hÉireann. Déanann na gníomhaireachtaí oifigiúla, le chéile, maoirseacht ar oibríochtaí beagnach 49,000 gnó bia in Éirinn.

Rinne an tÚdarás sraith seimineár a óstáil in 2009 chun gnóthaí bia, foireann oifigiúil na ngníomhaireachtaí agus páirtithe leasmhara eile a chur ar an eolas faoi dhlíthe, chleachtais agus thionchair nua maidir le bia sábháilte a sholáthar. Ba é an cuspóir ná caighdeáin chomhlíontachta níos airde a chur chun cinn, agus deimhin a dhéanamh de go raibh gach duine ar an eolas faoi na forbairtí is déanaí. Clúdaíodh ábhair amhail córais inrianaitheachta feola, forbhianna, saill i mbianna a

laghdú, na hiarmhairtí a bhíonn i gceist le dramhaíl a leathadh ar thalamh a úsáidtear chun bia a tháirgeadh, agus an clár laghdaithe saille, sna seimineáir. Ina theannta sin, chun freastal ar an méadú atá tagtha ar an méid bia-ábhar eitneach atá á bhfás in Éirinn, cuireadh cúrsaí oiliúna speisialta maidir le sábháilteacht bhia ar fáil do shiopaí bia Afracaigh agus d'oifigigh fhorfheidhmiúcháin a dhéanann iniúchadh ar shiopaí bia Afracaigh.

Rinneadh láithreán Gréasáin an Údaráis, atá ina acmhainn lárnach le haghaidh faisnéise don tionscal, do ghrúpaí ar suim leo é agus do thomhaltóirí, a athdhearadh agus cuireadh béim faoi leith ar é a fheabhsú mar fhoinse faisnéise le aghaidh thionscal an bhia. Tá cuid nua ann anois atá tiomnaithe do 'ghnóthaí bia', ina dtugtar treoir maidir le hábhair amhail gnó bia nua a thosú, anailís ghuaise agus phointí rialúcháin criticiúla, agus oiliúint.

Seoladh an *Safe Catering Pack* nua in 2009, a chabhróidh le breis agus 31,000 gnó seirbhíse bia a riachtanas dlíthiúil chun bia a bhainistiú go sábháilte a chomhlíonadh. Forbraíodh an pacáiste go príomha le haghaidh gnóthaí lónadóireachta, ach baineann sé le miondíoltóirí a bhfuil feidhm lónadóireachta ina gcuid gnó acu chomh maith. D'éirigh go han-mhaith lena sheoladh agus thug earnáil an bhia aiseolas dearfach ina leith.

D'fhan freagracht an Údaráis maidir le teagmhais bhia a bhainistiú airdeallach i gcónaí le linn 2009. Ina ról mar an pointe teagmhála Éireannach don Chóras Mear-rabhaidh Eorpach um Bia don Duine agus d'Ainmhithe, rinne sé thart ar 1,800 mear-rabhaidh bia a phróiseáil agus tugadh tosaíocht dóibh ó thaobh gnímh de mar is cuí in Éirinn.

Baineadh ardleibhéal nua amach in 2009 maidir lenár gcuspóir, i gcomhpháirtíocht leis an tionscal, chun salann a laghdú san aiste bia laethúil. Ó thosaigh an clár roinnt blianta ó shin, tá dul chun cinn suntasach déanta ag an tionscal ó thaobh an méid salainn i mbianna próiseáilte a laghdú ar bhonn deonach. Tá bacainní teicniúla i gceist do roinnt gnóthaí bia áfach má tá siad chun laghduithe breise a bhaint amach. Rinneadh an sprioc náisiúnta de 6g (nó taespúnóg amháin) in aghaidh an lae, maidir leis an méid salainn a itear, a shíneadh go dtí 2012 mar chuid de chlár ar fud an AE. Ní mór béim níos mó a chur ar chumarsáid le tomhaltóirí chun an méid salainn a itear ag an mbord a laghdú, i gcomhréir le hiarrachtaí an tionscail. Díreoidh an tÚdarás ar sin amach anseo.

Ag Breathnú ar Aghaidh

De réir mar a bhogaimid ar aghaidh táimid ag dul i ngleic le cúrsaí eacnamaíochta nach raibh le feiceáil in Éirinn roimhe seo. Tá muinín agam, áfach, go mbeimis in ann aghaidh a thabhairt ar an dúshlán agus cur le rathúlacht na ndeich mbliana seo a chuaigh thart. Ní mór dúinn a bheith in ann luach ar airgead a léiriú, agus éifeachtúlachtaí a lorg sa chaoi a n-oibrímid agus deimhin a dhéanamh de go bhfuil an córas rialúcháin bhia oiriúnach don chuspóir. Is é an príomhdhúshlán ná go bhfuil orainn a bheith in ann a léiriú go bhfuil gach gné de na rialuithe oifigiúla, idir chigireachtaí, sampláil, agus anailísí ar bhia, ar na rialuithe is oiriúnaí. Ní mór dúinn a bheith in ann a thaispeáint go ndéanaimid ár gcuid acmhainní a bhainistiú ar bhealach éifeachtach agus go bhfuil clár sábháilteachta bia á chur ar fáil againn lena gcosnaítear sláinte agus leas tomhaltóirí araon, agus lena dtugtar muinín don phobal i sábháilteacht na mbianna atá á dtáirgeadh in Éirinn. Tá sábháilteacht bhia ina freagracht chomhroinnte agus tá tionscal an bhia freagrach as bia sábháilte a tháirgeadh, a chur ar an margadh agus a scaipeadh. Is é an dúshlán don tionscal ná nach mór dóibh a bheith in ann caighdeáin arda sláinteachais a léiriú le linn táirgthe, margaithe agus scaipthe, chomh maith le córais bainistíochta sábháilteachta bia a threisiú agus bearta aisghairme agus inrianaitheachta cuimsitheacha a fhorbairt.

Tá gach rath a bhí ar an Údarás go dtí seo go mór faoi chomaoin a fhoirne, iarbhaill foirne agus baill foirne reatha araon, de bharr a gcuid aidhmeanna soiléire, a gcuid díograise agus gairmiúlachta. Táimid buíoch freisin as an obair a dhéanann foireann na ngníomhaireachtaí oifigiúla, a ghníomhaíonn de réir na gcaighdeán gairmiúil is airde agus reachtaíocht á cur i bhfeidhm. Táimid buíoch chomh maith de na heolaithe a oibríonn mar chomhairleoirí ar ár gcoistí. Táimid fíorbhuíoch de na daoine seo go léir as an obair ar fad a dhéanann siad chun tacú le clár oibre an Údaráis maidir le sábháilteacht bhia.

Ba mhaith liom buíochas a ghabháil le Mary Harney, T.D., an tAire Sláinte agus Leanaí, agus le foireann a Roinne as a dtacaíocht leanúnach le linn 2009. Is mór agam freisin tacaíocht Chomhaltaí an Bhoird, a chuir go mór le forbairt ár struchtúir rialachais chorparáidigh lena gcinntítear go gcuirtear córais láidre agus éifeachtacha ar bun.

Ag féachaint siar ar dheich mbliana de shábháilteacht bhia, is féidir linn a fheiceáil go bhfuil an tÚdarás tar éis fáis agus is eagraíocht í a leanann uirthi ag oibriú i gcomhpháirtíocht chun sláinte agus leas tomhaltóirí a chosaint. Táim ag súil le tuilleadh feabhais a chur ar an bhfás seo agus leanúint le muinín tomhaltóirí i sábháilteacht bhia a choimeád.

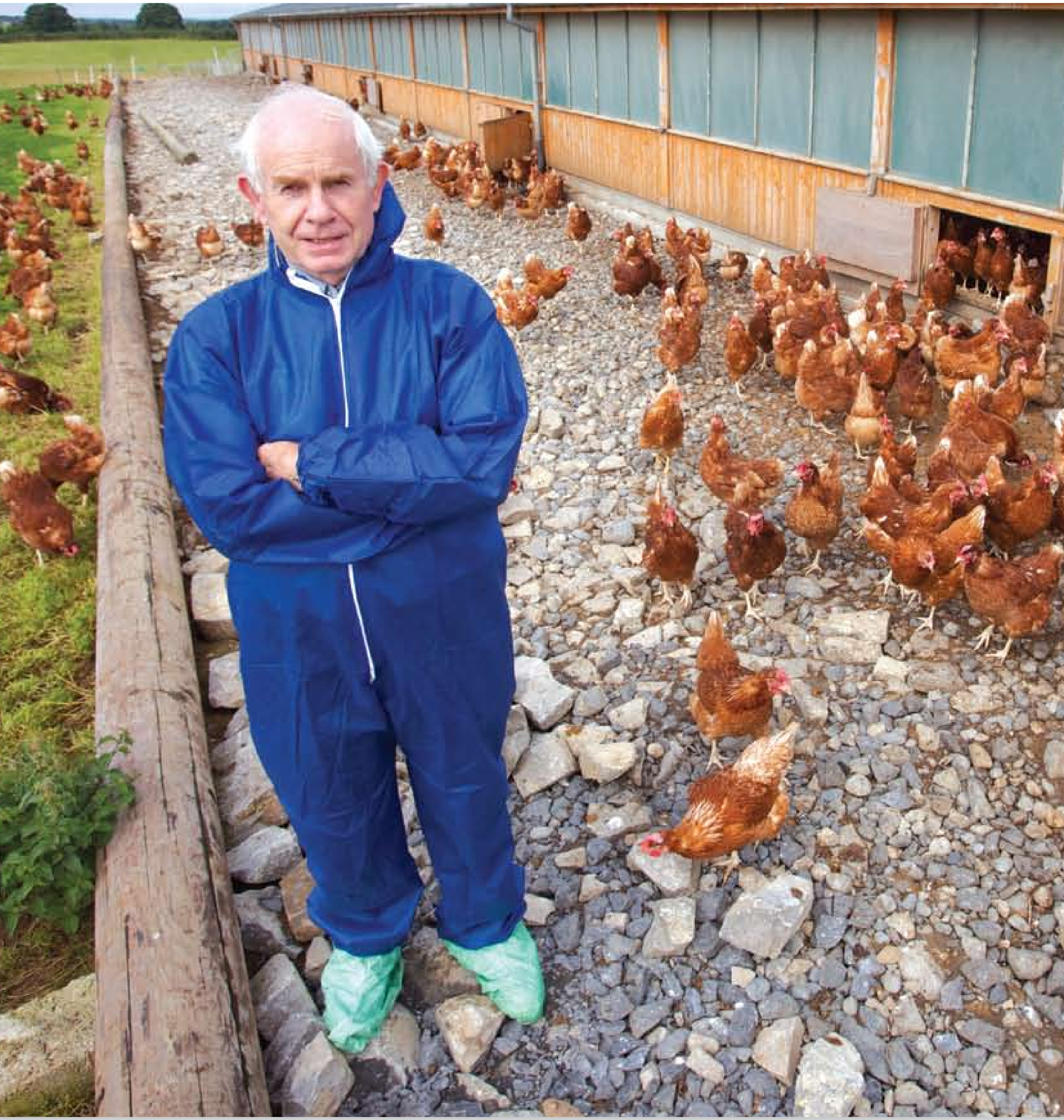

ag obair i gcomhar le chéile...
chun caighdeáin a ardú ó thús an tslabhra bia

"Ní mór dúinn a chinntiú go bhfuil an bia a thagann ón bhfeirm sábháilte, d'fhonn fadhbanna féideartha maidir le sábháilteacht bhia níos faide ar aghaidh sa bhiashlabhra a laghdú."

John J Cummins
Cigire Uibheacha, An Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia

Athbhreithniú Rialála

Is é an tÚdarás atá freagrach as forfheidhmiú a dhéanamh ar reachtaíocht na sábháilteachta bia in Éirinn, agus tugtar an bonn dlí dá leithéid san Acht um Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann, 1998. De réir an dlí, níl an tÚdarás freagrach as an mbiashlabhra ar fad faoi láthair, mar níl sé i gceannas ar rialúcháin ar bheathú d'ainmhithe, ar shláinte ainmhithe nó plandaí, ar leas ainmhithe ná ar ghníomhaíocht feirme.

Ní rud statach í reachtaíocht bia. Ó am go chéile, is gá reachtaíocht atá ann cheana féin a leasú nó a athsholáthar chun comhairle eolaíoch nua, nó cleachtais nua i dtionscal an bhia a chur san áireamh. Bíonn an tÚdarás páirteach i reachtaíocht a fhorbairt agus cuireann sé comhairle ar an Roinn Sláinte agus Leanaí maidir le saincheisteanna eolaíochta agus teicniúla atá ina mbonn taca le cinntí i leith bainistíocht riosca agus beartas sábháilteachta bia. Chuige sin, lean an tÚdarás air ag glacadh páirte i ngrúpaí oibre éagsúla maidir le reachtaíocht bia de chuid an Choimisiúin Eorpaigh, lena n-áirítear grúpaí a bhaineann le breiseáin; ábhair éillithe talmhaíochta; blaistithe; ábhair theagmhála bia; lipéadú bia; ábhair éillithe thionsclaíocha; éilimh maidir le cothú agus sláinte; agus truailleáin orgánacha dhianseasmhacha. Sna grúpaí oibre seo, déantar saincheisteanna teicniúla a bhaineann leis an reachtaíocht a phlé agus a chomhaontú, agus cuirtear dréachtaí faoi bhráid an Bhuanchoiste um an mBiashlabhra agus um Shláinte Ainmhithe, na Comhairle Eorpaí agus Pharlaimint na hEorpa.

Comhlíonann an tÚdarás a fhreagracht maidir le reachtaíocht bia a fhorfheidhmiú trí ghníomhaíochtaí oifigiúla forfheidhmiúcháin agus rialúcháin bhia a ligean ar conradh do na gníomhaireachtaí oifigiúla a oibríonn faoi chonradh seirbhíse don Údarás. Ba iad seo a leanas na gníomhaireachtaí oifigiúla a bhí ag obair faoin gcomhaontú conartha seo in 2009: Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte; an Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia; an tÚdarás um Chosaint Iascaigh Mhara; 31 údarás áitiúil; an tÚdarás um Chaighdeáin Náisiúnta na hÉireann; agus Foras na Mara. Is é ról an Údaráis gníomhartha na ngníomhaireachtaí oifigiúla a chomhordú d'fhonn an úsáid is éifeachtaí d'acmhainní stáit a bhaint amach. Cinntíonn sin go ndéantar leasanna tomhaltóirí agus sláinte tomhaltóirí a chosaint i gcónaí. Le linn na ndeich mbliana ó bunaíodh é, tá an tÚdarás ag díriú ar an gcóras náisiúnta rialúcháin bhia a fhorbairt agus a threisiú.

D'fhonn éifeachtacht agus oiriúnacht rialuithe oifigiúla a chinntiú maidir le reachtaíocht ábhartha, déanann an tÚdarás iniúchtaí ar a ghníomhaireachtaí oifigiúla. Le linn 2009, rinne an tÚdarás iniúchtaí rialúcháin suntasacha ar na heagraíochtaí seo a leanas - Seirbhís Tréidliachta na nÚdarás Áitiúil, Foras na Mara, an tÚdarás um Chaighdeáin Náisiúnta na hÉireann, agus an Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia. Sa bhreis air sin, tríd an Oifig Bia agus Tréidliachta, ní mór don Choimisiún Eorpach iniúchtaí a dhéanamh d'fhonn a chinntiú go bhfuil na Ballstáit go léir ag cloí le rialúcháin áirithe. Cé nach ndearna an Oifig Bia agus Tréidliachta aon mhisean in Éirinn in 2009, rinne an tÚdarás trí iniúchadh chun críoch a chur le torthaí a fuarthas i ndiaidh misean in 2008, a bhain le táirgí iascaigh, bia de bhunús ainmhíoch, agus iarmhair a rialú.

Seoladh an pacáiste cuimsitheach acmhainní *Safe Catering – Your Guide to Making Food Safely* in 2009, le cabhrú le breis agus 31,000 gnó seirbhíse bia a riachtanas dlíthiúil a chomhlíonadh maidir le bia a bhainistiú go sábháilte. Forbraíodh an pacáiste go príomha le haghaidh gnóthaí lónadóireachta, ach baineann sé le miondíoltóirí a bhfuil feidhm lónadóireachta ina gcuid gnó acu chomh maith. Oireann sé go seoigh do ghnóthaí bia nach bhfuil a gcórais bhainistíochta sábháilteachta bia forbartha acu fós, ach chabhródh sé le gnóthaí ar mhian leo na córais reatha atá acu a fheabhsú freisin. Tá DVD, leabhar saothair agus leabhair thaifid sa phacáiste. Sa ghrianghraf ag seoladh an phacáiste, ó chlé: An Dr Lisa O'Connor, Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann agus an tUasal Sharon Williams, Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann.

Líon na mBall Foirne ag Obair le Rialú Oifigiúil

Rinneadh gníomhaíochtaí forfheidhmiúcháin agus rialúcháin bhia a ligean ar conradh do ghníomhaireachtaí oifigiúla, a oibríonn faoi chonradh seirbhíse don Údarás. Leis an socrú seo méadaítear na hacmhainní atá ar fáil chun maoirseacht a dhéanamh ar beagnach 49,000 gnó bia atá i mbun feidhme in Éirinn.

Baill Foirne ag Obair le Rialú, 2009

Gníomhaireacht	Foireann (coibhéis lánaimseartha)
Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann	84.2
An Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia[a]	485.23
Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte:	
Saotharlanna Micribhitheolaíochta Bia	82.51
Saotharlanna an Anailísí Phoiblí	66.8
An tSeirbhís Sláinte Comhshaoil	Gan tuairisciú
An tÚdarás um Chosaint Iascaigh Mhara	46.25
Údarás Áitiúil:	
Cigirí Tréidliachta[b]	38.43
Foireann Riaracháin	36.81
Foras na Mara	27.69
An tÚdarás um Chaighdeáin Náisiúnta na hÉireann	0.1
Iomlán	**868.02[c]**

a: Ní áirítear 19 gcigire tréidliachta shealadacha (coibhéis lánaimseartha)
b: Ní áirítear 129 cigire tréidliachta shealadach
c: Ní áirítear an tSeirbhís Sláinte Comhshaoil mar níor tuairiscíodh an líon don Údarás

Cigireachtaí

Rinne na gníomhaireachtaí oifigiúla maoirseacht ar 48,965 ionad in Éirinn in 2009. Cuirtear gach gnó bia i gcatagóir riosca, ag brath ar na gníomhartha a dhéanann sé. Deimhnítear leis sin go dtugtar tús áite do ghnóthaí bia a théann i mbun gníomhartha lena mbaineann an baol is mó do shláinte an duine agus cigireachtaí á ndéanamh.

Líon na nIonad a nDearnadh Maoirseacht Orthu, 2007-2009

Gníomhaireacht maoirseachta	Líon na n-ionad 2007	2008	2009
Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte	42,210	43,926	45,303
An tÚdarás um Chosaint Iascaigh Mhara [a]	2,214	2,486	2,555
An Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia	637	627	650
Údaráis Áitiúla	442	410	457
Iomlán	**45,503**	**47,449**	**48,965**

a: Áirítear leis na figiúirí seo ionaid bhia, báid iascaireachta agus limistéir táirgthe

Bhí ionadaithe an Údaráis i láthair ag taispeántas CATEX 2009 san RDS i mBaile Átha Cliath. Taispeántas trádála na hearnála seirbhísí bia a bhí ann. Sa ghrianghraf, tá an tUasal Noeleen Murtagh, Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann in éineacht le cuairteoirí chuig seastán faisnéise an Údaráis. Nuair a fhreastalaíonn ionadaithe an Údaráis ar thaispeántais an tionscail bhia, bíonn deis acu bualadh le daoine atá ag obair sa tionscal agus comhairle a thabhairt dóibh faoi na riachtanais rialúcháin a bhaineann le gnóthaí bia – rudaí mar gnó bia a thosú; lipéadú bia; oiliúint faoi shábháilteacht bhia; an reachtaíocht maidir le sábháilteacht bhia; agus anailís ghuaise agus phointí rialúcháin criticiúla.

ag obair i gcomhar le chéile...
chun caighdeáin sláinteachais bia a ardú

"Is é an ról atá againn ná an dlí maidir le bia a chur i bhfeidhm ó fheirm go forc agus cabhrú le gnóthais bheaga agus mheánmhéide agraibhia an dlí a chomhlíonadh."

Ted Massey
Cigire Talmhaíochta, An Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia

Athbhreithniú Rialála

Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte

Rinne Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte maoirseacht ar 45,303 ionad in 2009, agus rinne an Fheidhmeannacht 45,485 cigireacht. Taifeadadh sáruithe ar an reachtaíocht bia in 7,331 ionad, agus ba iad sláinteachas ginearálta agus measúnú riosca/anailís ghuaise agus phointí rialúcháin criticiúla a taifeadadh mar na cúiseanna ba mhó leis na sáruithe sin.

Ionaid a ndearna Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte maoirseacht orthu sa bhliain 2009

Catagóir gnó	Líon na n-ionad	Líon na n-ionad ar a ndearnadh cigireacht	Líon na gcigireachtaí	Líon na n-ionad ina raibh sáruithe
Táirgeoirí tosaigh	30	23	45	4
Déantúsóirí agus pacálaithe	1,649	1,148	1,654	178
Dáileoirí agus iompróirí	1,246	693	892	94
Miondíoltóirí	10,533	6,732	10,622	1,572
An earnáil seirbhísí	31,055	19,561	31,206	5,290
Déantúsóirí a dhíolann ar bhonn miondíola go príomhúil	790	636	1,066	193
Iomlán	**45,303**	**28,793**	**45,485**	**7,331**

An chúis leis na Sáruithe in Ionaid ar a ndearna Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte maoirseacht in 2009

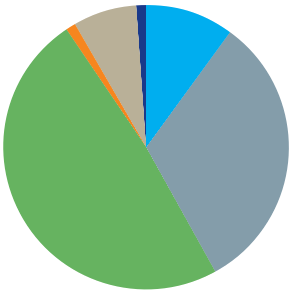

Oiliúint	10%
Measúnú Riosca/HACCP	32%
Sláinteachas Ginearálta	49%
Éilliú ceimiceach/fisiceach	1%
Lipéadú agus cur i láthair	7%
Eile	1%

An Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia

Rinne an Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia maoirseacht ar 650 ionad bia in 2009, lena n-áirítear ionaid phróiseála feola mórscála, ionaid phróiseála bainne agus ionaid táirgthe, phacála agus phróiseála uibheacha. Is iad cigirí tréidliachta agus cigirí talmhaíochta na Roinne a dhéanann na cigireachtaí. Déanann an tÚdarás um Chosaint Iascaigh Mhara, atá ina ghníomhaireacht de chuid na Roinne, an reachtaíocht bia maidir le hionaid próiseála éisc a fhorfheidhmiú.

Ionaid ar a ndearna an Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia maoirseacht sa bhliain 2009 (650 in iomlán)

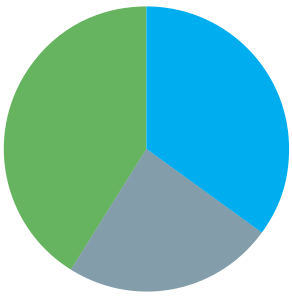

An Chigireacht Déiríochta	35%
An Chigireacht Sláinte Poiblí Tréidliachta	24%
An Chigireacht Uibheacha agus Circeola	41%

Ionaid ar a ndearna an Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia maoirseacht sa bhliain 2009

Cineál	Líon
Ionaid phróiseála bainne ag a bhfuil cumas teoranta (m.sh. cáis feirme/uachtar reoite, iógart a tháirgeadh)	90
Ionaid phróiseála bainne	52
Ionaid stórála bainne lasmuigh den láithreán	43
Ceannaitheoirí bainne	20
Ionaid chóireála teasa bainne	18
Ionaid bhailithe bainne	4
Ionaid ina ndéantar bainne foirmle do naíonáin	4
Táirgeoirí uibheacha saor-raoin	125
Ionaid phacála uibheacha	60
Aonaid táirgthe uibheacha ó chearca fara	5
Ionaid táirgí uibhe	1
Táirgeoirí éanlaith chlóis saor-raoin	64
Ionaid táirgí feola	55
Ionaid mharaithe	52
Stóir fhuara	27
Ionaid ullmhaithe feola mionaithe agus feola	16
Próiseálaithe éanlaith chlóis/seamlais	10
Ionaid láimhseála géim fhiáin	4
Iomlán	**650**

Rinne cigirí na Roinne breis agus 14,000 cuairt cigireachta in 2009: 10,114 cigireacht déanta ag na cigirí sláinte poiblí tréidliachta[1]; 3,461 cigireacht déanta ag na cigirí uibheacha agus éineola; agus 669 cigireacht déanta ag na cigirí déiríochta. Bíonn minicíocht na gcigireachtaí bunaithe ar riosca agus déantar an méid is mó cigireachtaí ar na háitribh ina bhfuil an riosca is mó (de bharr mhéid nó chineál na ngníomhaíochtaí próiseála bia, nó má bhí neamhchomhlíonadh i gceist iontu cheana féin). Má fhaightear go bhfuil neamhchomhlíonadh i gceist le linn cigireachta, féadfar roinnt gníomhartha a ghlacadh, ag brath ar thromchúis an neamhchomhlíonta. I gcás sáruithe ar reachtaíocht bia, féadfar fógraí dlí a sheirbheáil ina bhféadfaí iallach a chur ar ghnóthaí bia stop a chur lena gcuid gníomhaíochta, agus cuid dá n-áitreabh, nó é go léir, a dhúnadh, nó d'fhéadfadh ordú a bheith iontu bia a urghabháil nó a scriosadh, nó neamhchomhlíonadh a réiteach laistigh de thréimhse ama sonraithe. Déantar an chuid is mó de na fógraí dlí a sheirbheálann cigirí déiríochta agus cigirí sláinte poiblí tréidliachta na Roinne maidir le sáruithe ar reachtaíocht bia a sheirbheáil faoi na Rialacháin maidir le Bia agus Sláinteachas Beatha, 2009 (I.R. Uimh. 432 de 2009).

In 2009, rinneadh 151 fógra dlí a sheirbheáil ar ionaid fheola agus rinneadh 34 fógra dlí a sheirbheáil ar ionaid phróiseála bainne, de réir fhorálacha I.R. Uimh. 432 de 2009, de bharr neamhchomhlíonta a aithníodh le linn cigireachtaí nó mar chuid de thástáil oifigiúil. Fuair na cigirí uibheacha agus éineola 112 cás de neamhchomhlíonadh. Bhain na cásanna seo le margú agus lipéadú uibheacha agus éineola den chuid is mo. Seirbheáladh fógraí dlí inar ordaíodh go ndéanfaí uibheacha nó éineoil a urghabháil nó a tharraingt siar, agus eisíodh litreacha rabhaidh foirmiúla inar ordaíodh go ndéanfaí an neamhchomhlíonadh a réiteach. Rinne cigirí uibheacha agus éineola 3,461 cigireacht chun comhlíonadh na gcaighdeán margaíochta uibheacha agus éineola agus na reachtaíochta lipéadaithe a sheiceáil in ionaid áirithe, amhail bácúis, ospidéil/tithe altranais, miondíoltóirí agus mórdhíoltóirí/dáileoirí/iostaí uibheacha, atá cláraithe le Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte.

1: Ní áirítear leo seo cigireachtaí a dhéantar i seamlais ina mbíonn cigire tréidliachta ag obair go buan

Athbhreithniú Rialála

Ainmhithe a Mharú

Mar chuid dá ról maoirseachta in ionaid mharaithe, déanann cigirí na Roinne Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia seiceálacha ar na hainmhithe go léir sula maraítear iad agus ina dhiaidh. Maraíodh breis agus 81 milliún ainmhí in 2009.

Ainmhithe Maraithe agus an Táirge Bainteach ar a ndearna an Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia cigireacht in 2009

Speiceas	An líon a maraíodh	Táirge bainteach ar a ndearadh cigireacht (kg)
Éanlaith Chlóis	74,851,001	39,963,565
Caoirigh	2,454,706	4,079,772
Muca	2,363,212	127,405,709
Eallaí	1,532,187	65,389,573
Géim Fiáin	57,294	127
Capaill	2,567	Níl sé ar fáil
Géim saothraithe	1,247	55
Iomlán	**81,262,214**	**236,838,801**[a]

a: Ní áirítear kg d'fheoil capaill ar a ndearnadh cigireacht

Tháinig méadú 1.3 milliún ar líon na n-ainmhithe a maraíodh in 2009 i gcomparáid le 2008, agus ba mhéadú 1.4 milliún ar líon na bliana 2007 é.

Ainmhithe Maraithe in Ionaid ar a ndearna an Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia maoirseacht sna blianta, 2005-2009

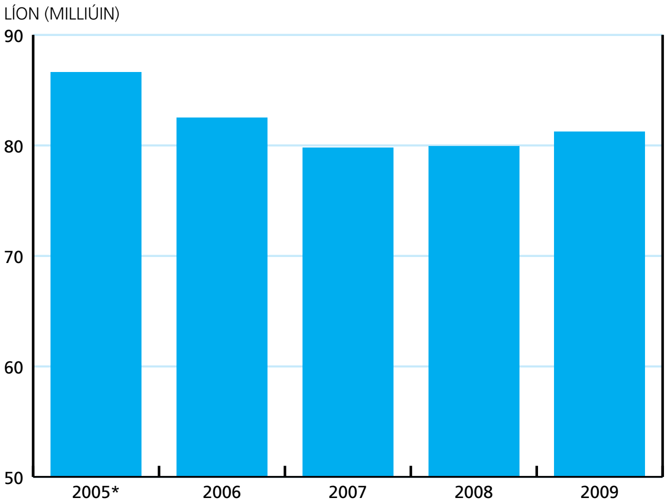

* Ní áirítear géim fiáin ná géim saothraithe leis seo

Ionaid Imscrúduithe Teorann

Tá an Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia freagrach as rialuithe ar bhia de bhunús ainmhíoch a allmhairítear, sa chás gurb í Éire an chéad phointe iontrála isteach san AE. Ní mór gach earra dá leithéid a allmhairítear a thabhairt isteach trí cheann den dá ionad imscrúdaithe teorann tiomnaithe atá faofa ag an AE le haghaidh bia: Calafort Bhaile Átha Cliath nó Aerfort na Sionainne. Rinne cigirí tréidliachta agus oifigigh chalafoirt ag na hionaid imscrúduithe teorann seo 1,189 coinsíneacht bia a sheiceáil in 2009: 71% feoil agus táirgí feola; 19% iasc agus táirgí éisc; 5% bainne agus táirgí bainne; agus 5% mil. Diúltaíodh sé cinn déag (1.3%) de na coinsíneachtaí seo: deich gcinn ar chúiseanna doiciméadachta, trí cinn ar chúiseanna aitheantais agus trí cinn ar chúiseanna fisiceacha.

Bia Orgánach

Is í an Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia an t-údarás inniúil le haghaidh feirmeoireacht orgánach in Éirinn, agus mar sin, tá sí freagrach as a áirithiú go ndéanann táirgeoirí agus próiseálaithe atá deimhnithe mar orgánach cloí le reachtaíocht na hÉireann agus na hEorpa maidir le bia orgánach. In 2009, bhí trí chomhlacht fhaofa cigireachta agus deimhniúcháin (Cumann Feirmeoirí agus Saothróirí Orgánacha na hÉireann, an tIontaobhas Orgánach Teo. agus an Institiúid um Éiceolaíocht Mhargaidh) ar conradh ag an Roinn chun comhlíonadh a chinntiú i measc táirgeoirí agus próiseálaithe araon. Déanann na comhlachtaí deimhniúcháin agus cigireachta gach oibreoir a sheiceáil uair sa bhliain ar a laghad, agus déantar an dara seiceáil ar 10% díobh. Rinneadh 1,466 seiceáil ar tháirgeoirí agus 344 seiceáil ar ghnóthaí próiseála in 2009. De thoradh na gcigireachtaí seo, taifeadadh 19 toradh mhíshásúla maidir le táirgeoirí agus sé cinn maidir le próiseálaithe. Ba é an toradh a bhí ar sin ná go ndearnadh naoi ngnó orgánacha a dhíchlárú go neamhdheonach. Déanann an Roinn seiceálacha comhlíontachta ar na trí chomhlacht deimhniúcháin, bunaithe ar mheasúnú riosca, ina roghnaítear 5% de na táirgeoirí agus 5% de na próiseálaithe le haghaidh seiceálacha, agus déanann sí cigireachtaí ar ionaid mhiondíola ina ndíoltar bia orgánach chomh maith. Rinne an Roinn os cionn 1,000 cigireacht a thaifeadadh in 2009, agus fuarthas go raibh 90% díobh sásúil.

An tAonad Imscrúduithe Speisialta

Tá Aonad Imscrúduithe Speisialta na Roinne freagrach as imscrúdú a dhéanamh ar sháruithe tromchúiseacha ar reachtaíocht, lena n-áirítear sáruithe a bhaineann le sábháilteacht bhia. Chomh maith leis an neamhchomhlíonadh a d'aithin na cigirí tréidliachta agus talmhaíochta agus ar ghlac siad gníomh ina leith, rinne an tAonad 24 sárú ar Rialacháin na gComhphobal Eorpach maidir le Leigheasanna Ainmhithe, 2007 a imscrúdú. Seirbheáladh toghairmeacha Cúirte Dúiche in 23 cás.

Údaráis Áitiúla

Rinne cigirí tréidliachta a bhí ag obair in údaráis áitiúla ar fud na tíre maoirseacht ar 457 ionad (237 seamlas, 186 monarcha déantúsaíochta feola beaga, 27 monarcha éineola, 7 stór fhuara) agus ar 518 feithicil a bhain leis na hionaid seo in 2009.

Faoi Rialachán (CE) Uimh. 853/2004, ní mór d'ionaid ina ndéantar feoil nó táirgí feola a láimhseáil nó a phróiseáil a bheith faofa. Eisíonn Seirbhís Tréidliachta na nÚdarás Áitiúil, i gcomhar leis an Údarás, uimhreacha faofa leis na hionaid sin a chomhlíonann na riachtanais dhlíthiúla go léir. Ag deireadh 2009, bhí 403 ionad faofa agus is féidir liosta iomlán de na hionaid sin, mar aon lena n-uimhreacha faofa agus na gníomhaíochtaí a chleachtann siad, a fháil ar láithreán Gréasáin an Údaráis. Tá na húdaráis áitiúla freagrach freisin as seamlais bheaga éanlaith chlóis a oibríonn laistigh dá raon feidhme a chlárú agus as maoirseacht a dhéanamh orthu. Ó 1 Samhain 2009, tugadh reachtaíocht nua isteach inar cuireadh iallach ar gach feirmeoir éanlaith chlóis a mharaíonn éanlaith chlóis in Éirinn a bheidh mar bhia don duine clárú le hoifig tréidliachta a údaráis áitiúil. Cuireadh na riachtanais nua seo in iúl d'fheirmeoirí éanlaith chlóis le fógraí poiblí.

Mar chuid den phróiseas maoirseachta, déanann cigirí tréidliachta cigireachtaí sláinteachais ar na seamlais go léir, ar mhonarchana déantúsaíochta feola beaga agus ar fheithiclí bia. Rinneadh 12,562 cigireacht sláinteachais in 2009. Rinneadh an chuid is mó de na cigireachtaí ar sheamlais, arb ionann agus leath de na hionaid go léir atá faoi mhaoirseacht na n-údarás áitiúil. Tá cigireachtaí sláinteachais mar chuid den chóras d'fhonn a áirithiú go gcomhlíonann bia riachtanais an dlí maidir le bia. Mar thoradh ar chigireachtaí in 2009, seirbheáladh 12 fhógra neamhchomhlíonta faoi na rialacháin maidir le sábháilteacht bhia. I gcásanna áirithe, ba ghá an táirge bia a urghabháil, a bhaint ón ionad agus a choinneáil nó a scriosadh.

Cigireachtaí Sláinteachais déanta ag Cigirí Tréidliachta na nÚdarás Áitiúil in 2009

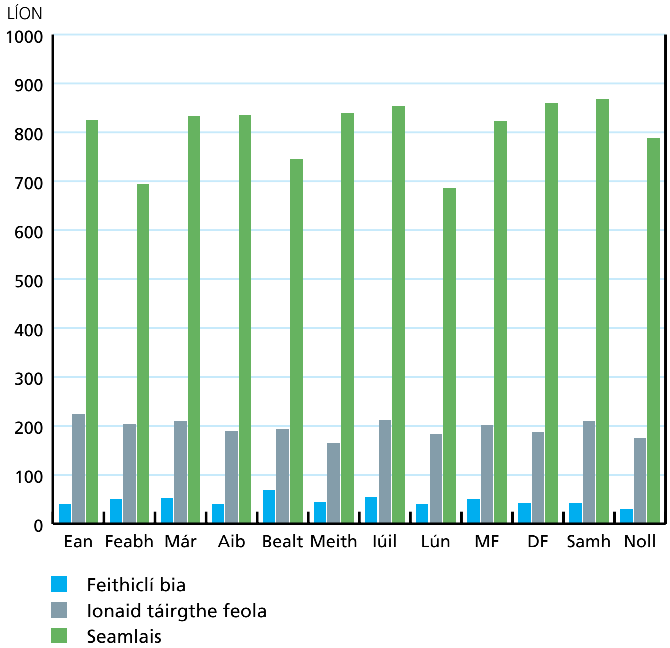

Tá cigirí tréidliachta freagrach freisin as a áirithiú go bhfuil sláinte na n-ainmhithe i gcomhréir leis na riachtanais faoin dlí, a dtugtar isteach i seamlais iad ar a ndéanann údarás áitiúil maoirseacht. Thug cigirí tréidliachta 22,284 cuairt ar sheamlais in 2009 chun sláinte ainmhithe a sheiceáil sular maraíodh iad agus ina dhiaidh. Maraíodh 424,307 ainmhí ar an iomlán in ionaid a bhí faoi mhaoirseacht na n-údarás áitiúil in 2009. Is laghdú 9,500 é sin ar fhigiúr 2008. Is ionann caoirigh agus 70% de na hainmhithe go léir a mharaítear, agus is ionann eallaí agus 18% díobh. I measc na speiceas eile a mharaítear, bíonn fianna, capaill agus gabhair.

ag obair i gcomhar le chéile…
chun cabhrú le gnóthaí an dlí faoi bhia a thuiscint

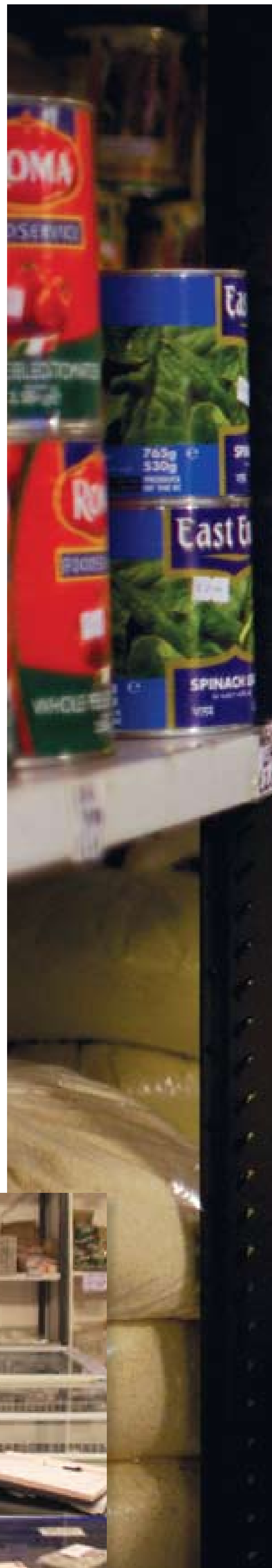

"Tá daonra ilchineálach againn in Éirinn sa lá atá inniu ann, agus tá an méid sin le sonrú sna gnóthaí bianna eitneacha éagsúla atá inár mbailte agus inár gcathracha. Cuirtear faisnéis agus oiliúint ar fáil i réimse teangacha le cabhrú leis na gnóthaí bia sin an dlí a chomhlíonadh."

Grace McAlister
Oifigeach Sláinte Chomhshaoil, Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte

Athbhreithniú Rialála

Líon na nAinmhithe a Maraíodh i Seamlais faoi Mhaoirseacht na nÚdarás Áitiúil, 2005-2009

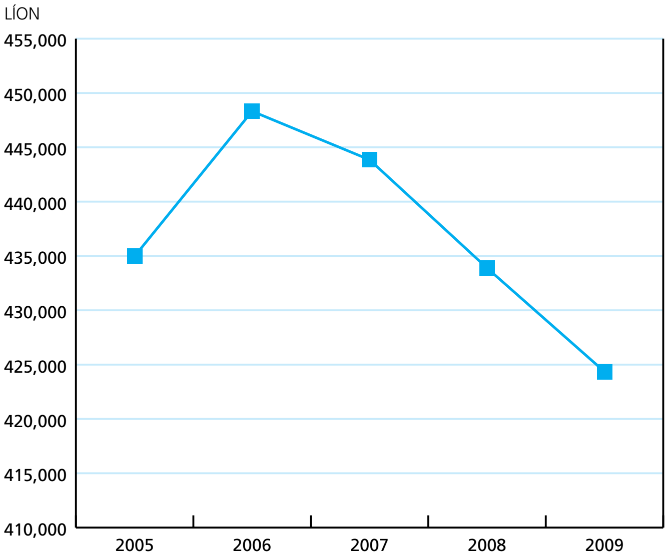

Dáileadh na nAinmhithe a Maraíodh i Seamlais faoi Mhaoirseacht na nÚdarás Áitiúil, 2005-2009

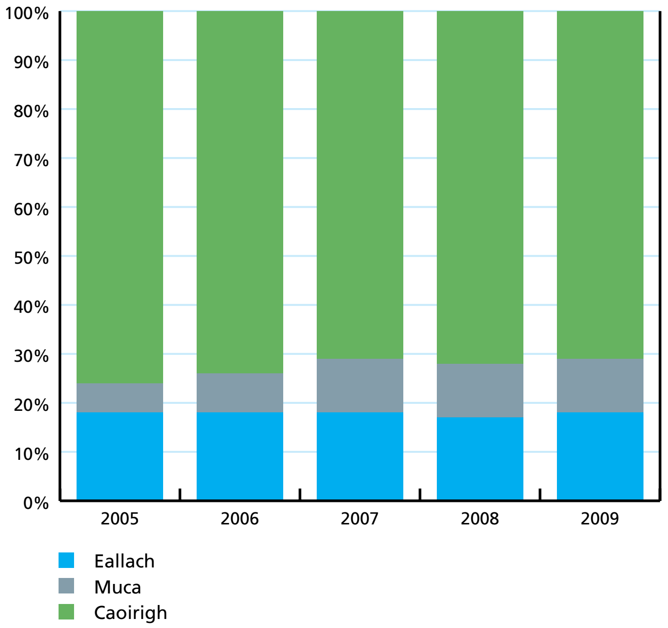

An tÚdarás um Chosaint Iascaigh Mhara

Sa bhliain 2009, rinne oifigigh chosanta iascaigh mhara cigireachtaí ar 2,555 ionad bia, limistéar táirgthe agus bád iascaireachta a bhí faoi mhaoirseacht an Údaráis um Chosaint Iascaigh Mhara. Mar thoradh ar na cigireachtaí, seirbheáladh ceithre fhorfheidhmiúchán faoin Acht um Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann, agus 12 fhógra comhlíontachta arna n-eisiúint faoi Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Bia agus Sláinteachas Beatha), 2009 (I.R. Uimh. 432 de 2009). Eisítear fógraí comhlíontachta nuair a fhaightear sáruithe ar dhlíthe maidir le bia agus nuair is gá gníomh a ghlacadh ina leith.

Fuair an tÚdarás um Chosaint Iascaigh Mhara 27 gearán i gcoinne gnóthaí bia in 2009: bhain 37% díobh le bia; bhain 22% díobh le gnó bia; bhí 19% ina ngearáin faoi nimhiú bia amhrasta; bhí 14% mar thoradh ar an gCóras Mear-rabhaidh Eorpach um Bia don Duine agus d'Ainmhithe; bhain 4% díobh le pacáistiú; agus bhain 4% le fotháirgí ainmhithe.

An tÚdarás um Chaighdeáin Náisiúnta na hÉireann

In Éirinn, tá faomhadh faighte ag trí ionad le huisce mianraí aiceanta a aithint agus a shaothrú. Déanann an tÚdarás um Chaighdeáin Náisiúnta na hÉireann maoirseacht ar na hionaid seo, lena n-áirítear comhlíonadh na reachtaíochta a sheiceáil agus samplaí a thógáil chun comhlíonadh na reachtaíochta a fhíorú. Rinneadh 14 chigireacht in 2009, agus taifeadadh 63 sárú ar an reachtaíocht uathu sin. Glacadh gníomh faoi R.I. Uimh. 225 de 2007. Tógadh naoi sampla le haghaidh anailís mhicribhitheolaíoch, agus fuarthas go raibh ceann amháin díobh míshásúil.

Forfheidhmiúcháin

Is é an tAcht um Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann, 1998, ceann de na píosaí reachtaíochta lena dtugtar cumhacht d'oifigigh údaraithe cigireacht a dhéanamh ar ghnóthaí bia maidir le reachtaíocht um shábháilteacht bhia a chomhlíonadh. Faoin Acht seo, féadfaidh oifigigh údaraithe, i gcúinsí cuí, aon cheann díobh seo a leanas a sheirbheáil – Fógra Feabhsúcháin (lena n-ordaítear gur gá obair feabhais a dhéanamh), Ordú Feabhsúcháin (eisithe ag an gcúirt dúiche toisc nár comhlíonadh Fógra Feabhsúcháin), Ordú Dúnta (lena ndúntar gnó), nó, go hannamh, Ordú Toirmisc (lena gcuirtear srianta nó cosc ar an mbia a úsáid). Seirbheáladh 327 forfheidhmiúchán ar ghnóthaí bia in 2009, nuair a fuarthas go raibh an reachtaíocht maidir le sábháilteacht bhia á sárú acu. Is méadú 65 forfheidhmiúchán é sin ar fhigiúr 2008.

Ba iad Fógraí Feabhsúcháin a bhí sa chuid is mó (84%) de na forfheidhmiúcháin a seirbheáladh in 2009. Ba iad Orduithe Dúnta (10%), Orduithe Toirmisc (4%) agus Orduithe Feabhsúcháin (2%) a bhí sa chuid eile. Ó 2005 i leith, seirbheáladh 1,360 Fógra Feabhsúcháin, 159 Ordú Dúnta, 50 Ordú Toirmisc agus 30 Ordú Feabhsúcháin ar ghnóthaí bia faoin Acht um Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann, 1998. I gcás gach cineál forfheidhmiúcháin, seirbheáladh an chuid is mó díobh san earnáil seirbhísí, agus seirbheáladh mórán ar mhiondíoltóirí chomh maith.

Forfheidhmiúcháin a seirbheáladh, 2005-2009

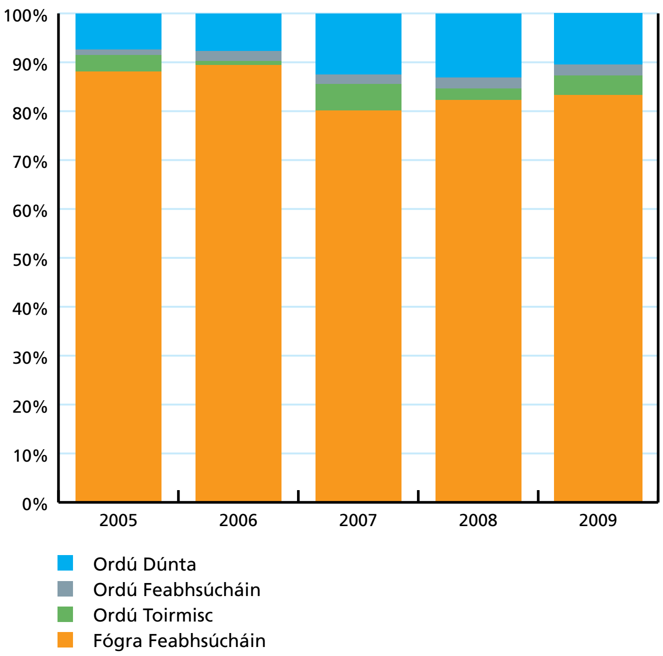

Déantar Orduithe Dúnta a sheirbheáil nuair atá baol láithreach tromchúiseach i gceist do shláinte an phobail, nó sa chás nach gcomhlíontar Ordú Feabhsúcháin. In 2009, ag leanúint ar threocht na mblianta roimhe, seirbheáladh an chuid is mó de na hOrduithe Dúnta (68%) san earnáil seirbhísí, go háirithe ar bhialanna nó cheaintíní, arbh ionann iad agus 41% de na gnóthaí go léir a fuair Orduithe Dúnta.

Orduithe Dúnta a Seirbheáladh faoin Acht um Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann in 2009

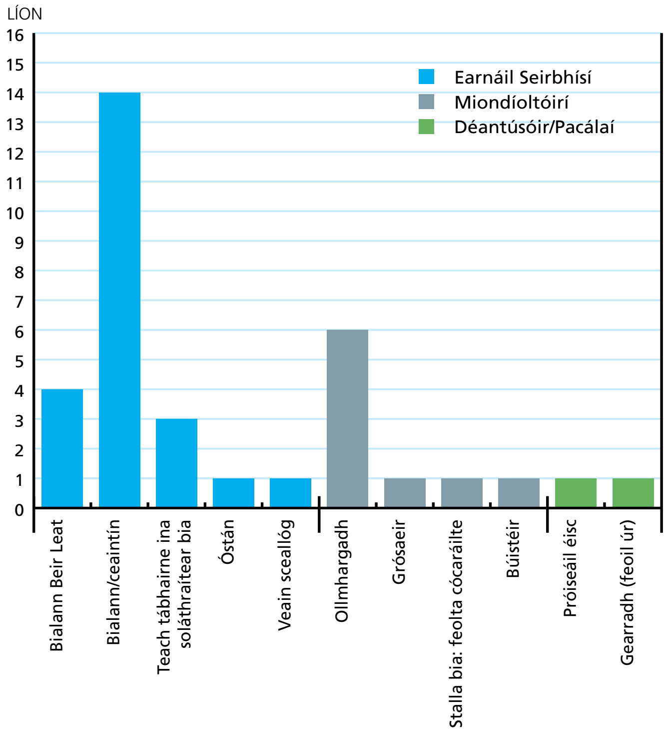

Toisc go bhfuil an líon is mó gnóthaí bia san earnáil seirbhísí, ní haon ionadh é go bhfuarthas an céatadán is airde d'Orduithe Dúnta san earnáil seo. In 2009, sheol an tÚdarás an *Safe Catering Pack* nua mar acmhainn gan bhéarlagair atá furasta le húsáid chun cabhrú le gnóthaí bia san earnáil seo cloí leis an riachtanas reachtach córas bainistíochta sábháilteachta bia a chur i bhfeidhm bunaithe ar phrionsabail na hanailíse guaise agus pointí rialúcháin criticiúla (HACCP). Meastar freisin go mbeidh miondíoltóirí a bhfuil feidhm lónadóireachta acu laistigh dá ngnóthaí in ann an pacáiste a úsáid freisin. Toisc go bhfuil gach gnó bia uathúil, cuireann an pacáiste ar chumas gnóthaí bia córas bainistíochta sábháilteachta bia a chur i bhfeidhm atá curtha in oiriúint do na gníomhaíochtaí a bhíonn ar siúl acu ina ngnóthaí bia sainiúla féin. Tagann DVD treorach leis chun míniú a thabhairt ar an gcaoi ar cheart an pacáiste a úsáid.

D'fhorbair an tÚdarás an pacáiste, ag obair i gcomhar le Gníomhaireacht Thuaisceart Éireann um Chaighdeáin Bhia, oifigigh sláinte chomhshaoil agus ionadaithe na hearnála lónadóireachta. Ar bhonn fadtéarmach, meastar go laghdófaí an méid ama a chaitheann oifigigh sláinte chomhshaoil ag cabhrú le gnóthaí bia cloí leis an riachtanas dlíthiúil chun bia sábháilte a tháirgeadh má ghlactar leis an bpacáiste agus má chuirtear i bhfeidhm go rathúil é.

ag obair i gcomhar le chéile…
le cinntiú go bhfuil bia slán

"Is féidir linn na guaiseacha a d'fheadfadh a bheith sa bhiashlabhra a aithint trí bhia a thástáil agus is féidir linn bearta coiscthe a dhéanamh chun deireadh a chur leis na guaiseacha sin."

Teresa O'Hara
Anailísí Saotharlainne, An Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia

Athbhreithniú Rialála

Ionchúisimh

Tá na hionchúisimh rathúla a cuireadh i gcrích ó 1 Eanáir 2009 le feiceáil ar láithreán Gréasáin an Údaráis anois. In 2009, cuireadh an tÚdarás ar an eolas faoi 13 ionchúiseamh rathúla faoi reachtaíocht an tsláinteachais bhia: sheirbheáil Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte 12 cheann díobh agus sheirbheáil an tÚdarás ceann amháin. Seirbheáladh seachtó seacht faoin gcéad de na hionchúisimh sin san earnáil seirbhísí, seirbheáladh 15% san earnáil mhiondíola agus seirbheáladh an 8% eile san earnáil déantúsaíochta/pacáistithe.

Ionchúisimh de réir an Chineáil Ghnó in 2009 (13 in Iomlán)

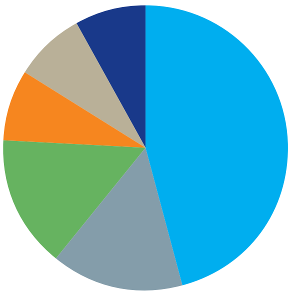

Bialann/ceaintín	46%
Grósaeir	15%
Bialann Beir Leat	15%
Próiseáil éisc	8%
Óstán	8%
Réamhscoil ina soláthraítear béilí	8%

I gcás amháin, thionscain an tÚdarás imeachtaí dlí i gcoinne oibreoir gnó bia i ndiaidh imscrúdaithe ar sháruithe ar an reachtaíocht bia a fuarthas le linn gnáthiniúchtaí ar lipéadú agus ar inrianaitheacht. I ndiaidh éisteacht pháirteach i gCúirt Dúiche Bhaile Átha Cliath, inar thug oifigigh údaraithe ón Údarás agus ón Údarás um Chosaint Iascaigh Mhara fianaise, rinne an t-oibreoir gnó pléadáil chiontach maidir leis na seacht dtoghairm a gearradh ina leith. I measc na gcúiseamh a ndearnadh pléadáil chiontach ina leith bhí: dearbhú bréige ar an modh táirgthe i gcás bradáin, ina ndearnadh cur síos air mar 'gafa san fharraige' ach ba ó fheirm a tháinig siad i ndáiríre; dearbhú bréige ar an limistéir inar gabhadh bradán, tugtha mar EBT 27-N san Atlantach Thoir nuair a tháinig sé ón Iorua i ndáiríre; dearbhú bréige maidir le huimhir fhaofa áitribh Phortaingéalaigh ar phortán cócaráilte, nuair a próiseáladh an táirge in Éirinn i ndáiríre. Sa bhreis ar sin, ní raibh an t-oibreoir gnó bia in ann doiciméadúchán marcála, lipéadúcháin ná tráchtála a chur ar fáil i gcás roinnt táirgí le linn cigireachta, de réir mar is gá faoin dlí chun inrianaitheacht a áirithiú, agus mar sin theip air bunús nó modh táirgthe na mbia-ábhar sin a fhíordheimhniú.

Thóg an tÚdarás imeachtaí dlí i gcoinne oibreoir gnó bia inar líomhain an tÚdarás go ndearna sé táirge iascaigh a sholáthar nó a chur ar an margadh a raibh lipéadú mícheart nó míthreorach air. Líomhnaíodh i gcás an Údaráis gur thug an lipéadú le fios gurb é 'Bradán Fiáin Éireannach Deataithe Slisnithe' a bhí sa táirge, ach ba ó fheirm a tháinig sé i ndáiríre. Cé go raibh an breitheamh sásta gur cruthaíodh sa chás nár tháinig na héisc ón bhfarraige, dhíbh sé na cúisimh toisc nach raibh go leor fianaise ann gurb é dobharshaothrú a bhí i gceist leis an bhfeirmeoireacht a luadh.

Thacaigh oifigigh údaraithe an Údaráis leis an Údarás um Chosaint Iascaigh Mhara i gcás a thóg sé sa Chúirt Dúiche freisin. Rinne an t-oibreoir gnó bia a ionchúisíodh pléadálacha ciontacha i leith samplaí de na cúisimh seo a leanas: bia neamhshábháilte a chur ar an margadh; teipeadh bia neamhshábháilte a tharraingt siar agus a aisghairm ón margadh; bac a chur ar oifigigh údaraithe agus iad i mbun a ndualgas oifigiúil; uisce mí-oiriúnach a úsáid chun bia a tháirgeadh agus táirgí iascaigh a chur ar an margadh nár chomhlíon na caighdeáin sábháilteachta biotocsaine.

Monatóireacht

Leanadh le monatóireacht a dhéanamh ar shábháilteacht bhia i mbiashlabhra na hÉireann in 2009. Bailíodh samplaí gnáthaimh agus samplaí sprice agus rinneadh anailís orthu ag saotharlanna éagsúla ar fud na tíre, chun iad a sheiceáil le haghaidh éilliú féideartha ar bhia, chun comhlíonadh na reachtaíochta a fhíorú, nó chun an dá rud a dhéanamh.

Foras na Mara

Soláthraíonn Foras na Mara, faoi chonradh seirbhíse don Údarás, comhairle eolaíoch mar chabhair lena chinntiú go gcomhlíonann táirgí bia mara Éireannacha, amhail éisc mhara agus sliogéisc, na ceanglais reachtacha. Mar shampla, tá stádas fómhair na limistéar táirgthe sliogéisc bunaithe ar thorthaí samplaí a thógtar faoin gClár Náisiúnta Monatóireachta Biotocsainí do Shliogiasc. Déantar samplaí sliogéisc, a fhaightear ó thairgeoirí agus ó oifigigh chosanta iascaigh mhara araon, a thástáil chun leibhéal na mbiotocsainí a dhearbhú de réir mar atá sainmhínithe faoin reachtaíocht. Sannfar stádas fómhair "oscailte", "dúnta ar feitheamh" nó "dúnta" ar limistéar táirgthe bunaithe ar thoradh na tástála ar shampla. Ní shanntar stádas "oscailte" ar limistéar táirgthe ach amháin má fhaightear go bhfuil leibhéil biotocsainí faoi bhun na teorann rialála in dhá shampla (a tógadh le 48 uair ar a laghad idir an dá shampla). Sanntar stádas de "dúnta ar feitheamh" sa chás go raibh an chéad

sampla sásúil, ach go bhfuiltear fós ag feitheamh ar thorthaí an dara sampla. Sa chás go bhfuil sampla os cionn na teorann rialála, dúnfar an t-ionad táirgthe, agus ní féidir é a oscailt arís go dtí go dtabharfar dhá shampla shásúla le go sannfaí stádas "oscailte" air arís.

Le cúig bliana anuas, rinne Foras na Mara anailís ar os cionn 10,000 sampla de shliogéisc mar chuid den chlár monatóireachta biotocsainí. Thar an tréimhse sin, sannadh stádas "oscailte" de thoradh 78/% de na samplaí, sannadh stádas "dúnta ar feitheamh" de thoradh 9% díobh agus sannadh stádas "dúnta" de thoradh 13% díobh.

Líon na Samplaí a Tógadh don Chlár Náisiúnta Monatóireachta Biotocsainí do Shliogéisc, 2005-2009

Speiceas	2005	2006	2007	2008	2009
Scian mhara chuar	4	6	6	6	3
Diúilicíní	1,583	1,637	1,387	1,239	988
Breallaigh chroise	0	1	0	0	0
Ruacain	32	34	33	18	21
Breallach leathchroise	35	25	29	42	35
Oisre dúchasach	65	51	42	47	42
Oisre an Aigéin Chiúin	725	541	587	545	546
Scian mhara	83	73	46	51	62
Breallach toinne	45	38	29	27	31
Breallach maighdeogach faithneach	0	2	0	2	0
Eile	0	0	0	0	6
Iomlán	**2,572**	**2,408**	**2,159**	**1,977**	**1,734**

Samplaí a raibh Stádas Oscailte, Stádas Dúnta nó Stádas Dúnta ar Feitheamh acu, 2005-2009

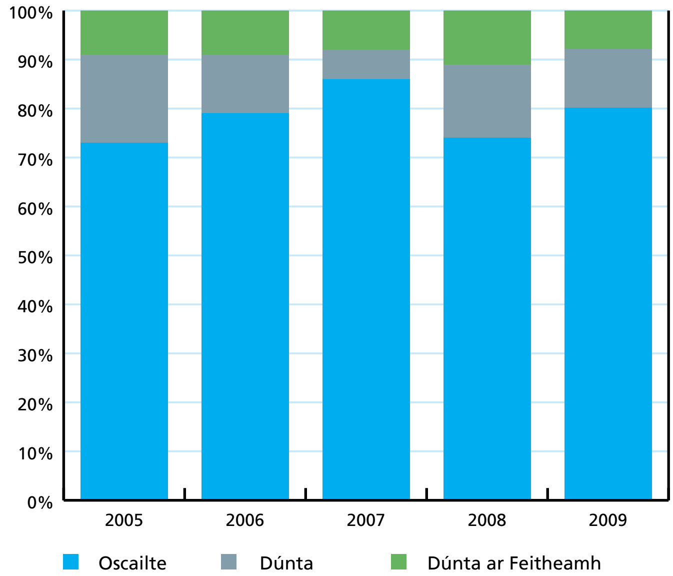

Chomh maith leis an gClár Náisiúnta Monatóireachta Biotocsainí do Shliogiasc, rinne Foras na Mara anailísí micribhitheolaíocha agus ceimiceacha ar os cionn 5,100 sampla d'iasc eite, de shliogéisc agus d'uisce.

Anailísí Eile a Rinne Foras na Mara in 2009[1]

Cineál sampla	Cineál tástála	Líon na samplaí	Líon na dtástálacha	Líon na samplaí sásúla	Líon na samplaí míshásúla
Iasc eite	Ceimic: calafort (neamhghnáthaimh)	10	40	9	1
	Ceimic: calafort (gnáthamh)	0	0	0	0
	Iarmhar (neamhghnáthaimh)	9	26	8	1
	Iarmhar (gnáthaimh)	715	1,750	715	0
Sliogéisc	Ceimic (neamhghnáthaimh)	0	0	0	0
	Ceimic (gnáthaimh)	492	2,035	492	0
	Micribhitheolaíocht (neamhghnáthaimh)	118	118	67	51
	Micribhitheolaíocht (gnáthaimh)[a]	1,611	1,611	--	--
Uisce	Fíteaplanctón (neamhghnáthaimh)	664	664	628	36
	Fíteaplanctón (gnáthaimh)	1,486	1,486	916	570
Iomlán		**5,105**	**7,730**	**2,835**	**659**

1: Níl sonraí ar bhiotocsainí san áireamh leis seo
a: Níor cuireadh catagóirí na samplaí seo in iúl don Údarás

Athbhreithniú Rialála

An tÚdarás um Chosaint Iascaigh Mhara

Rinneadh 4,084 tástáil in iomlán ar shamplaí bia a bhailigh oifigigh chosanta iascaigh mhara le haghaidh anailíse le linn a gcigireachtaí.

Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte

Le linn na gcigireachtaí, nó mar chuid de shuirbhé ar bhia ar leith, bailíonn oifigigh sláinte chomhshaoil samplaí agus déantar anailís orthu i gceann de na seacht saotharlann micribhitheolaíochta bia atá ag Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte, nó i gceann de thrí shaotharlann an anailísí phoiblí. Bhailigh oifigigh sláinte chomhshaoil beagnach 18,000 sampla le haghaidh tástála in 2009.

Samplaí Bia arna gCur Isteach le haghaidh Anailíse ag an Údarás um Chosaint Iascaigh Mhara in 2009

Cineál tástála	Líon na dtástálacha
Aicmiú na sliogiasc (micribhitheolaíocht)	1,577
Aicmiú na sliogiasc (víreolaíocht)	39
Éisc, táirgí iascaigh agus moilisc dhébhlaoscacha bheo (micribhitheolaíocht)	682
Uisce/oighear (micribhitheolaíocht)	139
Maipíní comhshaoil (micribhitheolaíocht)	209
Hiostaimíní	390
Suilfítí	50
Agmaitín	8
Arsanaic	1
Cadavairín	308
pH	3
Púitriscín	308
Séireatoinin	8
Iomlán na bun-nítrigine so-ghalaithe	18
Tiriaimín	308
Iomlán	**4,048**

Samplaí a Bhailigh Oifigigh Sláinte Chomhshaoil chun Tacú le Gníomhaíocht Cigireachta, Suirbhéanna Náisiúnta nó Pleananna Samplála Réigiúnacha in 2009

	Samplaí micribhitheolaíochta		Samplaí ceimiceacha / fisiceacha				
					Miondealú ar na sáruithe		
Catagóir Bia an AE	Líon	Líon ina bhfuil mion-éilliú	Líon	Líon ina bhfuil sáruithe	Éilliú fisiceach / ceimiceach	Comhdhéanamh	Lipéadú agus cur i láthair
Táirgí déiríochta	832	137	339	29	0	12	17
Uibheacha agus táirgí uibhe	305	66	3	0	0	0	0
Feoil agus táirgí feola	2,897	609	514	22	1	8	13
Éisc, sliogéisc agus moilisc	291	40	359	19	1	11	7
Ábhair shailleacha agus olaí	9	0	133	8	2	6	0
Anraithí, bratanna agus anlainn	349	22	220	6	0	4	2
Arbhar agus táirgí báicéireachta	339	51	669	34	1	10	23
Torthaí agus glasraí	395	28	558	16	0	14	2
Luibheanna agus spíosraí	57	0	332	7	0	1	6
Deochanna neamh-mheisciúla	388	55	505	26	2	13	11
Fíon	5	0	85	6	0	0	6
Deochanna meisciúla	17	0	149	2	0	2	0
Ábhair reoite agus milseoga	236	27	16	2	0	0	2
Cócó agus ullmhóidí cócó, caife agus tae	12	0	160	3	0	1	2
Milseogra	221	22	246	27	0	10	17
Cnónna agus táirgí cnónna	15	0	199	6	0	3	3
Miasa ullmhaithe	3,386	433	255	7	0	2	5
Bia-ábhar atá beartaithe le haghaidh úsáidí cothaithe speisialta	32	0	418	11	0	6	5
Breiseáin	0	0	8	0	0	0	0
Ábhair agus nithe a bheidh i dteagmháil le bia-ábhar	32	3	13	0	0	0	0
Eile	2,418	137	483	16	3	10	3
Iomlán	**12,236**	**1,630**	**5,664**	**247**	**10**	**113**	**124**

Le linn 2009, rinne seacht saotharlann mhicribhitheolaíochta bhia Fheidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte anailís ar 14,262 sampla a cuireadh isteach mar chuid d'imscrúduithe gnáthaimh (65%) nó de thoradh gearán (5%) ar ionaid bhia a bhí faoi mhaoirseacht Fheidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte; nó mar chuid den Chlár Faireachais Mhicribhitheolaíoch Náisiúnta (26%) nó mar chuid de chláir faireachais áitiúla (4%).

Ba bhia a bhí réidh le hithe a bhí in 68% de na samplaí, agus ba bhia nach raibh réidh le hithe a bhí in 32% díobh (nó bia nár léir go raibh sé réidh le hithe). Rinneadh na 9,922 sampla a bailíodh de thoradh sampláil ghnáthaimh agus gearán a chatagóiriú de réir chóid chatagóirí an AE. Amhail in 2008, bhain an chuid is mó de na samplaí de thoradh gearán (41%) agus na samplaí de thoradh sampláil ghnáthaimh (38%) leis an gcatagóir feoil agus táirgí feola, géim agus éanlaith chlóis.

Samplaí Gnáthaimh agus Samplaí de Thoradh Gearán a cuireadh chuig Saotharlanna Micribhitheolaíochta Bia Fheidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte in 2009

	Céatadán de na samplaí	
Catagóir bia AE	Gnáthamh (iomlán=9,199)	Gearán (iomlán=723)
Táirgí déiríochta	8.11	9.68
Uibheacha agus táirgí uibhe	4.57	3.32
Feoil agus táirgí feola, géim agus éanlaith chlóis	37.70	41.22
Éisc, sliogéisc agus moilisc	4.28	5.53
Ábhair shailleacha agus olaí	0.03	0.14
Anraithí, bratanna agus anlainn	4.13	8.85
Gránaigh agus táirgí báicéireachta	6.08	9.13
Torthaí agus glasraí	3.52	5.39
Luibheanna agus spíosraí	0.35	0.55
Deochanna neamh-mheisciúla	2.44	0.97
Deochanna meisciúla (nach fíon iad)	0	0.14
Ábhair reoite agus milseoga	1.86	1.66
Cócó agus ullmhóidí cócó, caife agus tae	0.01	0
Milseogra	0.29	0.28
Cnónna agus táirgí cnónna, sneaiceanna	0.08	0.55
Miasa ullmhaithe	25.89	10.37
Bia-ábhar atá beartaithe le haghaidh úsáidí cothaithe speisialta	0.02	1.66
Eile	0.64	0.55
Iomlán	**100**	**100**

Rinneadh 65,270 tástáil mhicribhitheolaíoch ar shamplaí gnáthaimh agus ar shamplaí de thoradh gearán. Rinneadh aicmiú ar thorthaí 40,765 tástáil de réir na gcritéar micribhitheolaíoch arna sonrú i Rialachán (CE) Uimh. 2073/2005, nó de réir Threoirnóta Uimh. 3 ón Údarás. Bhí nócha sé faoin gcéad sásúil, bhí 3% inghlactha, bhí 1% míshásúil, agus bhí 0.04% do-ghlactha/nó i mbaol a bheith guaiseach.

Déantar tástálacha ar bhia atá réidh le hithe chun *Enterobacteriaceae* agus iomlán an *E. coli* atá ann a aimsiú, d'fhonn aon fhadhbanna a bhíonn ann, m.sh. droch-chleachtas sláinteachais, drochrialú próiseála, nó pataiginí a léiriú. In 2009, fuarthas go raibh 8.5% de na samplaí gnáthaimh agus na samplaí de thoradh gearán míshásúil ó thaobh *Enterobacteriaceae* de agus go raibh 0.9% díobh míshásúil ó thaobh *E. coli* de. B'fheabhas beag é sin ar líon na bliana 2008, ina raibh 8.7% agus 1.2% de shamplaí míshásúil ó thaobh *Enterobacteriaceae* agus *E. coli*, de faoi seach.

Nuair a rinneadh tástálacha le haghaidh pataiginí, ba sa chatagóir doghlactha/i mbaol a bheith guaiseach a cuireadh 16 thoradh (0.04%). Tháinig na samplaí seo ó roinnt catagóirí bia éagsúla. Is iad sin: feoil agus táirgí feola (6); luibheanna agus spíosraí (4); torthaí agus glasraí (2); gránaigh agus táirgí báicéireachta (2); táirgí déiríochta (1) agus miasa ullmhaithe (1). Ba laghdú beag é sin ar líon na bliana 2008, ina raibh 26 toradh (0.07%) sa chatagóir do-ghlactha/i mbaol a bheith guaiseach.

ENVIRONMENTAL
HEALTH
MARUS
HAMBURG

ag obair i gcomhar le chéile...
chun biashlabhra na hÉireann a chosaint

"Ní mór do bhia a allmhairítear isteach in Éirinn reachtaíocht na hEorpa maidir le sláinteachas agus sábháilteacht bhia a chomhlíonadh. Oibrímid i gcomhar le hoifigigh chustaim le seiceáil go gcomhlíonann ábhair atá á n-allmhairiú ó thríú tíortha caighdeáin na hEorpa."

Niamh McGrath
Oifigeach Sinsearach Sláinte Chomhshaoil, Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte

Athbhreithniú Rialála

Aicmiú ar Thorthaí ó Thástálacha Gnáthaimh agus ó Thástálacha de Thoradh Gearán a ndearna Saotharlanna Micribhitheolaíochta Bia Fheidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte Anailís orthu in 2009

			Líon na dtorthaí a aicmíodh mar:			
Tástáil	Táscaire nó paitigin	Líon na dtorthaí a aicmíodh	Sásúil[a]	Inghlactha[b]	Míshásúil[c]	Do-ghlactha / i mbaol a bheith guaiseach[d]
Enterobacteriaceae	Táscaire	4,388	76.03	15.45	8.52	N/B
E. coli (iomlán)	Táscaire	6,391	97.98	1.11	0.91	N/B
Salmonella (speicis)	Pataigin	7,172	100	N/B	N/B	0
Campalabaictéar (speicis)	Pataigin	1,120	99.73	N/B	N/B	0.27
E. coli O157 agus *E. coli* eile a tháirgeann véaratocsainí	Pataigin	146	100	N/B	N/B	0
Listeria monocytogenes	Pataigin	4,438	99.95	N/B	N/B	0.05
Stafalacocais téachtáis-deimhneach	Pataigin	7,470	95.19	4.44	0.35	0.01
Clóistridiam perfringens	Pataigin	6,346	99.86	0.06	0.08	0
Bacillus cereus agus speicis eile de *Bacillus* pataigineach	Pataigin	3,294	98.39	0.94	0.36	0.30
Iomlán		**40,765**	**96.06**	**2.74**	**1.17**	**0.04**

a: Ciallaíonn sé seo sásúil de réir na dteorainneacha a shonraítear i Rialachán (CE) Uimh. 2073/2005 nó de réir na dteorainneacha sin a shonraítear i dTreoirnóta Uimh. 3
b: Ciallaíonn sé seo inghlactha de réir na dteorainneacha atá sonraithe i dTreoirnóta Uimh. 3
c: Ciallaíonn sé seo míshásúil de réir na dteorainneacha atá sonraithe i dTreoirnóta Uimh. 3
d: Ciallaíonn sé seo míshásúil de réir na dteorainneacha atá sonraithe i Rialachán (CE) Uimh. 2073/2005 nó do-ghlactha/i mbaol a bheith guaiseach de réir na dteorainneacha atá sonraithe i dTreoirnóta Uimh. 3
N/B: neamhbhainteach

Samplaí Bia dá ndearnadh Torthaí a Aicmiú mar Dho-ghlactha/I mBaol a bheith Guaiseach in 2009

Pataigin	Líon	Bia (líon)
Bacillus cereus agus speicis phataigineacha eile de *Bacillus*	10	Rís cócaráilte (2), púdar cillí (2), púdar cuimín (1), púdar tumeric (1), ruachán (1), biolar (1), píosaí sicín cócaráilte (1), agus rollóg earraigh atá réidh le hithe (1)
Speicis *Campalabaictéir*	3	Feoil ó cheathrú sicín atá réidh le hithe (1), filléad de bhrollach sicín amh (1), píosaí sicín cócaráilte (1)
Listeria monocytogenes	2	Mairteoil rósta (1) agus cáis phaistéartha (1)
Stafalacocais téachtáis-deimhneach	1	Stobhach Gaelach (1)
Iomlán	**16**	

Rinne saotharlanna micribhitheolaíochta bia Fheidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte anailís ar 3,667 sampla a bailíodh le haghaidh dhá shuirbhé a rinneadh faoin gClár Faireachais Mhicribhitheolaíoch Náisiúnta 2009. Le haghaidh an chéad suirbhé, rinneadh 971 sampla de cheapairí réamhphacáilte a thástáil i gcomhair *Listeria monocytogenes* agus stafalacocais téachtáis-deimhneach. I gcás an dara suirbhé, rinneadh 2,696 maipíneacht ó na slisneoirí feola a úsáidtear chun feoil chócaráilte a ghearradh ina slisní a thástáil i gcomhair *Enterobacteriaceae*, áireamh ar choilíneachtaí aeróbacha, *L. monocytogenes* agus *E. coli* a tháirgeann véaratocsainí. Foilseofar torthaí an tsuirbhé in 2010.

Déanann trí shaotharlann an anailísí phoiblí de cuid Fheidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte anailís fhisiceach agus anailís cheimiceach ar shamplaí de bhia agus de nithe a bhaineann le bia a thagann isteach mar chuid d'imscrúduithe gnáthaimh, de shuirbhéanna cláraithe nó de thoradh gearán. Cuireann na saotharlanna seirbhís anailíse ar fáil do dhéantúsóirí bia freisin, má tá siad ag iarraidh deimhniú ceart díola lena gcuid táirgí a onnmhairiú taobh amuigh den AE. In 2009, cuireadh 9,689 sampla chuig saotharlanna an anailísí phoiblí, agus rinneadh 11,190 tástáil ar na samplaí sin.

Samplaí a ndearnadh Anailís orthu i Saotharlanna an Anailísí Phoiblí in 2009

Cineál sampla	Líon
Samplaí gnáthaimh	7,191
Samplaí de thoradh gearán - díreach ón bpobal	59
Samplaí de thoradh gearán - ó oifigigh sláinte chomhshaoil	438
Samplaí leantacha	134
Samplaí tástála oilteachta/rialaithe cáilíochta	544
Samplaí a ndearnadh anailís orthu le haghaidh onnmhairithe	448
Samplaí a fuarthas le haghaidh anailíse faoi Chinntí Éigeandála an AE	319
Eile (m.sh. rialú allmhairiúcháin, samplaí príobháideacha)	556
Iomlán	**9,689**

Tástálacha a Rinne Saotharlanna an Anailísí Phoiblí in 2009

Anailís[a]	Líon na dtástálacha	Líon a bhí míshásúil (%)
Breiseáin	1,642	84 (5.1)
Ailléirginí	409	13 (3.2)
Barántúlacht	37	0 (0)
Gearáin	453	178 (39.3)
Comhdhéanamh / cáilíocht	1,287	87 (6.8)
Deimhnithe onnmhairiúcháin	486	2 (0.4)
Ábhair theagmhála bia	101	7 (6.9)
Orgánaigh Ghéinmhodhnaithe	68	1 (1.5)
Ábhair éillithe neamhorgánacha	1,870	18 (1.0)
Ionradaíocht	290	4 (1.4)
Lipéadú	734	127 (17.3)
Ábhair éillithe nádúrtha: miceatocsainí	852	14 (1.6)
Ábhair éillithe nádúrtha: eile	855	36 (4.2)
Ábhair éillithe nádúrtha: fíceatocsainí	50	0 (0)
Ábhair chothaitheacha	1,266	59 (4.7)
Ábhair éillithe comhshaoil orgánacha	58	0 (0)
Ábhair éillithe ó phróisis	337	4 (1.2)
Iarmhair	89	0 (0)
Eile (m.sh. mealaimín)	307	2 (0.7)
Iomlán	**11,191**	**636 (5.7)**

a: Féadtar níos mó ná tástáil amháin a dhéanamh ar shampla

Bia Ionradaithe

Is é an tÚdarás an t-údarás inniúil maidir le bia ionradaithe. Mar thoradh ar na hanailísí a rinne saotharlanna an anailísí phoiblí in 2009, aithníodh go raibh ceithre cinn de na 294 bia a sampláladh ionradaithe, ach nach raibh lipéad cuí orthu. Ba iad a bhí sna samplaí seo ná: tae, blastanas Cajun, paiprice, agus tae luibhe fraocháin ghorma.

Bianna a ndearnadh Tástáil orthu i gcomhair Ionradaíochta i Saotharlanna an Anailísí Phoiblí in 2009

Cineál bia	Líon na samplaí a tástáladh	Líon na samplaí a fuarthas go raibh siad ionradaithe (%)
Luibheanna/spíosraí	217	1 (0.5)
Taenna luibhe/tae/caife	23	2 (8.7)
Blastanais/stoic	13	1 (7.7)
Vitimíní agus forlíonta	12	0
Bia-ábhar atá beartaithe le haghaidh úsáidí cothaithe speisialta	7	0
Síolta	6	0
Torthaí agus glasraí	4	0
Forlíonta luibhe	3	0
Eile	5	0
Iomlán	**290**	**4 (1.4)**

Údaráis Áitiúla

Chomh maith le cigireacht a dhéanamh ar ionaid agus ainmhithe, bhailigh cigirí tréidliachta ó na húdaráis áitiúla breis agus 2,500 sampla oifigiúil ó sheamlais agus ó mhonarchana beaga táirgthe feola. Bailíodh 740 sampla eile (42% buaibheach, 25% caoirigh, 22% muca, 4% gabhair agus 7% eile) faoin bplean náisiúnta iarmhar – plean monatóireachta a bunaíodh chun iarmhair neamhdhleathacha a aithint in ainmhithe agus i dtáirgí ainmhithe. Tá an Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia freagrach as comhordú a dhéanamh ar an gclár monatóireachta seo.

ag obair i gcomhar le chéile... **chun sábháilteacht bhia mara a chur chun cinn**

"Ós rud é gur oileán í Éire, tá acmhainn luachmhar aici ina hiascaigh mhara agus i ndobharshaothrú. Is é an jab atá againn ná a chinntiú go gcomhlíonann na héisc go léir a mbeirtear orthu, a tháirgtear, a mhargaítear agus a easpórtáiltear ón tír seo na caighdeáin sláinteachais agus sábháilteachta bia."

Cormac Craven
Oifigeach Cosanta Iascaigh Mhara, an tÚdarás um Chosaint Iascaigh Mhara

Athbhreithniú Rialála

Samplaí Oifigiúla a Tógadh ó Ionaid faoi Mhaoirsiú na nÚdarás Áitiúil in 2009 (Iomlán 2,579*)

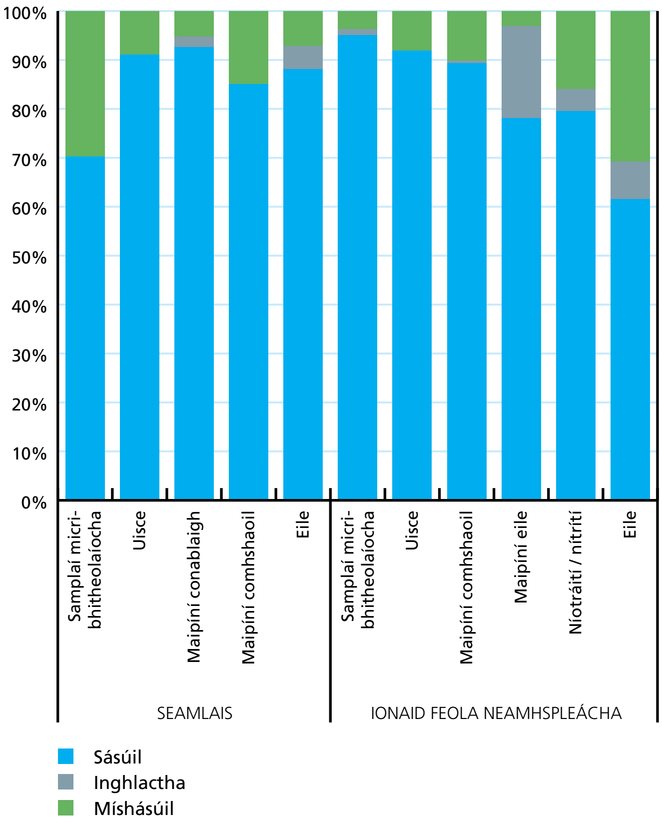

* Níl samplaí san áireamh a bailíodh faoin bPlean Náisiúnta Iarmhar

Faoi Rialachán (CE) Uimh. 2075/2005, ní mór sampláil a dhéanamh le haghaidh *Trichinella* mar chuid de chigireacht iarbháis ar gach muc agus capall clóis a mharaítear mar bhia don duine. Bhailigh an tÚdarás 10,247 sampla ó 33 seamlas faoi mhaoirsiú Sheirbhís Tréidliachta na nÚdarás Áitiúil sa tréimhse ó Lúnasa 2007 go hEanáir 2009, chun iniúchadh a dhéanamh ar a mhinice is a bhí *Trichinella* le fáil i muca a maraíodh i seamlais a raibh tréchur íseal iontu. Ní bhfuarthas sampla ar bith de *Trichinella*. Táthar ag leanúint ar aghaidh ag déanamh samplála agus anailíse le haghaidh *Trichinella* i seamlais faoi mhaoirsiú na n-údarás áitiúil ó críochnaíodh suirbhé an Údaráis. Rinneadh tástáil ar 47,881 sampla le haghaidh *Trichinella* in 2009 ach ní bhfuarthas aon chás di.

Tá saotharlann sábháilteachta bia tréidliachta ag Comhairle Contae Chorcaí a gcuirtear samplaí ó údaráis áitiúla eile chuici go rialta mar aon le samplaí a thógtar de thoradh iniúchtaí speisialta. Rinneadh anailís ar 2,200 sampla sa tsaotharlann in 2009. Déantar taighde freisin sa tsaotharlann ar *Champalabaictéar*, ar *E. coli* a tháirgeann véaratocsainí, ar fhrithsheasmhacht in aghaidh ábhair frithmhiocróbaigh, agus ar *Yersinia enterocolitica*.

An Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia

Is í an Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia atá freagrach as cur i bhfeidhm na gclár náisiúnta chun maoirseacht a dhéanamh ar iarmhír lotnaidicídí, leigheasanna tréidliachta agus ábhair éillithe chomhshaoil.

Rinneadh anailís in 2009 ó thaobh leibhéal lotnaidicídí ar 1,324 sampla bia a táirgeadh in Éirinn nó a allmhairíodh. Lena chois sin tástáladh breis agus 200 samplaí gránach le fáil amach an raibh comhaicmigh PCB iontu mar chuid den obair leantach i ndiaidh ghéarchéime na dé-ocsaine in 2008. Fuarthas go raibh leibhéil lotnaidicídí in dá shampla dhéag (níos lú ná 1%) a sháraigh an leibhéal uasta ceadaithe atá leagtha síos i reachtaíocht na hEorpa. Tá an figiúr seo cosúil leis an bhfigiúr a taifeadadh in 2008. Samplaí de thorthaí nó de ghlasraí ab ea iad sin go léir.

I gcás go sáraíonn an sampla an uasteorainn iarmhair cheadaithe, déantar measúnú riosca maidir le hionghabháil chothaithe láithreach le fáil amach ar sáraíodh teorainn na hiontógála laethúla nó teorainn na géardháileoige tagartha. Déantar leibhéal an riosca a áireamh ar bhonn na sonraí tomhaltais le haghaidh daoine fásta agus leanaí araon. I ngach ceann den 12 chás inar sáraíodh an teorainn reachtúil, léirigh an measúnú riosca nach raibh aon bhaol neamh-inghlactha ann do thomhaltóirí in Éirinn. Is fiú a lua go mba sáruithe teicniúla a bhí i gceist i gcás 11 den 12 chás, áit ar socraíodh na teorainneacha uasta iarmhair ar leibhéal na teorann braite, agus ní gá gurb ábhar imní é sin ó thaobh na sábháilteachta bia de.

Sa chás go sáraítear an leibhéal uasta maidir le hiarmhar lotnaidicíde déantar an t-ábhar bia sin a thástáil arís i bplean samplála na bliana dar gcionn. Bhraithfeadh an bheart a dhéanfaí ar an gcás a bheadh i gceist agus d'fhéadfaí an bia a tharraingt siar ón margadh, d'fhéadfaí rabhadh a thabhairt tríd an gCóras Mear-rabhaidh Eorpach um Bia don Duine agus d'Ainmhithe agus d'fhéadfaí ionchúiseamh a thionscain. Más rud é gur bia allmhairithe atá i gceist, cuirtear an dáileoir agus pointe teagmhála Codex Alimentarius na tíre sin ar an eolas faoin sárú.

Samplaí Gnáthaimh Bia, de réir Tír Thionscnaimh, a nDearnadh Anailís orthu ó thaobh Lotnaidicídí in 2009.

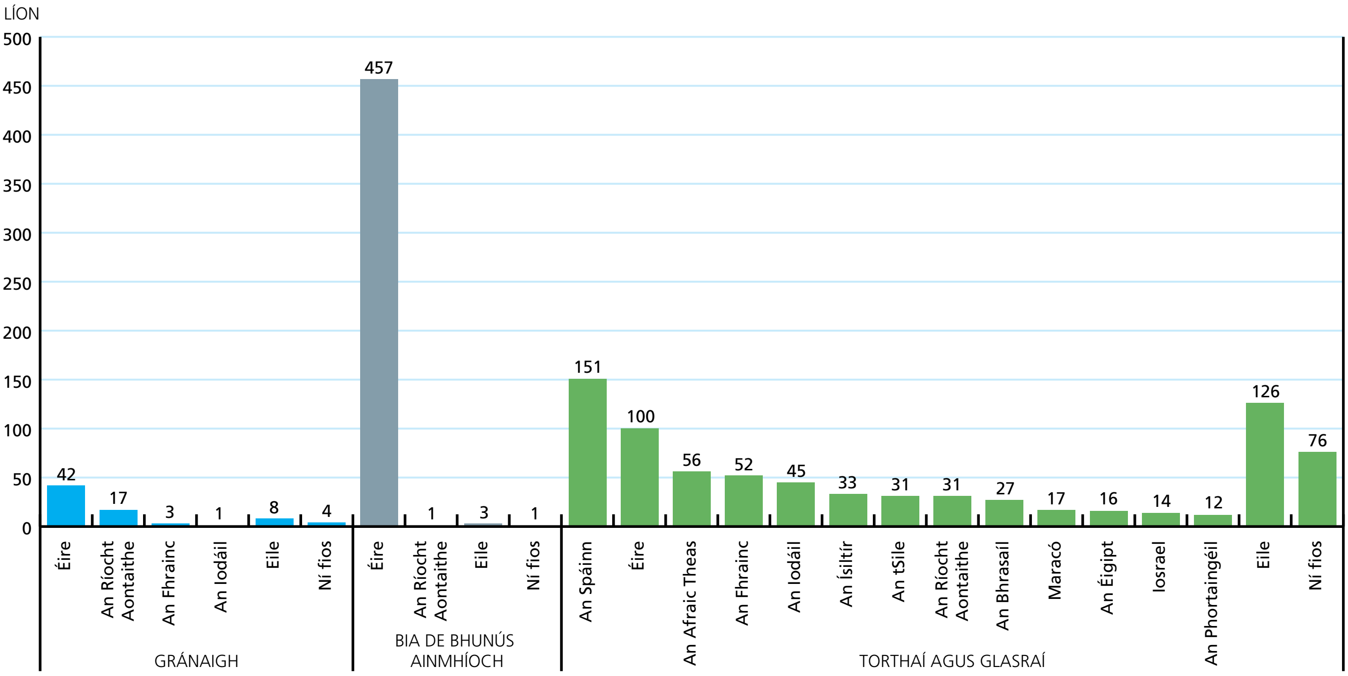

Sonraí an 12 Shampla a sháraigh na Teorainneacha Reachtúla maidir le Lotnaidicídí in 2009

Bia	Bunús	Lotnaidicíd	Méid a braitheadh (mg/kg)	Teorainn (mg/kg)	Sárú Teorann by (m/kg)
Úll	Na Stáit Aontaithe	Feanprópáitrin	0.025	0.01	0.015
Aibreog	An Fhrainc	Clóirpireafos	0.1	0.05	0.05
Soilire	An Spáinn	Próimeitrin	0.012	0.01	0.002
Silín	Na Stáit Aontaithe	Carbairil	0.066	0.05	0.016
Mandairín	An Chipir	Tiaibeandasól	5.47	5	0.47
Mandairín	An Spáinn	Captan	0.059	0.02	0.039
Oráiste	An Bhrasaíl	Démheitiáit	0.051	0.02	0.031
Piorra	An Bhrasaíl	Démheitiáit	0.051	0.02	0.031
Prátaí	An Spáinn	Peancacúrón	0.17	0.1	0.07
Fíonchaora boird	an tSile	Foismeit	0.051	0.05	0.001
Turnapa	Éire	Clóirpireafos	0.13	0.05	0.08
Ionam	Na Stáit Aontaithe	Fludocsainil	0.073	0.05	0.023

Athbhreithniú Rialála

Sa bhliain 2009, rinneadh tástálacha ar 25,213 sampla bia de bhunús ainmhíoch faoin bPlean Náisiúnta Iarmhar agus fuarthas go raibh 0.3% díobh deimhneach. Léiríonn an méid sin an chaoi nach bhfuil ach leibhéil ísle iarmhair le sonrú i mbia na hÉireann le blianta beaga anuas. Faoi mar a tharla sna blianta atá thart, níor léiríodh aon fhianaise gur úsáideadh spreagthóirí neamhdhleathacha fáis.

Díríonn an plean iarmhair ar 18 gcineál d'iarmhair éagsúla ar féidir iad a rangú i gceithre mhórchatagóir: substaintí toirmiscthe (mar hormóin spreagtha fáis); leighis tréidliachta atá ceadaithe, breiseáin i mbeatha ainmhithe, agus ábhair éillithe chomhshaoil. Tógtar na samplaí go díreach ó ainmhithe, ó tháirgí ainmhithe ar fheirmeacha, ó mhonarchana próiseála tosaigh nó ó mhonarchana pacála. Tógadh formhór na samplaí (80%) ar bhonn critéir dhírithe chaighdeánacha, agus tógadh cuid eile toisc amhras a bheith ann maidir le hiarmhair neamhdhleathacha, mar shampla, nuair a bhí scrúduithe á ndéanamh agus na hainmhithe á marú. Nuair a fhaightear sampla nach gcomhlíonann na rialacha, déantar iniúchadh iomlán ar an bhfeirm agus déanann an Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia na bearta leantacha oiriúnacha ina dhiaidh sin.

Bia Éireannach de Bhunús Ainmhíoch a Tástáladh faoin bPlean Náisiúnta Iarmhar sa bhliain 2009

Sampla	Líon na samplaí a ndearnadh anailís orthu	Líon na samplaí neamh-chomhlíontacha (%)
Buaibheach	11,897	24 (0.2)[a]
Eachaí	218	0
Uibheacha	274	0
Iasc feirme	599	4 (0.7)[b]
Fianna feirme	122	0
Mil	100	0
Bainne	1,303	14 (1.1)[c]
Caoirigh	2,057	17 (0.8)[d]
Muca	7,234	15 (0.2)[e]
Éanlaith chlóis	1,328	10 (0.8)[f]
Fianna fiáine	102	1 (1.0)[g]
Iomlán	**25,234**	**85 (0.3)**

a: 9 n-antaibheathach, 11 tíreastat, 4 nítreafúrán
b: leocamalaicít ghlas
c: 12 fhrith-heilminteach agus 2 antaibheathach
d: 6 fhrith-heilminteach, 7 dtíreastat agus 4 nítreafúrán
e: 3 antaibheathach, 9 dtíreastat agus 3 dhéfheinil pholaclóirínithe
f: 9 bhfrithchocaideach agus 1 druga frith-athlastach neamhstéaróideach
g: luaidhe

Cuireann an Phríomhshaotharlann Rialaithe Feola de chuid na Roinne Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia tacaíocht saotharlainne ar fáil d'fhoireann cigireachta sláinte poiblí tréidliachta na Roinne. Is é príomhaidhm na saotharlainne ná a chinntiú go gcomhlíontar na caighdeáin sábháilteachta bhia maidir le feoil. I measc na n-anailísí a dhéantar sa tsaotharlann maidir le sábháilteacht bhia tá: tástálacha i gcomhair iarmhair leigheasanna tréidliachta, a dhéantar faoin bPlean Náisiúnta Iarmhar; tástálacha a dhéantar maidir le *Trichinella*; tástáil mhicribhitheolaíochta a dhéantar ar shamplaí feola agus uisce le féachaint an bhfuil pataigin nó orgánaigh tháscacha iontu; agus seiceáil a dhéantar ar leibhéal na mbreiseán bia amhail níotráití agus nítrítí. Tógadh 18,037 sampla in 2009 agus fuarthas go raibh 176 díobh (1.0%) míshásúil. Bhí na samplaí míshásúil de bharr neamh-chomhlíonadh na gcaighdeán maidir le cáilíocht mhicribhitheolaíoch feola nó uisce, agus maidir leis na leibhéil cheadaithe níotráite nó nítríte. Sna cásanna sin ina ndearbhaítear nach gcomhlíontar na caighdeáin, déanann cigirí sláinte poiblí tréidliachta na Roinne bearta leantacha oiriúnacha san ionad feola ábhartha.

Anailís Déanta ag an bPríomhshaotharlann Rialaithe Feola in 2009

	Líon na samplaí á tástáladh	Líon na samplaí míshásúla (%)
Anailís mhicribhitheolaíoch ar fheoil agus ar tháirgí feola	1,613	75 (4.6)
Anailís mhicribhitheolaíoch ar uisce	588	80 (13.6)
Iarmhair leigheasanna tréidliachta	12,293	0 (0)
Níotráití/nítrítí	202	21 (10.4)
Trichinella (muca)	3,215	0 (0)
Trichinella (capaill)	79	0 (0)
Glaine shaille	47	0 (0)
Iomlán	**18,037**	**176 (1.0)**

Tá trí shaotharlann eolaíocht déiríochta na Roinne freagrach as tástáil na samplaí a bhailíonn cigirí déiríochta ó ionaid phróiseála bainne. Is é cuspóir na tástála sin ná seiceáil a dhéanamh ar chomhlíonadh na gcaighdeán sábháilteachta bia, agus déantar an tástáil freisin maidir le deimhniú easpórtála agus scéimeanna tacaíochta margaidh. Déantar na samplaí a thástáil sna saotharlanna ó thaobh réimse paraiméadar micribhitheolaíoch agus ceimiceach. Tástáladh 8,156 sampla bainne agus táirgí bainne agus 227 sampla uisce sna trí shaotharlann eolaíocht déiríochta in 2009. Fuarthas go raibh 2% de na samplaí bainne agus táirgí bainne (172 sampla) agus 12% de na samplaí uisce (27 sampla) míshásúil. I measc na mbearta a rinneadh maidir le torthaí míshásúla, áirítear diúscairt táirgí nár chomhlíon na caighdeáin, fógra maidir le baol

sábháilteachta bia a thabhairt do na cigirí déiríochta chun tuilleadh imscrúduithe a dhéanamh san ionad próiseála, agus fógra a eisiúint maidir le comhlíonadh táirgí.

Suirbhé Trasghníomhaireachta ar Lipéadú Cothaithe agus ar Éilimh faoi Chothú agus Sláinte

D'eagraigh an tÚdarás an chéad suirbhé trasghníomhaireachta maidir le lipéadú in 2009 agus ghlac cigirí agus foireann saotharlainne na Roinne Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia, Seirbhís Tréidliachta na nÚdarás Áitiúil, an tÚdarás um Chosaint Iascaigh Mhara agus Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte páirt ann. Sa suirbhé seo, scrúdaíodh na lipéid a bhí ar 381 bia de bhunús ainmhíoch a raibh éilimh faoi chothú nó sláinte nó an dá rud orthu le féachaint ar chomhlíon siad an reachtaíocht i leith lipéadú cothaithe agus i leith éilimh faoi chothú agus sláinte. Foilseofar tuarascáil maidir leis an suirbhé in 2010.

Bia Géinathraithe

Is é an tÚdarás an t-údarás inniúil maidir le bia géinathraithe in Éirinn. Le cabhair ó Fhochoiste na nOrgánach Géinathraithe, rinne an tÚdarás athbhreithniú in 2009 ar mheasúnuithe sábháilteachta a rinne an tÚdarás Eorpach um Shábháilteacht Bhia ar dheich gcomhábhar bia ghéinathraithe. Déanann Saotharlann an Anailísí Phoiblí i gCorcaigh anailís ghnáthaimh ar na samplaí bia a bhailíonn Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte le seiceáil an bhfuil réimse comhábhar bia géinathraithe iontu. Maidir leis na 65 sampla a ndearnadh anailís orthu in 2009, bhí grán buí géinathraithe i sé cinn acu, bhí soighe géinathraithe i gcúig cinn agus bhí grán buí agus soighe géinathraithe i dtrí cinn acu. Bhí rís ghéinathraithe neamhúdaraithe i sampla amháin agus fuarthas go raibh leibhéil nár sonraíodh de shoighe géinathraithe i dtáirge déanta de phlúr ríse, agus a d'fhéadfadh impleachtaí a bheith ag baint leis maidir le daoine a bhfuil ailléirgí orthu le soighe.

Nuabhia

Is é an tÚdarás an t-údarás inniúil atá freagrach as nuabhianna nach raibh ar mhargadh an AE roimh 1997. Le cabhair ón bhFochoiste Cothaithe agus Nuabhianna, rinne an tÚdarás athbhreithniú ar mheasúnuithe sábháilteachta ar dheich nuabhia in 2009, agus rinne sé measúnú sábháilteachta ar dhá chomhábhar nua. Ina theannta sin, thug an tÚdarás tuairim shubstaintiúil go raibh táirge nua comhionann le táirge eile a bhí ar mhargadh an AE cheana féin.

Forbhianna, réimbhianna PARNUTS agus Bianna chun Críche Speisialta Míochaine

Faoin reachtaíocht maidir le forbhianna, caithfidh oibreoirí gnó bia a chur in iúl don Údarás go bhfuil sé ar intinn acu forbhia a chur ar mhargadh na hÉireann den chéad uair. Sa bhliain 2009, tugadh fógra don Údarás faoi 908 forbhia. Cuireadh 61 díobh ar aghaidh chuig Bord Leigheasra na hÉireann, toisc gur measadh go mba tháirgí leighis iad. Thosaigh an tÚdarás ag forbairt foirm ar líne in 2009 a chuirfidh ar chumas gnóthaí bia fógra a thabhairt don Údarás faoi fhorbhianna. Cuirfear i bhfeidhm í in 2010.

Fuair an tÚdarás 21 fógra mar gheall ar réimbhianna PARNUTS ginearálta (bianna a úsáidtear ar chúiseanna cothaithe áirithe) agus 115 fógra mar gheall ar bhianna chun críche áirithe míochaine. Faoin nós imeachta fógartha, caithfidh oibreoir an ghnó bia foirm fhógra chomhlánaithe (atá ar fáil ó láithreán gréasáin an Údaráis), lipéad an táirge agus faisnéis bhreise ar bith eile a chur faoi bhráid an Údaráis i gcomhair measúnaithe. Déantar measúnú ansin ar cibé an bhfuil an bia ag comhlíonadh na reachtaíochta ábhartha nó nach bhfuil.

ag obair i gcomhar le chéile… **chun na caighdeáin is airde a bhaint amach**

"Easpórtálann Éire feoil de scoth an domhain. Caithfidh ár dtáirgí an caighdeán is airde maidir le sábháilteacht bhia a bhaint amach chun tomhaltóirí sa bhaile agus i gcéin a chosaint."

Garrett Shine
Cigire Tréidliachta, Comhairle Contae Lú

Bainistiú Teagmhas

Is é an tÚdarás an lárphointe náisiúnta teagmhála i gcomhair faisnéise agus cumarsáide a bhaineann le teagmhais agus rabhaidh bhia agus cuireann sé seirbhís éigeandála ar fáil de ló is d'oíche seacht lá na seachtaine. Is é an tÚdarás pointe teagmhála na hÉireann freisin don Chóras Mear-rabhaidh Eorpach um Bia don Duine agus d'Ainmhithe.

Teagmhais Bhia

D'fhéadfadh teagmhais bhia a eascairt as fadhb a aithníonn gnó bia, gníomhaireacht oifigiúil agus í i mbun rialuithe oifigiúla, nó as faisnéis a fhaightear ó thíortha eile, de ghnáth tríd an gCóras Mear-rabhaidh um Bia don Duine agus d'Ainmhithe.

Rinne an tÚdarás bainistíocht ar 300 teagmhas bia in 2009, agus bhí an líon seo cosúil le líon na bliana 2008. Rinneadh na teagmhais a aicmiú mar seo a leanas: teagmhais iomlána, teagmhais bheaga agus ilchineálacha, fógraí ó lucht tionscail, agus teagmhais le tíortha eile. Rinne an tÚdarás imscrúdú ar 98 teagmhas iomlán in 2009, ocht gcinn níos mó ná mar a bhí ann in 2008. Faoi mar a tharla sna blianta roimhe seo, bhain an chuid is mó de na teagmhais (36%) le guaiseacha ceimiceacha (miceatocsainí agus guaiseacha ceimiceacha eile), agus éilliú micribhitheolaíoch (29%).

Aicmiú na dTeagmhas Iomlán Bia in 2009 (98 san iomlán)

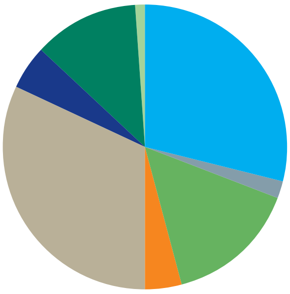

Micribhitheolaíoch	29%
Lipéadú agus pacáistiú	2%
Earra coimhthíoch	15%
Miceatocsainí	4%
Ceimiceán eile	32%
Orgánaigh ghéinmhodhnaithe (GMO) agus nuabhianna	5%
Ailléirgin	12%
Calaois	1%

Rinneadh imscrúdú ar 120 teagmhas beag agus ilchineálach in 2009; agus ba mhéadú beag iad sin ar an 115 a taifeadadh in 2008. Lena chois sin, rinne an tÚdarás bainistíocht ar 64 teagmhas bia le tíortha eile (bhain an chuid ba mhó acusan leis an Ríocht Aontaithe), agus fuarthas 15 fógra faoi theagmhais bhia ó thionscal an bhia.

Rabhaidh Náisiúnta Bhia

Ní mór faisnéise faoi leith a thabhairt do ghníomhaireachtaí oifigiúla, do thionscal an bhia nó do thomhaltóirí i gcás roinnt teagmhais bhia. Eisítear rabhaidh de Chatagóir 1 (chun go ndéanfar beart) nuair a aithnítear go bhfuil baol ann do thomhaltóirí ar gá beart a dhéanamh faoi. Eisítear rabhaidh de Chatagóir 2 (i gcomhair faisnéise) nuair nach gá beart a dhéanamh ach go bhfuil faisnéis ag teastáil. Is minic a eisítear iad nuair a bhíonn na táirgí go léir aisghairthe ag an oibreoir gnó.

Bhí an tÚdarás, i gcomhar le GS1 Ireland, ina óstach ar sheimineár chun athbhreithniú a dhéanamh ar na córais inrianaitheachta feola reatha agus chun taispeántas a dhéanamh ar réitigh eiseamláireacha in Éirinn agus ó thar lear. Rinne cainteoirí as Éirinn, Ceanada, an Nua-Shéalainn agus an Danmhairg athbhreithniú ar bhealaí chun na córais inrianaitheachta feola reatha a fheabhsú. Is é an cuspóir atá leis ná feabhsú breise a dhéanamh ar na córais inrianaitheachta le haghaidh mairteola, circeola agus muiceola, sa chaoi go mbeifear in ann aisghairm táirgí níos spriocdhírithe a dhéanamh dá mbeadh teagmhas bia cosúil leis an ngéarchéim dé-ocsaine muiceola romhainn arís, dá mbeadh gá leis. Le feiceáil ag an seimineár tá (ó chlé): An tUasal Jim Bracken, GS1 Ireland agus an tOllamh Alan Reilly, Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann.

D'eisigh an tÚdarás 21 rabhadh bia i gcaitheamh na bliana: ceithre rabhadh de Chatagóir 1 agus 17 rabhadh de Chatagóir 2. Bhain an ceithre rabhadh ar ghá beart a dhéanamh ina leith leo seo a leanas: aisghairm dhá fhorbhia toisc go raibh niméisiúilíd iontu (cógas is ea é sin a bhfuil toirmeasc curtha lena úsáid in Éirinn); aisghaireadh síolta seasamain faoi dhó toisc *Salmonella* a bheith iontu; agus rinneadh imscrúdú ar ráig salmanallóise de bharr *S.* Enteritidis PT14b. Foilsítear na rabhaidh go léir ar láithreán gréasáin an Údaráis agus seoltar fógra ríomhphoist chuig síntiúsóirí ar líne.

An Córas Mear-rabhaidh Eorpach um Bia don Duine agus d'Ainmhithe

D'eisigh an tÚdarás 1,791 fógra margaidh in 2009 tríd an gCóras Mear-rabhaidh um Bia don Duine agus d'Ainmhithe. Córas fógartha is ea é sin faoi bhainistíocht an Choimisiúin Eorpaigh chun faisnéis a mhalartú idir Bhallstáit faoi ghuaiseacha i mbia do dhaoine agus d'ainmhithe agus in ábhair a dhéanann teagmháil le bia. Bhain 27 de na fógraí margaidh a d'eisigh an tÚdarás le bia agus le hábhair a dhéanfadh teagmháil le bia a dáileadh ar Éirinn nó as Éirinn. Ba í Éire an tír thionscnaimh i gcás 11 fhógra margaidh a eisíodh tríd an gcóras in 2009.

Ráigeanna Galar Bia-iompartha

Oibríonn an tÚdarás i ndlúth-chomhpháirtíocht leis na gníomhaireachtaí oifigiúla agus leis an Lárionad Faire um Chosaint Sláinte nuair a mheastar go bhfuil ráig galair bhia-iompartha ann. Is é an Lárionad atá freagrach as anailís agus tuairisciú a dhéanamh ar chásanna de ghalair ionfhabhtaíocha. Tá roinnt ráigeanna bia-iompartha iniúchta ag an Údarás ó bunaíodh é, lena n-áirítear *Salmonella* Typhimurium DT104 i liamhás cócaráilte, *S.* Typhimurium DT104b i bhfeolta cócaráilte, *S.* Agona i bhfeolta cócaráilte agus dhá ráig *E. coli* O157 a raibh baint acu le hóstáin.

Measadh go raibh baint ag trí chás de *S.* Typhimurium DT8 i Meán Fómhair le tomhailt uibheacha lachan, ach níor cruthaíodh go raibh aon nasc micribhitheolaíoch eatarthu nuair a scrúdaigh an Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia na feirmeacha lachan. In ainneoin sin is uile bhí an patrún il-lócas uimhir inathraithe phéireach athfhillteach (MLVA) (2-10-NA-12-212) céanna le sonrú sna trí aonraíoch *Salmonella* a fuarthas ó dhaoine rud a thabharfadh le fios go raibh an fhoinse chéanna acu.

Rinneadh iniúchadh i Mí na Nollag ar dheich mbraisle salmanallóise ar fud na tíre arb é baictéarafagach de cineál 14b *Salmonella* Enteritidis a ba chúis leo. Bíodh is nár aithníodh aon bhia faoi leith sna hiniúchtaí, tharla ráig mhór *Salmonella* den chineál céanna sa Ríocht Aontaithe, agus measadh go raibh baint aici le huibheacha a fuarthas ó áitreabh táirgthe uibheacha sa Spáinn a raibh faomhadh faighte aige. Spreag sé sin an tÚdarás chun rabhaidh bhia a eisiúint inar iarradh ar oifigigh forfheidhmiúcháin agus gnóthaí bia seiceáil an raibh uibheacha ar an margadh a raibh cód na saoráide tairgthe sa Spáinn orthu agus le cur i gcuimhne do ghnóthaí bia uibheacha ardchaighdeáin a fháil agus dea-chleachtais sláinteachais a leanúint.

Léiríonn sonraí sealadacha gur seoladh tuairiscí chuig an Lárionad Faire um Chosaint Sláinte faoi 21 ráig a measadh gur trí bhia a tarchuireadh iad. Ba iad seo a leanas na baictéir a bhí i gceist, *Salmonella* (7 ráig), *Campalabaictéar* (5), *E. coli* eintrea-fhuilreathach (5); *Shigella* (2); *Clóistrídiam perfringens* (1) agus noraivíreas (1). Tá feabhas tagtha ó 1999 ar na bealaí chun breoiteachtaí bia-iompartha a thuairisciú ós rud é gur tugadh isteach gléas ríomhairithe chun galar ionfhabhtaíoch a thuairisciú agus ó ritheadh reachtaíocht fheabhsaithe faoi ghalair ionfhabhtaíocha a thuairisciú.

I gcomórtas bliantúil an Údaráis don tionscadal is fearr maidir le sábháilteacht bhia i gcoláistí tríú leibhéal in 2009, bronnadh an duais ar an Uasal Tara Raftery, Coláiste na Tríonóide, BÁC agus Institiúid Theicneolaíochta Bhaile Átha Cliath, Sráid Chaoimhín. Rinneadh scrúdú ina tionscadal; *'Dietary fat intake, physical activity and metabolic profile of an adult cohort attending a hypertension clinic'*, ar an nasc idir saill chothaithe agus brú fola siúil i gcohórt de dhaoine fásta hipirtheannasacha. Tá saill chothaithe tábhachtach maidir le rialú a dhéanamh ar bhrú fola agus ba é phríomhchuspóir an staidéir ná a dhearbhú cibé an ndéanfaí brú fola dhuine fásta hipirtheannasach a laghdú ar aiste bia ina bhfuil saill mhonai-neamhsháithithe nó nach ndéanfaí.

Eolaíocht

Is ar thuiscint eolaíoch iontaofa agus ar mheasúnú rioscaí a dhéanann an tÚdarás a chinntí maidir le bainistiú rioscaí. Ní amháin go bhfuil ardleibhéal saineolais eolaíochta ag foireann an Údaráis ach is féidir leis leas a bhaint as saineolas 64 eolaí neamhspleách trína Choiste Eolaíoch agus a chúig Fhochoiste. Tá an Coiste Eolaíoch ar an saol le deich mbliana agus i rith an ama sin chuir an Coiste 19 dtuarascáil ar fáil faoi réimse ábhar lena n-áirítear bianna géinathraithe; pataigin bhia-iompartha; breiseáin; na himpleachtaí maidir le sábháilteacht bhia a bhaineann le leathadh dramhaíl thalmhaíochta agus cathrach agus dramhaíl orgánach thionsclaíoch ar thalamh a úsáidtear i gcomhair táirgeadh bia; nanaitheicneolaíocht; agus breiseáin vitimín D a thabhairt do leanaí.

Mycobacterium avium fospeiceas paratuberculosis

D'fhoilsigh an Coiste Eolaíoch an dara tuairim uaidh faoi *Mycobacterium avium* fospeiceas *paratuberculosis (Map)* agus an baint a d'fhéadfadh a bheith aige le galar Crohn. Tá díospóireacht ar siúl faoi láthair faoin ról a d'fhéadfadh a bheith ag an mbaictéar sin le forbairt ghalar Crohn. Ba é conclúid thuarascáil an Choiste Eolaíoch faoi *Map* ná nach bhféadfaí nasc díreach a chruthú idir *Map* agus galar Crohn ó ba rud é nach raibh na sonraí a bhí ar fáil cinntitheach, ach go leanfadh an Coiste orthu ag athbhreithniú na ceiste. In 2009 d'fhoilsigh an Coiste torthaí an athbhreithnithe a rinne sé ar phríomhthorthaí taighde a foilsíodh idir 2000 agus 2008. Ba é breith an Choiste ná nach gcruthaíonn formhór na fianaise atá ar fáil go bhfuil baint dhíreach idir *Map* agus teagmhais ghalar Crohn.

Uisce Buidéalaithe

D'eisigh an Coiste Eolaíoch tuarascáil in 2009 faoi ól uisce buidéalaithe a bhfuil baictéir áirithe nó grúpaí baictéar ann agus na himpleachtaí atá aige sin don tsláinte phoiblí. Féadfaidh baictéir a bheith in uisce buidéalaithe ó am go chéile ar leibhéil ísle tiúchana. Ní bhíonn dochar ar bith iontu de ghnáth agus maidir leis na tuairiscí sa litríocht idirnáisiúnta faoi ráigeanna breoiteachta a bhaineann le huisce buidéalaithe a bheith ar dhaoine, is beag tuairisc a dhéantar fúthu i gcomparáid le tuairiscí faoi ráigeanna a bhaineann le huisce ón sconna. Níor tuairiscíodh aon bhreoiteacht in Éirinn a raibh baint aici le huisce buidéalaithe. Rinne an tÚdarás staidéar ar shábháilteacht mhicribhitheolaíoch agus ar cháilíocht uisce buidéalaithe in 2007 agus tharraing siad anuas ceist faoin mbaol ó thaobh sábháilteachta bia a bhaineann le huisce buidéalaithe. D'iarr an tÚdarás ar an gCoiste Eolaíoch tuairim a thabhairt faoi na rioscaí a bhain le huisce buidéalaithe a bhí truaillithe le ceann amháin nó níos mó díobh seo a leanas: *E. coli*, eintreacocais, baictéir dhrólannacha, agus bachaillín an bhracha ghoirm (*Pseudomonas aeruginosa*).

Ba é tuairim an Choiste Eolaíoch ná go bhféadfaí glacadh leis i gcás uisce buidéalaithe a bhfuarthas go raibh *E. coli* nó eintreacocas ann gur truaillíodh le faecas é agus ar an ábhar sin gur baol don tsláinte phoiblí é. Ba chóir glacadh leis nach mbeadh a leithéid d'uisce oiriúnach le hól fiú mura bhféadfaí baictéir phataigineacha aitheanta a aimsiú ann. Sa chás nach mbraitear *E. coli* ná eintreacocais in uisce buidéalaithe ach go mbraitear baictéir dhrólannacha ann, ní cóir glacadh leis nach bhfuil sé sábháilte ach ba chóir iniúchadh cúramach a dhéanamh ar na fáthanna a d'fhéadfadh a bheith leis, agus ba chóir monatóireacht níos fearr a dhéanamh ar an táirge agus ar fhoinse an uisce ag féachaint an bhfuil *E. coli* agus eintreacocais iontu. Tá an cás amhlaidh mar fiú má bhíonn

Is galair agus/nó ionfhabhtuithe iad zónóisí is féidir a tharchur go nádúrtha go díreach nó go neamhdhíreach idir ainmhithe agus daoine. De réir Threoir 2003/99/CE ón gComhairle Eorpach, ní mór do Bhallstáit bailiú, measúnú agus tuairisciú a dhéanamh ar zónóisí, oibreáin zónóiseacha, frithsheasmhacht in aghaidh ábhair frithmhiocróbaigh agus ráigeanna bia-iompartha gach bliain don Choimisiún Eorpach. Ansin, déanann an tÚdarás Eorpach um Shábháilteacht Bhia iad a phróiseáil agus iad a fhoilsiú mar thuarascáil achomair bliantúil don chomhphobal. In 2009, d'fhoilsigh an tÚdarás an *Tuarascáil ar Zónóisí in Éirinn le haghaidh 2006 agus 2007*. Seo an cúigiú tuarascáil Éireannach arna tiomsú ag an Údarás, an Lárionad Faire um Chosaint Sláinte agus an Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia, agus clúdaítear sonraí d'Éirinn ann a cuireadh isteach le haghaidh 2006 agus 2007.

baictéir dhrólannacha le fáil, ní tásc láidir é sin ann féin go bhféadfadh pataigin eintreacha a bheith ann freisin. Pataigin a thapaíonn deiseanna is ea *P. aeruginosa* a bhfuil baint aige le hionfhabhtuithe a thógann daoine in ospidéil nuair a bhíonn an-dochar déanta dá gcóras imdhíonachta. Ba é a bhain an Coiste Eolaíoch as a staidéar ná nár bhaol suntasach do shláinte an phobail i gcoitinne é dá mbeadh *P. aeruginosa* in uisce buidéalaithe, mura mbeadh *E. coli* agus eintreacocais ann freisin. Níor bhaol é *P. aeruginosa* a bheith in uisce buidéalaithe ach amháin i gcás othar in ospidéil a bhfuil an-dochar déanta dá gcóras imdhíonachta. Féadtar bearta a dhéanamh sna hospidéil chun an baol sin a laghdú nó a chosc.

Bianna saor ó Ghlútan agus Bianna a bhfuil Glútan Laghdaithe iontu

In 2009, mhol an tÚdarás do ghnóthaí bia na hÉireann agus do dhaoine eile a bhfuil baint acu le lipéadú bianna saor ó ghlútan agus bianna a bhfuil glútan laghdaithe iontu go gcaithfear tús áite a thabhairt do cheanglais Rialachán (CE) Uimh. 41/2009 ón gCoimisiún seachas do na moltaí maidir lipéadú a d'eisigh an tÚdarás ina thuarascáil faoi bhianna saor ó ghlútan in 2008. Éilíonn an Rialachán sin ar tugadh feidhm dó an 10 Feabhra 2009, i gcás bianna a ceapadh go sonrach, nó ar próiseáladh nó ar ullmhaíodh iad le freastal ar riachtanais daoine nach féidir leo glútan a ithe agus atá á margú mar bhia den sórt sin, gur gá iad a lipéadú mar 'saor ó ghlútan' (.i. go bhfuil níos lú glútain iontu ná 20 mg/kg) nó 'glútan an-íseal' (.i. go bhfuil an méid glútain iontu idir 20 mg agus 100 mg/kg). I gcás bia nach bhfuil comhábhair ann a fuarthas ó ghráin nó ó choirce a bhfuil glútan iontu, ceadaítear sa Rialachán go bhféadfar lipéid a chur orthu le tabhairt le fios nach bhfuil glútan iontu, ar choinníoll go bhfuil níos lú ná 20 mg/kg glútain iontu. I dTreoir 2000/13/CE maidir le lipéadú, áfach, éilítear nach gcuirfeadh a leithéid de ráiteas dul amú ar an tomhaltóir trína thabhairt le tuiscint go bhfuil tréithe faoi leith ag baint leis an mbia sin nuair a bhaineann na tréithe sin leis na bianna go léir den chineál sin. Bíodh is gur cuireadh an Rialachán i bhfeidhm i bhFeabhra 2009, tá tréimhse chairde ann go dtí an 1 Eanáir 2010 le go ndéanfaidh tionscal an bhia a gcuid táirgí a chur in oiriúint do na ceanglais lipéadaithe sin. Foilseoidh an tÚdarás nóta treorach in 2010 faoin reachtaíocht maidir le bianna saor ó ghlútan agus faoi thraséilliú a sheachaint nuair atá bianna saor ó ghlútan agus bianna a bhfuil glútan laghdaithe iontu á dtáirgeadh.

Bia a Threisiú le hAigéad Fólach

Chuir an Grúpa Forfheidhmithe um Threisiú le hAigéad Fólach a thuarascáil scoir faoi bhráid na Roinne Sláinte agus Leanaí i mí an Mhárta. Feidhmíonn an tÚdarás mar rúnaíocht don Ghrúpa Forfheidhmithe a bunaíodh chun athbhreithniú a dhéanamh ar mholtaí an Choiste Náisiúnta um Threisiú le hAigéad Fólach agus chun na moltaí sin a chur i bhfeidhm. Rinne an Grúpa monatóireacht fhorleathan ar stádas an daonra maidir le fóláit agus ar leibhéil an aigéid fhólaigh i mbianna ar mhargadh na hÉireann, agus mhol an Grúpa nach rachadh sé chun leasa na sláinte poiblí go dtosófaí ar bhianna a threisiú go héigeantach i láthair na huaire le haigéad fólach. Tugadh an chomhairle nua seo i ndiaidh measúnú eolaíoch agus roinnt tosca eile a thugann le fios nach bhfuil beartas éigeantach riachtanach. Áirítear ar na tosca sin an chaoi go bhfuil mná den aois ar féidir leo leanaí a shaolú ag fáil 30% níos mó fóláite ina gcuid bia anois i gcomparáid le trí bliana ó shin de bharr treisithe atá déanta ag tionscal an bhia; agus go bhfuil laghdú go 0.93 in aghaidh gach 1,000 breith tagtha ar mhinicíocht fabhtanna néarfheadán; agus mar fhocal scoir, go bhfuil sonraí neamhchinntitheacha tosaigh ann a thugann le fios go bhféadfadh drochthionchar a bheith ag leibhéil ró-ard d'aigéad fólach.

Foilsíodh bileog faisnéise maidir le nanaitheicneolaíocht agus bia chun forbhreathnú achomair oibiachtúil a chur ar fáil le go mbeadh páirtithe leasmhara ar an eolas maidir le nanaitheicneolaíocht, agus faoin mbaint atá aige lenár mbia i dtéarmaí na húsáide féideartha is féidir a bhaint aisti, sábháilteachta agus rialacháin. Cé gur eolaíocht í an nanaitheicneolaíocht atá fós ag teacht chun cinn, tá sí in úsáid le tamall anuas chun earraí ar nós earraí áilleachta a tháirgeadh, agus táthar ag tuar go mbeidh tairbhí suntasacha ag baint léi maidir le galair áirithe an duine a fháthmheas agus a chóireáil. In ainneoin go bhfuil go leor tairbhí ag baint leis an nanaitheicneolaíocht, níl fiosrú iomlán déanta ar an idirghníomhú idir nanachaithníní agus daoine, ainmhithe agus an timpeallacht go fóill.

ag obair i gcomhar le chéile...
chun tomhaltóirí a chosaint

"Is iad na tomhaltóirí an nasc deiridh sa bhiashlabhra agus ní mór go mbeadh muinín acu go bhfuil an bia atá á ithe acu sábháilte le hithe. Tugaimid tús áite do thomhaltóirí agus muid i mbun ár gcuid oibre."

Orla Scanlon
Oifigeach Sláinte Chomhshaoil, Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte

Eolaíocht

Bainne Ríse

Mhol an tÚdarás i mBealtaine, mar bheart réamhchúraim, nach dtabharfaí bainne ríse do naíonáin ná do leanaí óga suas go ceithre bliana go leith in áit bhainne cíche, bhainne foirmle nó bhainne bó. Moladh do thuismitheoirí teagmháil a dhéanamh lena ndochtúir teaghlaigh nó lena ndiaitéiteach chun comhairle a fháil faoi dheoch oiriúnach eile. Bhí comhairle seo an Údaráis bunaithe ar thorthaí staidéir a rinneadh sa Ríocht Aontaithe inar tugadh le fios go raibh leibhéil ísle arsanaice neamhorgánaí le fáil i mbaine ríse. Ós rud é go n-ólann leanaí óga mórchuid bainne, d'fhéadfadh siad níos mo arsanaice a iontógáil, ó thaobh a meáchan coirp de, i gcomparáid le daoine fásta agus le leanaí níos sine.

Cothú agus Sláinte

Tá cothú agus sláinte go hard ar chlár an Údaráis. Tá sé riachtanach a bheith ag ithe ar bhealach sláintiúil má tá galair ainsealacha mar ghalar croí, stróc, ailsí agus otracht le seachaint. Léiríodh i gcás daoine atá ar ioncaim níos ísle gur mó an seans go mbeidh ceann de na riochtaí sláinte sin orthu agus iad ar aois níos ísle, agus fuarthas lena chois sin go mbíonn biachlár de chaighdeán níos ísle de ghnáth ag teaghlaigh ar ioncaim níos ísle. Ar an ábhar sin rinne an tÚdarás measúnú in 2009 maidir lena inacmhainne is atá sé bia sláintiúil a ithe. D'aibhsigh an staidéar an dá phíomhbhac a bhí ar líonta tí ísealioncaim maidir le bia sláintiúil a ithe. Ar an gcéad dul síos tá sé i bhfad níos saoire na riachtanais calaraí laethúla a shásamh trí bhianna de na catagóirí saileanna, olaí agus sneaiceanna a ithe (bianna ar cheart iad a ithe go spárálach) ná bianna mar thorthaí, ghlasraí, fheoil thua agus iasc. Ar an dara dul síos, fuarthas amach gurb é bia ó shiopaí áise áitiúla an bia is daoire. Ós rud é go mbíonn líonta tí ísealioncaim ag brath ar iompar poiblí áfach, bíonn sé níos fusa dóibh leas a bhaint as na siopaí áitiúla ná taisteal chuig na hollmhargaí níos mó.

Lena chois sin rinne an tÚdarás suirbhé le fáil amach céard é méid na ngnáthchodanna aráin, gránach agus prátaí in Éirinn dar le tomhaltóirí. Is léir go bhfuil tionchar suntasach ag méid na gcodanna sin ar ionghabháil fuinnimh agus tá fianaise ann go bhfuil nasc idir codanna níos mó a ithe agus an méadú atá ag teacht ar otracht. De bharr thorthaí an tsuirbhé, moladh go méadófaí méid na gcodanna sna treoirlínte cothaithe maidir le harán, gránaigh agus prátaí agus go laghdófaí méid na gcodanna a mholtar sa chaoi go bhféadfadh tomhaltóirí adhmaid níos fearr a bhaint as chomhairle faoi ithe ar bhealach sláintiúil. Moladh do thionscal an bhia na codanna aonair a laghdú i gcás aráin, gránach agus prátaí, agus lipéadú soiléir a sholáthar faoin méid fuinnimh (calaraí) atá i ngach cuid díobh, chomh maith leis an méid atá i ngach 100g. Léirigh an suirbhé freisin gur gá oideachas a sholáthar do thomhaltóirí faoin méid éagsúil fuinnimh atá sna bianna stáirsiúla difriúla.

D'fhoilsigh an tÚdarás torthaí an tsuirbhé a rinne sé ar na leibhéil saile a bhí in 150 sampla de bhia a bhailíodh ó 12 bhialann mearbhia. Bíodh is gur thaispeáin na torthaí go raibh leibhéil na n-aigéad tras-sailleach íseal i gcuid de na samplaí, bhí leibhéil arda saille sáithithe i gcuid eile acu, agus ar an ábhar sin spreag an tÚdarás na gnóthaí bia chun ábhair eile a úsáid seachas aigéid thras-sailleacha agus saillte sáithithe agus leas a bhaint as próisis agus teicneolaíochtaí nua ar féidir leo cabhrú sa réimse seo.

An Clár Laghdaithe Salainn

Lean an tÚdarás ar aghaidh de réir a thiomantais chun an méid salainn a ionghabhann Éireannaigh a laghdú ó 10g go 6g in aghaidh an lae roimh 2010, agus é sin a dhéanamh trí chomhpháirtíocht le tionscail an bhia agus le heagraíochtaí Stát a bhfuil sé de thasc acu an teachtaireacht faoi shalann agus shláinte a scaipeadh i measc tomhaltóirí. Meastar go bhfuil páirt ag ardleibhéil iontógála salainn le roinnt básanna ó strócanna agus ó ghalar cardashoithíoch arb iad ardbhrú fola agus

Seoladh doiciméad treorach maidir le hábhair éillithe ag seimineár le haghaidh oifigigh forfheidhmiúcháin agus gnóthaí bia. Is féidir raon leathan substaintí ceimiceacha nó ábhar éillithe a bheith le fáil i mbia de thimpiste, lena n-áirítear truailleáin orgánacha dhianseasmhacha (m.sh. dé-ocsainí, fúráin agus défheinilí polaclóirínithe); miotail (lena n-áirítear luaidhe, caidmiam agus mearcair); agus ábhair éillithe talmhaíochta cosúil le miceatocsainí agus ábhair éillithe thionsclaíocha. Tá faisnéis chothrom le dáta sa doiciméad treorach maidir leis an reachtaíocht a rialaíonn ábhair éillithe i mbia. Le feiceáil ag an seimineár tá (ó chlé): An Dr Simon Edwards, Coláiste Ollscoile Harper Adams, RA; an Dr Iona Pratt, Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann; an Dr Claudia Heppner, an tÚdarás Eorpach um Shábháilteacht Bhia; agus an Dr Rhodri Evans, Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann.

hipirtheannas is cúis leo. Tá sé ráite ag 63 cuideachta bia agus cumann ceirde go nglacfaidh siad páirt i gclár deonach an Údaráis chun salann a laghdú. Bhí an-rath ar iarrachtaí sna príomhearnálacha chun na leibhéil salainn i mbianna próiseáilte a laghdú. Rinneadh laghdaithe os cionn 31% i gcás saileanna leata, 10% i gcás aráin agus 9% i bhfeolta agus i dtáirgí feola leasaithe próiseáilte agus rinneadh laghdú os cionn 7% i gcás na dtáirgí bia go léir.

Ó ba rud é gur éirigh chomh maith leis an gClár Laghdaithe Salainn d'oibrigh an tÚdarás i gcomhar le Food and Drink Industry Ireland agus Retail Ireland chun seimineár a óstáil i Meán Fómhair chun plé a dhéanamh ar a bhfuil bainte amach ag an gclár go dtí seo, ar na deacrachtaí a bhí ann agus ar na fadhbanna a bheidh le réiteach ag an tionscal má tá sé chun an méid salainn a laghdú i mbianna próiseáilte agus ullmhaithe.

Tá an Food Standards Agency sa Ríocht Aontaithe tar éis glacadh le spriocanna athbhreithnithe maidir le laghdú salainn agus reáchtáil an tÚdarás tréimhse chomhairliúcháin oscailte maidir le moladh go nglacfaí leis na spriocanna sin i gcomhair Chlár Laghdaithe Salainn na hÉireann. Ba é toradh an chomhairliúcháin ná gur vótáladh 48% in aghaidh 44% diúltú don mholadh. Ba iad na príomhfháthanna gur diúltaíodh dó, dar le freagróirí, ná go bhfuil dul chun cinn suntasach déanta go deonach cheana féin, gur éirigh leis na hiarrachtaí spriocanna sonracha a leagadh síos i gcomhair earnálacha difriúla, agus lena chois sin mheas a lán de na freagróirí nach bhféadfaí spriocanna na Ríochta Aontaithe a bhaint amach.

Comhoibriú Eolaíoch leis an Údarás Eorpach um Shábháilteacht Bhia

Is é an tÚdarás ionadaí na Éireann ar Fhóram Comhairleach an Údaráis Eorpaigh um Shábháilteacht Bhia. Bíonn ionadaithe ag údaráis náisiúnta na 27 Ballstát ar an bhFóram Comhairleach agus is áit í inar féidir leis an Údarás Eorpach um Shábháilteacht Bhia agus na húdaráis náisiúnta comhoibriú le chéile agus inar féidir leis na húdaráis náisiúnta comhoibriú le chéile freisin. Tá sé ar chumas an Údaráis Eorpaigh agus na mBallstát comhoibriú le chéile i dteannta le tacaíocht an Fhóraim chun aghaidh a thabhairt ar mheasúnú riosca ar bhonn Eorpach agus déileáil le saincheisteanna maidir le cumarsáid a dhéanamh faoi rioscaí. Tugann Comhaltaí an Fhóraim Chomhairligh chomhairle don Údarás Eorpach um Shábháilteacht Bhia faoi ábhair eolaíochta, faoina chlár oibre agus a thosaíochtaí agus faoi aghaidh a thabhairt a luaithe agus is féidir ar cheisteanna a bhaineann le rioscaí atá ag teacht chun cinn.

Ghlac baill foirne an Údaráis páirt i ngrúpaí oibre, ar fhóraim agus ar phainéil éagsúla de chuid an Údaráis Eorpaigh um Shábháilteacht Bhia i rith 2009, agus bhí ionchur acu i réimsí tábhachtacha mar modhanna tiomsaithe sonraí a chomhchuibhiú faoi zónóisí, faoi ábhair éillithe bia, agus faoi thomhailt agus aicmiú bia. Beidh tiomsú sonraí faoi theagmhais cheimiceacha agus forbairt bunachar cruinn sonraí faoi thomhailt bia mar bhunsraith faoi na measúnaithe rioscaí a dhéanfar ar fud an AE.

Réimse eile inar chomhoibrigh an tÚdarás leis an Údarás Eorpach um Shábháilteacht Bhia i rith 2009 ab ea an chaoi ar fheidhmigh sé mar chathaoirleach ar ghrúpa oibre um fhorbairt a lámhleabhair phleanála ghéarchéime. Tugann sé sin treoir maidir leis na socruithe praiticiúla atá riachtanach le cinntiú go mbeidh an tÚdarás Eorpach um Shábháilteacht Bhia in ann freagra a thabhairt nuair a bheidh comhairle maidir le sábháilteacht bhia agus bheatha ag teastáil go práinneach. Foilsíodh tuarascáil an Ghrúpa Oibre um Chomhoibriú Eolaíoch de chuid an Údaráis Eorpaigh um Shábháilteacht Bhia in 2009 faoi anailís a dhéanamh ar na rioscaí agus na tairbhí a bhaineann le bia a threisiú le haigéad fólach agus bhí Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann ina chathaoirleach ar an ngrúpa oibre sin.

D'fhoilsigh Coiste Eolaíoch an Údaráis tuairim eolaíoch nua faoi *Mycobacterium avium* fospeiceas *paratuberculosis* agus an bhaint a d'fhéadfadh a bheith aige le galar Crohn. Is cineál galair ainsealaigh athlastaigh putóige é galar Crohn. Fágann sé balla na putóige athlasta agus níos tiubha i ndaoine. Baineann na géinte atá i gceist in othair a bhfuil galar Crohn orthu go foriomlán le sláine na mbac múcóis agus glanadh miocróbach agus/nó hoiméastáis. Bunaithe ar athbhreithniú ar thaighde agus thuairimí le heagraíochtaí sláinte idirnáisiúnta agus náisiúnta eile, ba é conclúid an Choiste Eolaíoch tar éis gach rud a thógáil san áireamh ná nár thacaigh an fhaisnéis a bhí ar fáil go raibh *Mycobacterium avium* fospeiceas *paratuberculosis* ina chúis le galar Crohn a bheith ann.

Cumarsáid

Feidhm thábhachtach de chuid an Údaráis is ea faisnéis a sholáthar do na páirtithe leasmhara go léir faoi shábháilteacht bhia. Bíonn sé níos fusa ardchaighdeáin sábháilteachta bia a fhorbairt in Éirinn má scaiptear faisnéis chruinn faoi shábháilteacht bhia chuig príomhearnálacha an bhiashlabhra.

Seirbhísí Faisnéise

Tá ról lárnach ag Líne Chomhairle an Údaráis, ag an láithreán gréasáin, ag an eislíon agus ag an Ionad Faisnéise ó thaobh an mhalartaithe faisnéise seo a éascú, agus an fhaisnéis is déanaí a sholáthar faoi réimse leathan saincheisteanna a bhaineann le sábháilteacht bhia.

Tá breis agus 90,000 fiosrúchán freagartha ag Líne Chomhairle an Údaráis ó bunaíodh é deich mbliana ó shin. Fuarthas an líon ba mhó fiosrúcháin in 2008. Bhain a lán de na fiosrúcháin go díreach le truailliú dé-ocsaine ar mhuiceoil na hÉireann agus cuireadh breis agus 3,000 ceist ar an Líne Chomhairle faoin scéal sin in aon lá amháin. Bhí méadú ar an méid glaonna a cuireadh ar an Líne Chomhairle in 2000 toisc gur aisghaireadh liamhás cócaráilte (rinne breis agus 420 tomhaltóir teagmháil linn thar thréimhse dhá lá agus comhairle á lorg acu), agus arís in 2005 nuair a fuarthas thart faoi 400 glaoch nuair a aisghaireadh táirgí éagsúla bia toisc an dathán neamhdhleathach Sudan Dearg a bheith iontu.

Fiosrúcháin ar an Líne Chomhairle, 1999-2009

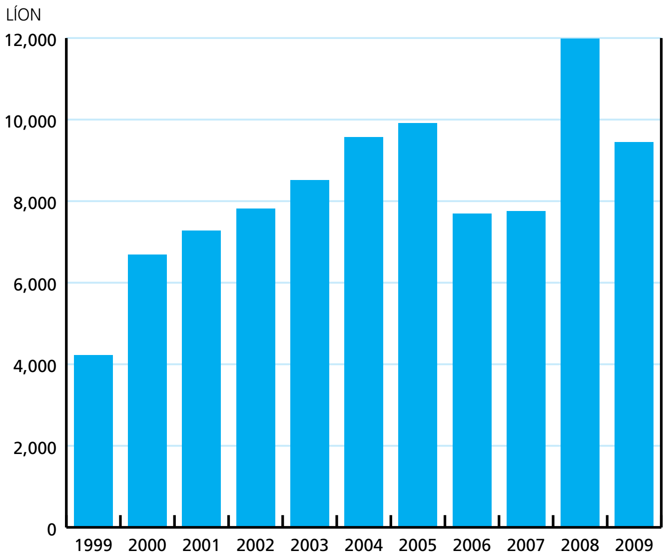

Fuarthas 9,444 fiosrúchán san iomlán in 2009, rud ab ionann agus 787 fiosrúchán ar an meán in aghaidh na míosa. Chuaigh formhór (71%) na ndaoine a bhí ar lorg comhairle i dteagmháil leis an Líne Chomhairle ar an teileafóin agus ba le ríomhphost a chuaigh an dara ghrúpa ba mhó (25%) i dteagmháil léi. Bhain an líon fiosrúchán ba mhó le hiarratais ar chóipeanna d'fhoilseacháin an Údaráis; gearáin faoi bhia; faisnéis maidir le tosú gnó; agus lipéadú bia. Tharla méadú mór 50% in 2009 i gcomparáid le figiúr na bliana 2008 ar na hiarratais maidir le gnó nua bia a thosú agus ba chlaonadh é sin a d'fhás de réir mar a chuaigh an eacnamaíocht i léig. B'fhéidir go raibh ar a lán daoine gairm nua a roghnú dóibh féin.

Ag cruinniú oscailte na bliana 2009 den Chomhairle Chomhairleach um Shábháilteacht Bhia pléadh an seasamh i bhfabhar agus i gcoinne na tairbhí a bhaineann le forbhianna. Rinneadh trácht ar shonraí faoi fhorbairtí nua sa reachtaíocht Eorpach a rialaíonn forbhianna agus treisiú bia. Léiríodh an réasúnaíocht taobh thiar de rialacháin bheartaithe an AE chun sláinte tomhaltóirí a chosaint maidir le forbhianna ag an gcruinniú, agus tugadh léargas ar na fáthanna go nglacann tomhaltóirí forbhianna agus a dtuiscint ar na leasanna a cheapann siad a bheith ag baint leo ó thaobh na sláinte de. Le feiceáil ag an gcruinniú oscailte tá (ó chlé): An tUasal Veronica Campbell, an Chomhairle Chomhairleach um Shábháilteacht Bhia; an Dr Robert Verkerk, an Chomhghuaillíocht um Shláinte Nádúrtha (RA); an Dr Alan Ruth, Cumann Cheird Sláinte na hÉireann; agus an Dr Mary Flynn, Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann.

An Cineál Fiosrúcháin a Rinneadh ar an Líne Chomhairle sa bhliain 2009

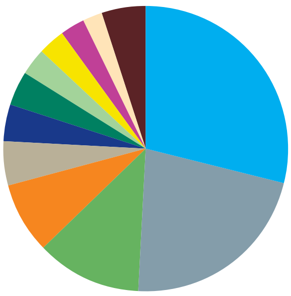

Iarratais ar fhoilseachán	29%
Gearáin	22%
Tosú gnó	12%
Lipéadú	8%
Caighdeáin	5%
Cothú	4%
Oiliúint	4%
Reachtaíocht	3%
Cleachtas intíre	3%
Gníomh ÚSBÉ	3%
Allmhairí	2%
Eile	5%

Ba iad daoine a bhí ag obair i dtionscal an bhia a rinne formhór na bhfiosrúchán (44%) agus iad ag iarraidh cóipeanna d’fhoilseacháin an Údaráis nó comhairle faoi lipéadú nó oiliúint den chuid is mó. Ba iad tomhaltóirí an dara grúpa ba mhinice a rinne fiosrúchán (27%) agus rinne siad teagmháil leis an Líne Chomhairle chun gearáin a dhéanamh faoi bhia nó faoi ionaid bhia. Ba iad na rudaí a bhí ag cur as dóibh ná droch-chaighdeáin sláinteachais; bia nárbh fhéidir a ithe; amhras faoi nimhiú bia; nó lipéadú.

Rinne a lán tomhaltóirí teagmháil leis an Líne Chomhairle chun gearáin a dhéanamh faoi lipéadú ar tháirgí bia nó ceisteanna a chur faoi lipéadú. D’fhoilsigh an tÚdarás *A Research Study into Consumers Attitudes to Food Labelling* i mí na Nollag. Rinneadh suirbhé ar 1,000 tomhaltóir ar fud na tíre, agus bíodh is gur chreid triúr as ceathrar acu go bhfuil faisnéis le fáil ar lipéid bhia, dúirt 27% acu gurb annamh a léann siad na lipéid chéanna. Fuarthas amach freisin gurb é an phríomhchúis a léann na tomhaltóirí lipéid ná chun faisnéis chothaithe agus chalrach a fháil faoin táirge. Cuireann gnéithe áirithe den lipéadú mearbhall ar thomhaltóirí. Ina measc siúd tá na téarmaí eolaíocha a thugtar ar chomhábhair nó ar ábhair chothaithe agus an leas a bhaintear as tomhais neamhchaighdeánacha i gcomhair faisnéis chothaithe. Dúirt breis agus leath de na tomhaltóirí go mbeadh sé níos fusa táirgí bia a roghnú dá mbeadh an fhaisnéis níos fusa le tuiscint agus dá gcuirfí le méid an téacs.

Cuireadh dealramh nua ar an láithreán gréasáin in 2009 chun ceiliúradh a dhéanamh ar dheich mbliana an Údaráis. Rinneadh athstruchtúrú iomlán ar an láithreán agus chuireadh dealramh nuashonraithe agus leagan amach níos fusa air chun go mbeadh an fhaisnéis níos inrochtana do chách. Tugadh 343,096 cuairt ar an láithreán in 2009 agus ba chuairteoirí nua 148,617 acu san agus breathnaíodh ar 1,190,091 leathanach. Ba é an leathanach baile ba mhinice ar breathnaíodh air agus ba iad na hacmhainní agus na foilseacháin, agus an chuid faoin reachtaíocht agus gnóthaí bia na codanna eile ba mhó a raibh tóir orthu. Thug daoine ó 210 tír cuairt ar an láithreán. Éireannaigh ab ea 68% díobh sin agus ba dhaoine ón Ríocht Aontaithe, ó SAM, ón bhFrainc, ó Cheanada, ón nGearmáin agus ón Ostair na dreamanna ba mhó ina ndiaidh siúd.

Is féidir le foireann an Údaráis agus leis na gníomhaireachtaí oifigiúla an eislíon *Safety Net* a rochtain. Tugadh 15,796 cuairt air in 2009, rud ab ionann agus 1,316 cuairt in aghaidh na míosa, agus ba mhéadú 5% é sin ar líon na gcuairteanna a tugadh air in 2008.

Ag leanúint ó shuirbhé de na léitheoirí, rinneadh athdhearadh ar *fsainews* in 2009. Scaiptear an nuachtlitir dhémhíosúil ar liosta dáileacháin de thart ar 4,000 duine agus faigheann 2,500 síntiúsóir breise leagan ar líne le ríomhphost, tríd an tseirbhís síntiúis ar láithreán Gréasáin an Údaráis.

ag obair i gcomhar le chéile…
ar leibhéal áitiúil

"Tá borradh ag teacht ar an líon daoine ar maith leo a gcuid bia a cheannach go díreach ón bhfeirmeoir agus ó tháirgeoirí ar scála beag ag margaí bia áitiúla. Tugaimid comhairle maidir le tosú gnó, riachtanais oiliúna, anailís ghuaise agus phointí rialúcháin criticiúla, lipéadú agus inrianaitheacht do na ceardaithe bia seo."

Ruth Conefrey
Bainisteoir Iniúchtaí, Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann

Food Safety

Cumarsáid

Foilseacháin

Tá foilseacháin nua na bliana 2009 go léir le fáil ar an láithreán gréasáin agus áirítear leo an *Safe Catering Pack*; bileoga faoi nanaitheicneolaíocht agus faoi bhia, faoi chlónáil ainmhithe mar ábhar bia; bileoga eolais faoi thocsaineolaíocht; tuarascáil faoi *Mycobacterium avium* fospeiceas *paratuberculosis* agus an nasc a d'fhéadfadh a bheith aige le galar Crohn; tuarascáil faoi zónóisí in Éirinn; tuarascáil faoi uisce buidéalaithe; agus doiciméad treorach faoin reachtaíocht maidir le hábhair éillithe cheimiceacha. Lena chois sin foilsíodh sé eagrán den nuachtlitir, *fsainews*, a ndearnadh athdhearadh uirthi.

Caidreamh leis na Meáin

Sa bhliain 2009, sholáthair an tÚdarás 32 preaseisiúint do na meáin chumarsáide d'fhonn faisnéis faoi ábhair shábháilteachta bia a chraobhscaoileadh i measc thionscail an bhia. Déileáladh le 265 fiosrúchán i rith na bliana ó lucht na meán faoi réimse leathan ceisteanna a bhain le sábháilteacht bhia agus le cothú.

Oiliúint

Bealach tábhachtach chun teachtaireachtaí faoi shábháilteacht bhia a thabhairt do dhaoine í oiliúint agus chuir an tÚdarás oiliúint ar fáil in 2009 d'fhoirne gníomhaireachtaí oifigiúla agus do dhaoine atá ag obair i dtionscal an bhia. Ós rud é go bhfuil tionscal bia na hÉireann ag athrú i gcónaí chuir an tÚdarás dhá chlár nua oiliúna ar fáil in 2009. Bhí ceann amháin acu dírithe ar bhaill foirne atá ag obair in ngnóthaí bia Afracaigh agus bhí an ceann eile dírithe ar oifigigh sláinte chomhshaoil atá freagrach as cigireacht a dhéanamh ar na gnóthaí sin. Cuireadh an oiliúint in oiriúint do na cineálacha bia agus do na cleachtais a bhaineann le gnóthaí bia Afracaigh. Tá an tÚdarás ag cur catalóg de tháirgí bia eitneacha le chéile ina mbeidh grianghraif, ainmneacha na dtáirgí, an úsáid a bhaintear astu de ghnáth, a seilfré agus aon riosca ó thaobh sábháilteacht bhia a bhaineann leo.

Leanadh ar aghaidh in 2009 leis na cláir oiliúna *Food Safety and You* agus *Food Safety Training for Management in the Chinese Food Sector*. Tá an dá chlár sin dírithe ar bhainisteoirí agus ar oiliúnóirí atá ag obair i dtionscal an bhia.

Chuir an tÚdarás ceardlanna faoi chritéir mhicribhitheolaíochta ar fáil i gcomhair cigirí tréidliachta na n-údarás áitiúil, a raibh seisiún praiticiúil i seamlas mar chuid de, agus díríodh ar theicnící mapaireachta agus samplála. Cuireadh oiliúint idirghníomhach ar fáil i gcomhair oifigigh chosanta iascaigh agus foireann Bhord Iascaigh Mhara maidir le tionchar reachtaíocht nua an AE. Lena chois sin cuireadh oiliúint speisialaithe faoi lipéadú ar fáil i gcomhair breis agus 300 oifigeach forfheidhmiúcháin. Ba é cuspóir na hoiliúna ná na hoifigigh forfheidhmiúcháin a ghlac páirt i gclár lipéadaithe na bliana 2009 a ullmhú chuige. Ba é a bhí i gceist sa chlár ná measúnú a dhéanamh ar na héilimh faoi chothú agus sláinte agus ar an bhfaisnéis chothaithe atá ar lipéid bhia de bhunús ainmhíoch atá ar díol in Éirinn.

Tá ionadaithe ag an Údarás ar Shainghrúpa an AE um Oiliúint níos Fearr agus Bia níos Sábháilte agus déanann sé comhordú ar rannpháirteachas fhoireann na ngníomhaireachtaí oifigiúla sna cláir oiliúna a reáchtálann an Coimisiún.

Seimineáir

Reáchtáil an tÚdarás roinnt seimineár faoi shábháilteacht bhia i gcaitheamh na bliana agus ba é an ceann ba mhó díobh an chomhdháil a reáchtáladh i nDeireadh Fómhair mar cheiliúradh ar dheich mbliana na heagraíochta. Ba é *The Evolution of Food Safety from 1999 to 2009* an teideal a bhí air agus labhair saineolaithe ó Éirinn agus ó

Tá an tÚdarás ag obair le tionscal an bhia ón mbliain 2003 i leith le laghduithe inbhuanaithe, uilíocha a bhaint amach de réir a chéile sa mhéid salainn atá i mbianna próiseáilte agus ullmhaithe. Is é an sprioc fadtéarmach don Chlár Laghdaithe Salainn ná an méid salainn a ionghabhann Éireannaigh ar an meán a laghdú ó 10g in aghaidh an lae go 6g in aghaidh an lae roimh 2012, agus é sin a dhéanamh trí chomhpháirtíocht le tionscail an bhia agus le heagraíochtaí Stát a bhfuil sé de chúram orthu an teachtaireacht faoi shalann agus sláinte a scaipeadh i measc tomhaltóirí. Is é an tOllamh Alan Reilly, Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann atá sa phictiúr.

thar lear faoi chúrsaí sábháilteachta bia le deich mbliana anuas agus faoi na hathruithe a bhí ag teacht ar gach gné a bhain le sábháilteacht bhia. Chuir an chomhdháil deis ar fáil chun na príomhdhúshláin atá amach romhainn a scrúdú agus labhairt faoi rudaí a tharla ar féidir leo léargas a thabhairt faoi fheabhsú na mbeartas agus na gcleachtas a bhaineann le sábháilteacht bhia. Ba í an tAire Sláinte agus Leanaí Mary Harney, T.D., a d'oscail an chomhdháil agus cuireadh clabhsúr ar an ócáid le *The Great Food Safety Debate*; díospóireacht bhríomhar ab ea í sin inar thug grúpa saineolaithe a dtuairimí ó thaobh tomhaltóirí, tionscail agus cúrsaí rialacháin de. Bhí deis ag an lucht éisteachta vótáil faoi na topaicí a bhí á bplé agus mheas 80% díobh go bhfuil bia níos sábháilte anois ná mar a bhí sé deich mbliana ó shin.

Reáchtáladh seimineáir i gcaitheamh na bliana faoi shalann; faoi inrianaitheacht feola; agus faoi ábhair éillithe i mbia. D'oibrigh an tÚdarás i gcomhair le Food and Drink Industry Ireland agus le Retail Ireland chun seimineár a óstáil i Meán Fómhair chun plé a dhéanamh ar a bhfuil bainte amach go dtí seo maidir le Clár Laghdaithe Salainn an Údaráis, agus ar na fadhbanna agus na saincheisteanna atá tagtha chun cinn. Is é aidhm an chláir ná an méid salainn a ionghabhann Éireannaigh ar an meán a laghdú ó 10g go 6g in aghaidh an lae roimh 2012, agus é sin a dhéanamh trí chomhpháirtíocht le tionscail an bhia agus le heagraíochtaí Stáit a bhfuil sé de thasc acu an teachtaireacht faoi shalann agus sláinte a scaipeadh i measc tomhaltóirí.

Bhí breis agus 80 ionadaí i láthair ag seimineár i Meán Fómhair faoi ábhair éillithe i mbia nuair a seoladh doiciméad treorach an Údaráis *Legislation on Chemical Contaminants*. Tá faisnéis chothrom le dáta sa doiciméad faoin reachtaíocht a rialaíonn ábhair éillithe – amhail truailleáin orgánacha dhianseasmhacha, miotail agus ábhair éillithe thalmhaíocha agus thionsclaíocha – inár mbia. Lena chois sin d'oibrigh an tÚdarás i gcomhair le GS1 Ireland chun seimineár a óstáil chun plé a dhéanamh ar inrianaitheacht feola. Bhí breis agus 100 ionadaí ó na tionscail phróiseála, dáilte agus mhiondíola bia i láthair.

Fóraim an Tionscail

Feidhmíonn an tÚdarás roinnt scéimeanna trína dtéann sé i ngleic go héifeachtach le tionscal an bhia – dea-chleachtais maidir le sábháilteacht bhia agus cur chuige coiteann maidir le bia a tháirgeadh go sábháilte a chur chun cinn, agus an gá atá ann an reachtaíocht bhia a chomhlíonadh a chur in iúl. Leanann na ceithre fhóram tionscail arna gcruthú ag an Údarás orthu ag feidhmiú mar ardán d'earnálacha sonracha tionscail chun rochtain a fháil ar an Údarás agus chun ceisteanna maidir le sábháilteacht agus sláinteachas bia a chur ar aghaidh.

Fóram na dTáirgeoirí Bia Cearda

Cuireann Fóram na dTáirgeoirí Bia Cearda deiseanna ar fáil le díriú ar cheisteanna sábháilteachta bia a bhaineann le táirgeoirí bia cearda. Bhí dhá chruinniú ann in 2009 ina raibh deiseanna eile ag baill foirne ghníomhaireachtaí oifigiúla an Údaráis labhairt le ceardaithe faoin obair fhorfheidhmithe a bhíonn ar siúl acu in earnáil na gceardaithe. Bhí deis ag an dá thaobh labhairt le chéile agus teacht ar chomhthuiscint faoi shaincheisteanna na hearnála. Tugadh cuireadh don Food Standards Agency sa Ríocht Aontaithe teacht agus insint faoin obair a dhéanann siad maidir le rialacháin a chur i bhfeidhm i gcomhair sealgairí géim fhiáin. Tá oiliúint agus rialacháin chomhchosúla á gcur i bhfeidhm in Éirinn mar chuid den chlár sláinteachais. Rinneadh plé freisin ar obair na dteicneolaithe bia cearda i dTeagasc agus chuir na baill aiseolas luachmhar ar fáil chun forbairt bhreise a dhéanamh ar an tseirbhís thábhachtach a chuir na teicneolaithe ar fáil in 2009.

Chuaigh an tÚdarás i mbun oibre le hoifigigh sláinte chomhshaoil a bhfuil baint acu le cigireacht a dhéanamh ar áitribh bhia eitneacha chun clár oiliúna a dhearadh, a fhorbairt agus a chur ar fáil le haghaidh gnóthaí bia Afracaigh. Is é aidhm an chláir ná an t-eolas riachtanach faoi shábháilteacht bhia a chur ar fáil do bhaill foirne atá ag obair i ngnóthaí bia Afracaigh le dlíthe bia na hÉireann a chomhlíonadh. Cuireadh an clár in oiriúint do na cineálacha bia agus do na cleachtais a bhaineann le gnóthaí bia Afracaigh. Is clár oiliúna idirghníomhach atá ann le gur féidir cleachtais sábháilteachta bia a phlé agus a léiriú. Sa phictiúr tá rannpháirtithe a d'fhreastail ar cheann de na cláir oiliúna.

Cumarsáid

Ar deireadh, chuir an Fóram deis ar fáil don Údarás plé a dhéanamh ar na rialacha maidir le bia a tháirgeadh ar scála beag, go háirithe sna réimsí a bhaineann le díolachán uibheacha, táirgeadh éanlaith chlóis ar scála beag agus táirgeadh feola ar scála beag.

An Fóram Miondíola

Díríonn an Fóram Miondíola ar an earnáil mhiondíola bia, ag déanamh óstála ar bhaill ó na príomh-ollmhargaí agus ó na príomhghrúpaí siombaile. Tháinig an grúpa seo le chéile trí huaire in 2009 agus chuaigh ionadaithe ó Lidl Ireland agus Gala Retail Services isteach ann freisin. Bhain ceann de na ceisteanna móra a pléadh in 2009 le filléid brollaigh sicín. Díoltar ina n-aonar iad ach déantar iad a sheachadadh i mbulc-phacáistí le hatmaisféar mionathraithe. Tar éis an t-ábhar a phlé, ba shoiléir nach raibh cleachtas na miondíoltóirí oiriúnach chun milleadh micribhitheolaíoch a chosc. Thar na trí chruinniú, bhí na miondíoltóirí in ann athruithe ar a gcuid cleachtais a thuairisciú agus an tseilfré a laghdú le cinntiú go mbeadh na táirgí seo oiriúnach le hithe. Rinne an Fóram tionchar ghéarchéim dé-ocsaine muiceola na hÉireann ar mhiondíoltóirí a phlé freisin. Thángthas ar chomhaontú maidir le tuarascáil faoin taithí a bhí ag daoine ina bhfuil moltaí le haghaidh feabhsuithe sa chumarsáid amach anseo i rith géarchéimeanna. Tá an tuarascáil seo ar fáil ar rannán an Fhóraim Mhiondíola ar láithreán Gréasáin an Údaráis. Ina theannta sin, thug an Fóram deis d’Fheirmeoirí Aontaithe na hÉireann dul i mbun rannpháirtíochta le miondíoltóirí maidir le lipéadú faoin tír thionscnaimh. Leag siad síos dúshlán do na miondíoltóirí táirgí Éireannacha a thaispeáint ar bhealach nach gcuireann an custaiméir amú. Thug na miondíoltóirí freagra láidir d’Fheirmeoirí Aontaithe na hÉireann, ag déanamh soiléirithe ar cheisteanna a bhaineann leis an áit a gcuirtear táirgí agus lipéadú ar an tseilf. Ar deireadh, bhí an tÚdarás in ann plé a dhéanamh ar na torthaí ó staidéar ar *Champalabaictéar* ar an taobh amuigh de phacáistiú éanlaith chlóis agus leagadh síos dúshlán do na miondíoltóirí glacadh le pacáistiú sceithdhíonach le haghaidh sicíní iomlána, chun an baol ó thraséilliú a laghdú.

An Fóram Seirbhíse Bia

Tháinig an Fóram Seirbhíse Bia le chéile faoi dhó in 2009, tar éis a athbhreithnithe in 2009. Ghlac Subway Ireland agus O’Briens Sandwiches páirt san Fhóram agus chuaigh an tUasal Henry O’Neill, a bhí ina bhall de Chumann na mBialann in Éirinn le fada an lá, ar scoir agus ghlac an tUasal Adrian Cummins a áit. Pléadh roghanna sláintiúla bia san Fhóram – chuir an tÚdarás a chuid oibre maidir leis an méid tras-saille i mearbhia i láthair, agus chuir Cónaidhm na nÓstán Éireannach a clár cothaithe le haghaidh leanaí i láthair. Rinneadh plé ar an gceist a bhaineann le filléid sicín i bpacáistiú le hatmaisféar mionathraithe freisin, agus é mar aidhm ag an bhFóram a chinntiú go mbíonn na táirgí seo á láimhseáil i gceart. Rinneadh plé mionsonraithe ar an gClár Laghdaithe Salainn, chomh maith leis an tionchar a bhí ag an ngéarchéim dé-oscaine muiceola. Ghlac an grúpa leis an deis freisin chun plé a dhéanamh leis an Údarás ar an gceist a bhaineann le tuairiscí cigireachta le haghaidh asraonta lónadóireachta a fhoilsiú. Glacadh le scéimeanna comhchosúla sa Ríocht Aontaithe, lena n-áirítear Tuaisceart Éireann. Thángthas ar chomhaontú go ndéanfadh an tÚdarás iarracht ballraíocht an Fhóraim a leathnú arís eile i dtreo dheireadh na bliana 2009.

Coiste Sábháilteachta Sliogiasc Moileascach

Tá an tÚdarás ina chathaoirleach ar an gCoiste Sábháilteachta Sliogiasc Moileascach. Is é seo an coiste náisiúnta do gach duine a bhfuil páirt acu i dtáirgeadh moileasc débhlaoscach agus iad a chur ar an margadh. Tháinig an Coiste le chéile cúig huaire i rith 2009. Bhí an Coiste páirteach i bpleanáil agus i mbainistiú teagmhas a bhain le sliogéisc dhébhlaosacha; rinne sé athbhreithniú ar an obair a rinne an tÚdarás Eorpach um Shábháilteacht Bhia maidir le sliogéisc; scrúdaigh sé modhanna tástála a úsáidtear chun sábháilteacht sliogiasc fiáin agus saothraithe a chinntiú; agus rinne sé monatóireacht ar obair taighde leanúnach atá ar bun in institiúidí acadúla in Éirinn agus thar lear agus chuir sé leis an obair sin. Maidir le guaiseacha ar leithligh, dhéileáil an Coiste le ceisteanna a bhaineann le biotocsainí, víris, micribhitheolaíocht agus inrianaitheacht.

An Chomhairle Chomhairleach um Shábháilteacht Bhia

Bunaíodh an Chomhairle Chomhairleach um Shábháilteacht Bhia faoin Acht um um Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann, 1998 agus is ceann de phríomheilimintí de struchtúr an Údaráis í. Ceapann an tÚdarás leath de na comhaltaí agus ceapann an tAire Sláinte agus Leanaí an leath eile. Beidh an Chomhairle reatha in oifig go dtí deireadh na bliana 2010.

Tá an Chomhairle comhdhéanta de fiche comhalta ó chúlraí an-éagsúil lena n-áirítear próiseáil bia, lónadóireacht, fíoncheannaithe, deimhniú cáilíochta, oideachas agus taighde. Is é príomhchuspóir na Comhairle ná a chur ar chumas an Údaráis a dhualgas a chomhlíonadh chun comhairliúchán forleathan a dhéanamh maidir lena ghníomhaíochtaí. Déantar nithe a tharchur chuig an gComhairle le

go ndéanfar breithniú orthu, ach féadann sí aird an Údaráis a tharraingt ar cheisteanna freisin.

Eagraíodh cúig chruinniú i rith na bliana 2009, agus ba chruinniú poiblí a bhí sa chéad cheann a raibh forbhianna á bplé ann. Rinne an Coimisiún Eorpach, an tÚdarás, Cumann Cheird Sláinte na hÉireann agus an Chomhghuaillíocht um Shláinte Nádúrtha láithreoireachtaí don lucht éisteachta. I rith an chruinnithe, rinneadh plé ar na fáthanna go nglacann daoine forbhianna, chomh maith leis an difríocht idir an tomhaltas iarbhír agus moltaí, agus na dúshláin a bhaineann le reachtaíocht reatha agus beartaithe an AE.

Sna cruinnithe eile, rinne an Chomhairle breithniú ar cheisteanna eile lena n-áirítear: rialuithe ar phacáistiú bia; cothú spóirt; tionchar na ráige *E. coli* O157 sa Bhreatain Bheag; roghanna bia tomhaltóirí i dtimpeallacht eacnamaíochta atá ag athrú; agus forfheidhmiú an riachtanais dhlíthiúil a leagtar síos sa Rialachán (CE) Uimh. 882/2004 maidir le táillí a ghearradh as maoirseacht a dhéanamh ar oibríochtaí gnóthaí bia. I mí na Bealtaine, tar éis cuireadh a fháil ó Ghníomhaireacht Thuaisceart Éireann um Chaighdeáin Bhia, bhuail Cathaoirleach agus roinnt de bhaill na Comhairle le baill de Choiste Comhairleach Bhia Thuaisceart Éireann agus ghlac siad páirt ina dhiaidh sin i gcomhairliúchán le páirtithe leasmhara maidir le straitéis na Gníomhaireachta don tréimhse 2010-2015.

Comhoibriú le hEagraíochtaí Eile

Lean an tÚdarás ar aghaidh lena dhlúthchaidreamh le Gníomhaireacht Thuaisceart Éireann um Chaighdeáin Bhia maidir le gníomhaíochtaí forfheidhmiúcháin trasteorann. Tá foireann an Údaráis ina gcomhaltaí de Choiste Comhairleach Eolaíochta de chuid *safe*food. Maidir le cothú agus sláinte, bhí an tÚdarás ina chomhalta den Choiste Comhairleach de chuid Bia Sláintiúil do Chách (tionscnamh ilghníomhaireachta uile-oileáin a bhfuil sé mar aidhm leis bochtanas bia a chomhrac), glacadh páirt sa Chomhghuaillíocht Croí Náisiúnta agus leanadh ar aghaidh lena chuid oibre le Foras Croí na hÉireann maidir leis an gClár Laghdaithe Salainn.

In 2009, rinneadh athbhreithniú ar an Meabhrán Tuisceana a shínigh an tÚdarás agus Bord Iascaigh Mhara, agus cuireadh síneadh bliana eile leis. Tá obair déanta ag an dá eagraíocht chun tionscnaimh éagsúla a spreagadh agus tacú leo in earnáil an bhia mhara. Mar chuid den chomhoibriú, rinneadh saineolas teicniúil agus faisnéis a chomhroinnt. Tá iarracht déanta ag an Údarás agus ag Bord Iascaigh Mhara cosaint mhaith a sholáthar do thomhaltóirí, i gcomhar le gníomhaireachtaí oifigiúla agus Stáit eile a bhfuil baint acu le hacmhainní mara na tíre, mar shampla an tÚdarás um Chosaint Iascaigh Mhara agus Foras na Mara, agus béim a leagadh ar chaighdeán bhia mara na hÉireann agus na gnóthaí tacaíochta ag an am céanna, go háirithe gnóthaí a bhíonn ag onnmhairiú, agus iad ag déanamh margaíochta ar bhia atá slán, sláintiúil, agus folláin.

Bíonn caidreamh ag an Údarás leis an mBord Bia chun tacaíocht a thabhairt dá Scéimeanna Dearbhaithe Cáilíochta, trí ionchur teicniúil a chur ar fáil óna choistí comhairleacha. In 2009, thug an tÚdarás comhairle maidir le cáilíochtaí mairteola agus uaineola an Bhoird Bhia a chumasc. Bhí baint ag an Údarás leis an obair ullmhúcháin don Scéim Dearbhaithe Cáilíochta Beatha, san athbhreithniú ar an gcaighdeán cásála do mhuisiriúin agus san fhorbairt ar an gcaighdeán foshraithe do mhuisiriúin. Agus an tÚdarás ag déanamh cinnte go mbíonn na heilimintí sábháilteachta bia cearta san áireamh sna scéimeanna dearbhaithe cáilíochta, is féidir leis muinín a bheith aige go mbeidh leibhéil arda sábháilteachta bia agus sláinteachais ann má chloítear le caighdeáin an Bhoird Bhia.

Chomh maith lena chomhoibriú eolaíoch leis an Údarás Eorpach um Shábháilteacht Bhia, glacann an tÚdarás páirt sa Ghrúpa Oibre Cumarsáide den Fhóram Comhairleach. Bíonn an grúpa seo ag obair le ranna cumarsáide na ngníomhaireachtaí sábháilteachta bia náisiúnta le cur chuige a thógáil i leith rioscaí sa bhiashlabhra a chur in iúl atá bunaithe ar chomhoibriú agus ar eolas feabhsaithe, agus le cinntiú go mbíonn na teachtaireachtaí maidir le sábháilteacht bhia comhsheasmhach ar fud an Chomhphobail. I rith na bliana 2009, cuireadh tús le treoirlínte a chruthú maidir le rioscaí a chur in iúl agus táthar ag súil go bhfoilseofar iad seo in 2010. Feidhmíonn an tÚdarás mar Lárphointe náisiúnta freisin, chun éascú a dhéanamh ar chomhoibriú agus ar chomhroinnt faisnéise idir an tÚdarás Eorpach um Shábháilteacht Bhia agus gach gníomhaireacht sábháilteachta bia san AE. I rith na bliana 2009, rinneadh obair sna réimsí seo a leanas: faisnéis a bhailiú agus a chomhroinnt, tacaíocht a thabhairt do líonraí, páirt a ghlacadh san Ardán Malartaithe Faisnéise, chomh maith le bheith ag obair ar son Bunachar Sonraí Eorpach de Shaineolaithe a bhunú.

Featured Síníodh comhaontú idir an tÚdarás agus Údarás Sábháilteachta Bia na Nua-Shéalainne, rud a chruthóidh naisc eolaíocha níos láidre idir an dá ghníomhaireacht. Tá an ról atá ag Údarás Sábháilteachta Bia na Nua-Shéalainne cosúil le ról an Údaráis sa mhéid agus go bhfuil sé freagrach as sláinte agus leas na dtomhaltóirí a chosaint i gcúrsaí sábháilteachta bia agus

Rialachas Corparáideach

caighdeáin bhia. Faoin gcomhaontú, déanfaidh an dá ghníomhaireacht faisnéis a chomhroinnt agus rachaidh siad i mbun comhpháirtíochta sna réimsí sin a bhfuil leas frithpháirteach i gceist leo, cosúil le heolaíocht, measúnú riosca, tomhaltas agus comhdhéanamh bia.

Is rud lárnach fós é bainistíocht a dhéanamh ar fheidhmeanna corparáideacha le cinntiú go bhfuil córais éifeachtacha ann chun soláthar sheirbhísí an Údaráis a éascú do gach páirtí leasmhar, agus a chinntiú ag an am céanna go ndéantar leibhéil arda rialachais chorparáidigh a fhorbairt agus a choinneáil.

Tá Coiste Iniúchta Inmheánaigh ann le hathbhreithniú a dhéanamh ar éifeachtacht chórais rialaithe an Údaráis, lena n-áirítear rialuithe airgeadais, oibriúcháin agus comhlíonta agus bainistíocht riosca. I rith na bliana 2009, díríodh sa chlár iniúchta ar gach ceist a aithníodh i rith iniúchtaí roimhe sin a chur i gcrích. Tá bainistíocht, Bord agus iniúchóirí seachtracha an Údaráis, sásta leis an gcaoi go bhfuiltear ag tabhairt aghaidh ar gach ceist a aithníodh.

Tá comhoibriú ar bun leis an mBord ar thasc tábhachtach a tosaíodh i rith na bliana chun struchtúr rialachais chorparáidigh an Bhoird a neartú ionas go mbeidh a chuid córais rialachais i gcomhréir leis an gCód Cleachtais leasaithe um Rialachas Comhlachtaí Stáit. Faoin dea-chleachtas rialachais, is cóir rioscaí eagraíochtúla a thógáil san áireamh i ngach gníomhaíocht a bhaineann le pleanáil agus soláthar seirbhísí. I dtreo dheireadh na bliana 2009, rinne an tÚdarás Beartas Bainistíochta Riosca agus Clárlann Rioscaí a fhorbairt, le go mbeadh cur chuige cuimsitheach ann ar fud na heagraíochta maidir le rioscaí a bhainistiú, rud a fheabhsóidh cumas an Údaráis a chuspóirí a bhaint amach. Déanfar monatóireacht agus luacháil orthu seo go rialta le cinntiú go mbeidh dlúthbhaint acu i gcónaí le hobair an Údaráis.

Tá feidhm éifeachtúil airgeadais ann le cinntiú go ndéantar na caighdeáin cuntasaíochta is airde a chomhlíonadh agus go bhfuil córais éifeachtacha bainistíochta airgeadais i bhfeidhm. Baineann an tÚdarás úsáid as nósanna imeachta foirmiúla tairiscintí chun raon leathan earraí agus seirbhísí a cheannach. Tugadh faoi chlár oiliúna inmheánach i rith na bliana 2009 le cinntiú go bhfuil na treoirlínte náisiúnta agus treoirlínte an AE is déanaí maidir le soláthar ar eolas ag na baill foirne a bhfuil baint acu le soláthar thar ceann an Údaráis. Rinne an tÚdarás cinnte de freisin gur cuireadh bearta buiséadta na Roinne Airgeadais i bhfeidhm, i dtéarmaí tuarastail agus laghduithe eile ar chaiteachas. Forbraíodh Clár Sócmhainní Seasta, ina bhfuil sonraí maidir le gach sócmhainn atá ag an Údarás. Táthar in ann úsáid a bhaint as an gclár seo chun na tuairiscí uile a tháirgeadh atá riachtanach le haghaidh iniúchóirí agus le haghaidh na ráiteas airgeadais.

Baintear leas as úsáid TF chun seirbhísí a sholáthar, acmhainní a bhainistiú agus próisis oibre a shruthlíniú. Rinneadh uasghrádú ar na córais lárnacha TF i rith na bliana 2009 agus cuireadh líonra limistéir stórála ar mhórscála i bhfeidhm. Cuirfidh an líonra ar chumas an Údaráis fás agus forbairt leanúnach a dhéanamh ar an líonra TF corparáideach, chun an t-éileamh air sna blianta amach romhainn a shásamh. Ba cheist thábhachtach fós í sonraí faoi rún a chosaint agus slándáil TF a mhéadú. Cuireadh tús le tionscadal chun bogearraí criptiúcháin a chur ar gach ríomhaire glúine iniompartha agus ar gach ríomhaire. Rinneadh uasghrádú ar bhonneagar an bhunachair shonraí freisin in 2009 chun feidhm a bhaint

Eagraíodh comhdháil dhá lá le comóradh a dhéanamh ar 10 mbliain ó bunaíodh an tÚdarás. Ghlac saineolaithe ceannasacha náisiúnta agus idirnáisiúnta i réimse na sábháilteachta bia páirt sa chomhdháil. Phléigh na saineolaithe feabhsuithe ar réimeas cosanta sábháilteachta bia na hÉireann le deich mbliana anuas agus rinneadh anailís ar bhaol a d'fhéadfadh a bheith ann amach anseo. D'oscail Mary Harney, T.D., an tAire Sláinte agus Leanaí, an chomhdháil agus leag sí béim ar an tábhacht a bhaineann le sábháilteacht bhia agus an ról atá ag an Údarás le cinntiú go ndéantar an príomhpháirtí leasmhar sa bhiashlabhra, an tomhaltóir, a chosaint. Le feiceáil ag an gcomhdháil tá (ó chlé): An Dr Robert Madelin, an Coimisiún Eorpach; an Dr Jørgen Schlundt, an Eagraíocht Dhomhanda Sláinte; an Dr Karen Hulebak, Roinn Talmhaíochta Stáit Aontaithe Mheiriceá; Mary Harney, T.D., an tAire Sláinte agus Leanaí; an tOllamh Alan Reilly, Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann.

as teicneolaíochtaí is déanaí an tionscail. De thoradh air sin, bhí an tÚdarás in ann an méadú leanúnach ar na sonraí atá á seoladh isteach ó shaotharlanna micribhitheolaíochta bia oifigiúla agus ó shaotharlanna an anailísí phoiblí ar fud na tíre a láimhseáil.

I bhfianaise an choisc ar earcaíocht sa tseirbhís phoiblí, rinneadh bainistíocht ar an soláthar foirne chun an úsáid is fearr agus is oiriúnaí a bhaint as acmhainní agus le cur ar chumas na heagraíochta a shainchúram reachtúil a chomhlíonadh. Tá Coiste Comhpháirtíochta ann chun idirphlé a éascú agus cuireann sé fóram comhoibritheach ar fáil do bhaill foirne ar gach leibhéal chun smaointe faoi gach gné d'oibríochtaí an Údaráis a mhalartú. Leagtar béim leanúnach ar fhorbairt ghairmiúil agus phearsanta na mball foirne trí fhorbairt leanúnach a dhéanamh ar scileanna agus ar shaineolas i ngach réimse tábhachtach ábhartha.

Tá córas bainistíochta cáilíochta i bhfeidhm ag an Údarás agus déanann an tÚdarás um Chaighdeáin Náisiúnta na hÉireann measúnú agus iniúchadh seachtrach air gach bliain. Is cuid lárnach de struchtúr bainistíochta an Údaráis é an córas bainistíochta cáilíochta agus spreagann sé comhsheasmhacht agus feabhsúcháin leanúnacha le cinntiú go leanfaidh an tÚdarás ar aghaidh ag comhlíonadh a chuid freagrachtaí reachtúla, chomh maith leis an méid a bhfuil a chuid custaiméirí/páirtithe leasmhara ag súil leis uaidh. Rinneadh iniúchadh maoirseachta ar an Údarás i rith na bliana 2009, agus chloígh sé leis an gcaighdeán cáilíochta bainistíochta.

Leanann an tÚdarás ar aghaidh ag comhlíonadh a chuid dualgas maidir le freagra a thabhairt ar iarratais um Shaoráil Faisnéise agus ar cheisteanna parlaiminte. Fuair an tÚdarás trí iarratas déag um Shaoráil Faisnéise in 2009. Rinne iriseoirí aon cheann déag de na hiarratais, rinne gnó bia ceann amháin agus rinne aturnae ceann eile (thar ceann gnó bia). I measc na n-ábhar a ndearnadh iarratais ina leith, bhí: dé-ocsainí i mbeathú ainmhithe, forfheidhmiúcháin, táillí agus speansais Bhord an Údaráis; faisnéis maidir le tuairiscí ar bhainne foirmle do naíonáin agus ar uisce buidéalaithe; faisnéis maidir le gnó bia ainmnithe; agus comhfhreagras an POF. Rinneadh achomharc ar cheann amháin den trí iarratas déag chuig Oifig an Choimisinéara Faisnéise agus bhí sí fós á breithniú ag deireadh na bliana. Cuireadh cúig ceist parlaiminte is fiche ó ionadaithe polaitiúla éagsúla faoi bhráid an Údaráis in 2009. I measc na gceisteanna a fuarthas, áirítear ceisteanna a bhaineann le socruithe airgeadais nó soláthar foirne, lipéadú, cigireachtaí agus forfheidhmiúcháin.

Is mar gheall ar ionchur suntasach na mball foirne uile ar fud na heagraíochta go n-éiríonn leis an Údarás a phríomhstraitéisí agus a phríomhthionscnaimh a bhaint amach. Chomh maith leis an méid oibre a dhéanann siad don Údarás, leanann baill foirne ar aghaidh ag cur le go leor gnéithe den obair a bhíonn idir láimhe ag an Údarás Eorpach um Shábháilteacht Bhia, an Coimisiún Eorpach; an Eagraíocht Dhomhanda Sláinte; an Eagraíocht Bhia agus Talmhaíochta sna Stáit Aontaithe; agus Codex Alimentarius, agus glacann siad páirt san obair seo.

Bhain an tÚdarás deimhniú amach go ISO 9001:2008. Mhol an tUasal Maurice Buckley, POF an Údaráis um Chaighdeáin Náisiúnta na hÉireann, an tÚdarás as an gcur chuige praiticiúil atá glactha aige maidir lena chlár bainistíochta cáilíochta a dhearadh agus a chur i bhfeidhm. Tá an córas seo faoi réir ag faireachas agus iniúchtaí gnáthaimh ón Údarás um Chaighdeáin Náisiúnta na hÉireann. Le feiceáil ag cur i láthair an deimhnithe tá (ó chlé): An tUasal Tom Costello agus an tUasal Maurice Buckley, An tÚdarás um Chaighdeáin Náisiúnta na hÉireann; an tUasal Celine Donoghue, an tUasal Ruth Conefrey agus an tOllamh Alan Reilly, Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann.

Gníomhaireachtaí Oifigiúla

a raibh Comhaontuithe Seirbhíse ag an Údarás leo in 2009

Tá an tÚdarás freagrach as reachtaíocht bia in Éirinn a fhorfheidhmiú, agus comhlíonann sé an fheidhm fhorfheidhmithe sin trí chonarthaí seirbhíse le gníomhaireachtaí oifigiúla. Foráiltear an bunús reachtúil dó sin in Alt 48 den Acht um Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann, 1998. Sna na conarthaí a ceapadh idir an tÚdarás agus na gníomhaireachtaí oifigiúla, leagadh amach leibhéal agus caighdeán na gníomhaíochta i leith sábháilteacht bhia a dhéanfaidh na gníomhaireachtaí mar ghníomhairí don Údarás. Tháinig an tsraith reatha conarthaí i bhfeidhm ón mbliain 2006 nó níos déanaí, agus mairfidh siad ar feadh tréimhse trí bliana ar a laghad. D'fhéadfaí iad a athbhreithniú aon uair ar iarratas ag ceachtar páirtí.

Gníomhaireachtaí Oifigiúla a raibh Conarthaí Seirbhíse ag an Údarás leo in 2009

Ina theannta sin, tá meabhrán tuisceana sínithe ag an Údarás le heagraíochtaí éagsúla eile, chun comhoibriú agus malartú faisnéise maidir le sábháilteacht bhia a éascú. Is é atá i gconradh seirbhíse ná comhaontú dlíthiúil chun reachtaíocht i leith sábháilteacht bhia a fhorfheidhmiú. Ar an lámh eile, sa mheabhrán tuisceana leagtar amach creat le haghaidh comhoibrithe idir eagraíochtaí ina gcuid gníomhaíochtaí maidir le sábháilteacht bhia.

Eagraíochtaí a bhfuil Meabhrán Tuisceana sínithe ag an Údarás leo in 2009

Struchtúr Bainistíochta

Mar a bhí an 31 Nollaig 2009

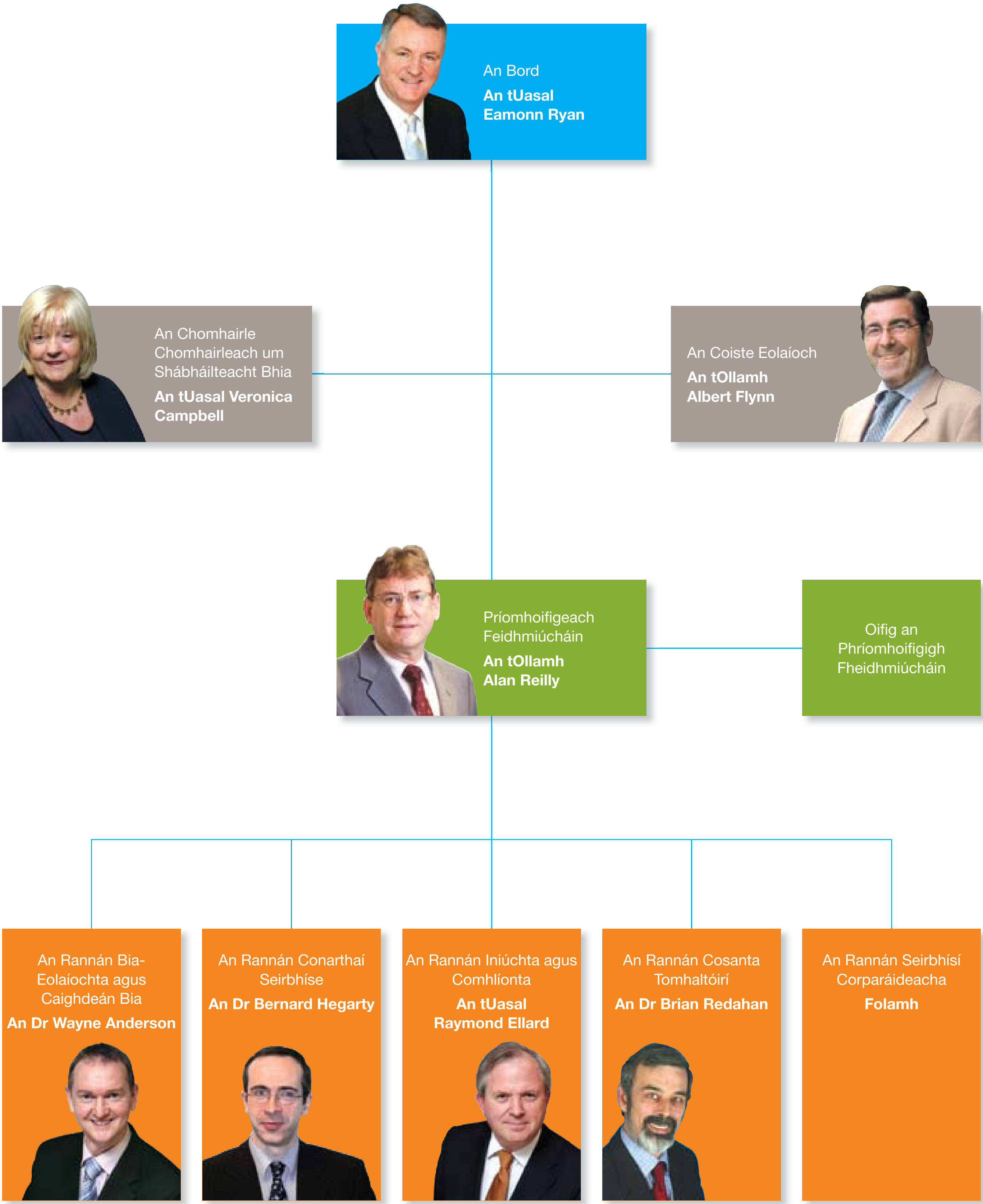

Comhaltaí an Bhoird

Mar a bhí an 31 Nollaig 2009

1 2 3 4 5

1. An tUasal Eamonn Ryan (Cathaoirleach)

Bhí an tUasal Eamonn Ryan ina Stiúrthóir Feidhmiúcháin ar Údarás Forbartha Tionscail na hÉireann sular ceapadh é mar Chathaoirleach ar an Údarás i Márta 2007. Bhí sé i mbun oibre le linn na ndeich mbliana fichead inar tháinig claochlú ar eacnamaíocht na hÉireann, agus bhí ról lárnach aige i gceapadh agus i gcur i bhfeidhm straitéise le haghaidh an fháis thar cuimse a tháinig ar an eacnamaíocht sin. Bhí saol oibre fada agus céimiúil ag an Uasal Ryan in earnáil phoiblí na hÉireann agus tá eolas forleathan agus an-taithí aige ar chúrsaí gnó sa bhaile agus i gcéin. Bhí sé ina Stiúrthóir Feidhmiúcháin Idirnáisiúnta ar oibriúcháin dhomhanda Údarás Forbartha Tionscail na hÉireann i Nua-Eabhrac, áit ar mheall an bhainistíocht faoina cheannaireacht mórchuid infheistíochta dírí coigríche ó SAM, ón Eoraip agus ó thíortha na hÁise ar bhruacha an Aigéin Chiúin, agus rinneadh infheistíocht den chineál ab úrscothaí ó thaobh na teicneolaíochta de. Céimí de chuid an Choláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath é an tUasal Ryan agus rinne sé breis staidéir in Ollscoil Columbia agus in Carnegie Mellon.

2. An tOllamh John Daniel Collins

Is Ollamh Emeritus le Staidéir Chliniciúla ar Ainmhithe Feirme sa Choláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath é an tOllamh John Daniel Collins, M.V.B., M.V.M., M.S. (Calif.), Ph.D., M.R.C.V.S. Tá sé ina Chomhalta Oinigh den Choláiste Eorpach um Shláinte Phoiblí Thréidliachta agus ina Chomhalta Oinigh d'Institiúid na hÉireann um Eolaíocht agus Theicneolaíocht an Bhia. Bhí sé ina Chathaoirleach ar an Ionad Sábháilteachta Bia agus ina Stiúrthóir ar Ionad Eipidéimeolaíochta Tréidliachta agus Measúnaithe Riosca sa Choláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath roimhe seo. Tá an tOllamh Collins ina chomhalta de Choiste Eolaíoch an Údaráis Eorpaigh um Shábháilteacht Bhia agus ina Chathaoirleach ar Phainéal Eolaíoch um Ghuaiseacha Bitheolaíochta an Choiste. Tá sé ina chomhalta de Choiste Eolaíoch Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann.

3. An tUasal Tom Collins

Bhí an tUasal Tom Collins, M. Agr. Sc., ina Phríomh-Oifigeach Talmhaíochta le Teagasc i gCo. Uíbh Fhailí. Bhain sé cáilíocht amach ag an gColáiste Ollscoile, Baile Átha Cliath in 1971 agus chuaigh sé ag obair leis an tSeirbhís Chomhairleach Talmhaíochta i gContae na Mí. D'éirigh leis céim Máistreachta um Fhairsingiú Talmhaíochta a bhaint amach in 1978, i gclár maoinithe ag Fondúireacht Kelloggs. Ceapadh é ina Leas-Phríomhoifigeach Talmhaíochta i gContae Chiarraí in 1983 agus in 1988 ghlac sé lena phost i gCo. Uíbh Fhailí. Tá spéis faoi leith aige i gcláir oiliúna faoi shábháilteacht bhia agus faoi dhearbhú cáilíochta le haghaidh táirgeoirí tosaigh. Tacaíonn sé go láidir le scéim náisiúnta dearbhaithe cáilíochta do bhia na hÉireann.

4. An tUasal Eamonn Corcoran

Tá 32 bliain caite ag an Uasal Corcoran sa státseirbhís, áit ar thosaigh sé a ghairm bheatha sa Roinn Saothair mar a bhíodh ann. Ina dhiaidh sin, bhí sé ina Oifigeach um Chaidreamh Tionsclaíoch sa tSeirbhís Idir-réitigh den Chúirt Oibreachais. Chuaigh sé isteach sa Roinn Sláinte agus Leanaí in 1990 agus d'oibrigh sé i roinnt réimsí – lena n-áirítear Rannóg na Sláinte Poiblí (a raibh sábháilteacht bhia mar chúram ann). Bhí an tUasal Corcoran ina cheann ar an Aonad Bia sa Roinn Sláinte agus Leanaí ó Mheán Fómhair 2002 go Márta 2008. I rith na tréimhse céanna, bhí sé ina cheannaire ar an Aonad um Rialú Tobac agus bhí baint aige leis an gcosc ar chaitheamh tobac sa láthair oibre a thabhairt isteach go rathúil i mí an Mhárta 2004. Bhí sí ina chomhalta den Bhord sa Chlárlann Náisiúnta Ailse agus san Institiúid um Shláinte Phoiblí roimhe seo.

5. An tOllamh Charles Daly

Tá an tOllamh Charles Daly ina Ollamh Emeritus le hEolaíocht agus Teicneolaíocht an Bhia i gColáiste na hOllscoile, Corcaigh. Tá céimeanna B.Sc agus M.Sc. (Déiríocht) aige ó Choláiste na hOllscoile, Corcaigh mar aon le céim Ph.D. i Micribhitheolaíocht Bhia ó Oregon State University, SAM. Is iad giostáil bhia agus sábháilteacht bhia na príomhréimsí spéise taighde atá aige. Bhí sé gnóthach ag obair i gCreatchláir Thaighde an AE agus náisiúnta agus bhí sé ina chomhordaitheoir ar thionscadail mhóra thrasnáisiúnta an AE maidir le biteicneolaíocht an bhia. Tá gradaim idirnáisiúnta faighte ag an Ollamh Daly ón American Dairy Science Association; ón Danone Foundation; ón Dairy Nutrition Foundation san Ísiltír agus ón International Union of Food Science Associations.

6. An tUasal Mary Falvey

Is Príomhoifigeach Sláinte Chomhshaoil í an tUasal Mary Falvey le Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte – Réigiún an Deiscirt. Tá taithí 30 bliain aici ar chúrsaí sábháilteachta bia, agus saineolas faoi leith aici i leith na hearnála lónadóireachta. Tá spéis aici freisin i rialúchán tithe altranais agus réamhscoileanna. Bhí sí ina léachtóir ar an gcúrsa B.Sc. sa tSláinte Chomhshaoil in Institiúid Teicneolaíochta Bhaile Átha Cliath agus bhí sí ina comhalta de Choiste Eolaíoch Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann agus dá Fhochoiste um Breiseáin, Ábhair Éillithe Cheimiceacha agus Iarmhair. Tá sí ina comhalta de Choiste Zónóise Chorcaí faoi láthair. Mar chuid dá saothar le Bord Sláinte an Deiscirt, bhí sí páirteach in oiliúint i leith sláinteachas bia a chur chun cinn san earnáil lónadóireachta agus i measc tionscail áitiúla bhia eile i réigiún Chorcaí. Bhí sí ina comhalta de choistí éagsúla le déanaí a cheap prótacal idirdhisciplíneach maidir le hiniúchadh ar ráigeanna breoiteachta bia-iompartha, bídís forleathan nó treallach, agus prótacal i leith rialúcháin tithe altranais agus réamhscoileanna.

6 7 8 9 10

7. An tOllamh Albert Flynn

Tá an tOllamh Albert Flynn, B.Sc., Ph.D. (Ollscoil na hÉireann, Gaillimh) ina Ollamh le Cothú sa Roinn Eolaíochtaí Bia agus Cothaithe i gColáiste na hOllscoile, Corcaigh. Áirítear measúnú riosca sábháilteachta bia agus imoibriú géinte-cothaithigh i meitibileacht na gcnámh ar a réimsí spéise ar leith, mar aon le treisiú bia agus measúnú riosca agus leasa ar chothaithigh. Is Cathaoirleach é an tOllamh Flynn ar Choiste Eolaíoch Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann. Lena chois sin tá sé ina chomhalta de Choiste Eolaíoch Údarás Sábháilteachta Bia na hEorpa, agus tá sé ina Chathaoirleach ar a Phainéal um Tháirgí Diaitéitice, Cothú agus Ailléirgí.

8. An tUasal Eimear Killian

Is Leas-Bhainisteoir Ginearálta ar Óstán an Glenlo Abbey, Gaillimh í an tUasal Eimear Killian. Bhain sí Dioplóma amach i mBainistíocht Óstáin in Institiúid Teicneolaíochta Bhaile Átha Cliath, Sráid Chathail Brugha in 1996. Tá Teastas aici freisin i mBainistíocht Sláinteachais Bhia agus tá sí ina oiliúnóir i sláinteachas bia. Tá taithí an-leathan bainistíochta aici in go leor óstáin sheanbhunaithe ar fud na hÉireann lena n-áirítear Óstán Ferrycarraig, Loch Garman; Óstán Bellbridge House, Co. an Chláir; Óstán Jury's, Baile Átha Cliath; Óstán Shannon Oaks, Gaillimh; agus Óstán Pheacocke, Conamara. Tá an tUasal Killian ina comhalta gníomhach de Chónaidhm na nÓstán Éireannach agus ina comhalta de Bhord na hOifige um Rialú Tobac. D'fhreastail sí ar Bhord Thurasóireacht Chonamara freisin. Faoi láthair tá sí ina comhordaitheoir ar Chlár Optimus 'Comhartha Dea-Chleachtais' de chuid Fáilte Éireann agus ina ceannaire foirne de na Gradaim Aíochta Ghlasa in Óstán an Glenlo Abbey.

9. An tUasal Anne Nolan

Is í an tUasal Anne Nolan, B.Sc. (Pharm), M.B.A., M.P.S.I., Príomhfheidhmeannach an Irish Pharmaceutical Healthcare Association. Bhain sí amach cáilíocht mar chógaiseoir in 1982 agus rinneadh ball de Chumann Cógaiseoirí na hÉireann di in 1983. Bhain sí céim máistreachta amach i Riarachán Gnó sa Choláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath i nDeireadh Fómhair 1993. Le roinnt blianta anuas, tá roinnt de na modúil sa Chlár Forbartha Stiúrthóirí curtha di aici san Ionad Rialachais Chorparáidigh, an Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath. D'oibrigh sí i gcógaisíocht mhiondíola agus mhórdhíola ó 1982 go 1987, agus ansin ó 1987 go 1994 bhí sí ina Stiúrthóir ar an nGrúpa Cúram Sláinte agus ina Rúnaí Cuideachta i gCónaidhm Thionscail Cheimeacha na hÉireann. Bhí sí ina comhalta ar Bhord Leigheasra na hÉireann ó 1996 go 2005. Mar aon le bheith ag freastal ar bhoird san earnáil chúraim sláinte tá sí ina Cathaoirleach Gníomhach faoi láthair ar Údarás Eitlíochta na hÉireann agus ina comhalta de Bhord Comhairleach na hÉireann i Scoil Chéimithe Ghnó Michael Smurfit sa Choláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath. Lena chois sin is léachtóir páirtaimseartha í sa Scoil Cógaisíochta i gColáiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath.

10. An tUasal Pat O'Mahony

Tá an tUasal Pat O'Mahony, M.V.B., M.V.M., A.M.D., M.B.A., M.R.C.V.S. ina Phríomhfheidhmeannach ar Bhord Leigheasra na hÉireann. Ghlac sé leis an bpost sin i Nollaig 2002. Chaith sé roinnt blianta ag obair i gcleachtas tréidliachta príobháideach agus mar bhainisteoir teicniúil sa tionscal cógaisíochta in Éirinn agus sa RA, agus ansin d'oibrigh sé i gcúrsaí sláinte poiblí agus bhí sé ina Stiúrthóir Cosanta Tomhaltóirí in Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann. Bhronn Scoil Chéimithe Ghnó Michael Smurfit sa Choláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath céim M.B.A. ar an Uasal O'Mahony in 2001. Tá sé ina Chathaoirleach ar Bhord Bainistíochta na Gníomhaireachta Leigheasra Eorpaí agus ina chomhalta de Bhord Náisiúnta na hÉireann um Chreidiúnú.

Bhí seacht gcruinniú ag an mBord in 2009

Comhaltaí an Choiste Eolaíoch

Mar a bhí an 31 Nollaig 2009

An Coiste Eolaíoch

An tOllamh Albert Flynn (Cathaoirleach)
Coláiste na hOllscoile, Corcaigh

An Dr Catherine Adley
Ollscoil Luimnigh

An Dr Paula Barry Walsh
An Roinn Talmhaíochta,
Iascaigh agus Bia

An Dr Collette Bonner
An Roinn Sláinte agus Leanaí

An tOllamh John Daniel Collins
An Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath

An tOllamh Martin Cormican
Ospidéal Choláiste na
hOllscoile, Gaillimh

An tOllamh Colin Hill
Coláiste na hOllscoile, Corcaigh

An tOllamh Brian McKenna
An Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath

An Dr Paul McKeown
An Lárionad Faire um Chosaint Sláinte

An tUasal Terry McMahon
Foras na Mara

An Dr Michael O'Keeffe
Speisialtóir ar Iarmhair

An Dr Dan O'Sullivan
An Roinn Talmhaíochta,
Iascaigh agus Bia

An tUasal Ray Parle
Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte

An Dr Iona Pratt
Tocsaineolaí Comhairleach

An tOllamh Michael Ryan
An Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath

An Fochoiste um Orgánaigh Ghéinmhodhnaithe (GMO) agus Nuabhianna

An tOllamh Colin Hill (Cathaoirleach)
Coláiste na hOllscoile, Corcaigh

An tOllamh Philip Dix
Ollscoil na hÉireann, Má Nuad

An Dr Thomas F Gallagher
An Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath

An tOllamh Matthew A Harmey
An Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath

An Dr Liam Hyde
An Roinn Talmhaíochta,
Iascaigh agus Bia

An Dr Brendan Lynch
Teagasc

An Dr Thomas McLoughlin
An Ghníomhaireacht um
Chaomhnú Comhshaoil

An tUasal Gerry McMahon
An Roinn Sláinte agus Leanaí

An Dr Ewen Mullins
An Lárionad Náisiúnta um
Thaighde ar Bharra

An Dr John O'Neill
An Roinn Comhshaoil, Oidhreachta
agus Rialtais Áitiúil

An tOllamh Paul Ross
Teagasc

An Dr Douwe van Sinderen
Coláiste na hOllscoile, Corcaigh

An Dr Edward J. Walsh
An Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath

An tUasal Gerry McMahon
An Roinn Sláinte agus Leanaí

An Fochoiste ar Bhreiseáin Bhia

An tOllamh Michael Ryan (Cathaoirleach)
An Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath

An Dr Thomasina Barron
An Roinn Talmhaíochta,
Iascaigh agus Bia

An Dr Padraig Burke
Ospidéal Choláiste na
hOllscoile, Gaillimh

An Dr Claire Chambers
Chambers Toxicological Consulting

An Dr Edel Healy
An tÚdarás Sláinte agus
Sábháilteachta

An Dr Liam Hyde
An Roinn Talmhaíochta,
Iascaigh agus Bia

An Dr Evin McGovern
Foras na Mara

An Dr Terry McMahon
Foras na Mara

An Dr John Moriarty
An Roinn Talmhaíochta,
Iascaigh agus Bia

An Dr Michael O'Keeffe
Ionad Taighde Bia Bhaile an Ásaigh

An Dr Dan O'Sullivan
An Roinn Talmhaíochta,
Iascaigh agus Bia

An Dr Iona Pratt
Tocsaineolaí Comhairleach

An Fochoiste Micribhitheolaíochta

An tOllamh Martin Cormican (Cathaoirleach)
Ollscoil na hÉireann, Gaillimh

An Dr Catherine Adley
Ollscoil Luimnigh

An Dr Paula Barry Walsh
An Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia

An Dr Tom Beresford
Teagasc

An Dr Cyril Carroll
Coláiste na hOllscoile, Gaillimh

An tOllamh Dan Collins
An Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath

An tUasal Helen Cowman
Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte roimhe seo

An Dr Bill Doré
Foras na Mara

An Dr Geraldine Duffy
Teagasc

An Dr Michael Fallon
An Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia

An tOllamh Seamus Fanning
An Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath

An Dr Paul McKeown
An Lárionad Faire um Chosaint Sláinte

An tUasal David Nolan
An Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia

An tUasal Ray Parle
Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte

An Dr Neil Rowan
Institiúid Teicneolaíochta Bhaile Átha Luain

An Fochoiste um Chothú

An tOllamh Albert Flynn (Cathaoirleach)
Coláiste na hOllscoile, Corcaigh

An Dr John Kearney
Institiúid Teicneolaíochta Bhaile Átha Cliath

An Dr Mairead Kiely
Coláiste na hOllscoile, Corcaigh

An Dr Sinead McCarthy
Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath

An Dr Helene McNulty
Ollscoil Uladh, Cúil Raithin

An Dr Celine Murrin
An Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath

An tUasal Ursula O'Dwyer
An Roinn Sláinte agus Leanaí

An tOllamh Ivan Perry
Coláiste na hOllscoile, Corcaigh

An Dr Helen Roche
Ionad Choláiste na Tríonóide don Staidéar Sláinte

An Dr Ita Saul
Ospidéal Naomh Muire um Leanaí Breoite

An tOllamh John Scott
Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath

Fochoiste um Einceifileapaiteanna Spúinseacha Inaistrithe

An tOllamh Dan Collins (Cathaoirleach)
An Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath

An Dr Paula Barry Walsh
An Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia

An Dr John Griffin
An Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia

An Dr Colm Henry
Ospidéal na Trócaire, Corcaigh

An Dr Declan Mulhare
Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte

An tUasal Seán Ó Laoide
Comhairle Contae na hIarmhí

An Dr Margaret O'Sullivan
Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte

An Dr Mark Rogers
An Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath

An tUasal Michael Sheridan
An Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia

Comhaltaí na Comhairle Comhairlí um Shábháilteacht Bhia

Mar a bhí an 31 Nollaig 2009

Cathaoirleach

An tUasal Veronica Campbell
Grúpa Campbell Bewley

Baill

An tUasal Darina Allen
Scoil Chócaireachta Bhaile Mhaolmhuaidh (Ballymaloe Cookery School)

An Dr J. Gerard Barry
Ionad Taighde Bia Bhaile an Ásaigh

An tUasal Kevin Bracken
Bracken's Butchers

An tUasal Marie Brady
Iar-Leas-Phríomhoide Meánscoile

An tUasal Eddie Byrne
Byrne Group

An tUasal Anne-Marie Crowley
An tÚdarás um Chaighdeáin Náisiúnta na hÉireann

An Dr Fred Davidson
Saotharlann an Anailísí Phoiblí, Corcaigh

An tUasal Derek Deane
Feirmeoirí Aontaithe na hÉireann

An tUasal Dermott Jewell
Comhlachas Tomhaltóirí na hÉireann

An tUasal Muiris Kennedy
Comhairleoir Margaíochta

An tUasal Fiona Lalor
An Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath

An tUasal Margaret Leahy
Feirmeoir Orgánach

An tUasal Peter Marshall
Dearbhú Cáilíochta Bia na hÉireann

An tUasal Sara Morris
Speisialtóir Cumarsáide agus Gnóthaí Poiblí

An tUasal Martin Mullane
Speisialtóir sa Tionscal Déiríochta agus Feola

An tUasal Eoin McBennett
Saineolaí sa Tionscal Déiríochta

An tUasal Tim O'Brien
Bialann Franzini

An tUasal Henry O'Neill
Cumann Bialann na hÉireann roimhe seo

An tUasal Bill Paterson
Comhairleoir

An tUasal Anne Quirke
Tomhaltóir

An tUasal Breda Raggett
Tomhaltóir

Comhaltaí an Fhóraim Tionscail

Mar a bhí an 31 Nollaig 2009

Comhaltaí d'Fhóram na dTáirgeoirí Bia Cearda

An tUasal Darina Allen
Scoil Chócaireachta Bhaile Mhaolmhuaidh (Ballymaloe Cookery School)

An tUasal Myrtle Allen
Teach Bhaile Mhaolmhuaidh (Ballymaloe House)

An tUasal Sally Barnes
Woodcock Smokery

An tUasal Esther Barron
Barron's Bakery and Coffee House Ltd.

An tUasal John Brennan
Lárionad Fiontar Liatroma

An tUasal Jim Buckley
Comhairle Contae Chorcaí

An tUasal Mary Burns
Ardrahan Dairy Products Ltd

An tUasal Martina Clarke
Cumann Chuideachtaí Bia Mara na hÉireann

An tUasal Paul Fletcher
Premier Game

An tUasal Jeffa Gill
Durrus Cheese

An tUasal Frank Hederman
Belvelly Smokehouse

An tUasal Dave Lang (ionad, an tUasal Liam Handy)
Cumann Búistéirí Ceirde na hÉireann (ACBI)

An tUasal David Llewellyn
Fruit of the Vine

An tUasal Raymond O'Rourke
Taste Council

An tUasal Caroline Robinson
Margaí Feirmeoirí

Declan Ryan
Arbutus Breads

An tUasal Michael Woulfe (ionad, an tUasal Michael Gleeson)
Beachaire

An Fóram Seirbhíse Bia

An tUasal Sinead Brennan
Subway Development Ireland

An tUasal Louise Collins
Rocket Restaurant Ireland

An tUasal Adrian Cummins
Cumann Bialann na hÉireann

An tUasal Martina Donohue
Campbell's Catering

An tUasal Ruth Hegarty
Euro-Toques

An tUasal Edel Jones
McDonald's Restaurants of Ireland Limited

An tUasal Dermot Keenan
O'Brien's Sandwich Bars Limited

An tUasal Natasha Kinsella
Institiúid Aíochta na hÉireann

An tUasal Myles Moody
Executive Chefs of Ireland

An tUasal Helena O'Brien
Cumann na mBainisteoirí Lónadóireachta

An tUasal Donal O'Meara
Cónaidhm na nÓstán Éireannach (D'imigh sé ar scoir MF 2009)

An tUasal Conor O'Kane
Cónaidhm Óstán na hÉireann

An tUasal Donnacha Walsh
Cumann Príosún na hÉireann

Coiste Sábháilteachta Sliogiasc Moileascach

Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann
(Cathaoirleach)

An Dr Terence O'Carroll
An tUasal Vicky Lyons
Bord Iascaigh Mhara

An tUasal Andrew Peterson
Enforce Labs

An tUasal Paul Hickey
Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte

An tUasal Richie Flynn
An tUasal John Harrington
An tUasal Finian O'Sullivan
Cumann Sliogéisc na hÉireann

An Dr Bill Doré
An tUasal Conor Duffy
An tUasal John Evans
An tUasal Joe Silke
Foras na Mara

An tUasal John Falvey
An tUasal Brian Nolan
An tUasal Daniel O'Callaghan
An tUasal Micheál O'Mahony
An tÚdarás um Chosaint Iascaigh Mhara

An Fóram Miondíola

An tUasal Josephine Aylward
RGDATA

An tUasal Ray Bowe
Musgrave Food Services

An tUasal Elaine Clohosey
BWG Foods

An tUasal Suzanne Cullen
Superquinn

An tUasal Kevin Curran
Lidl

An tUasal Mary Daly
Dunnes Stores

An tUasal Allan Davies
Tesco Ireland

An tUasal Torlach Denihan
Cónaidhm Ghnólachtaí agus Fhostóirí na hÉireann

An tUasal Peter Jackson
Barry's of Mallow

An tUasal Lynda Kenny
Musgrave Wholesale Services

An tUas Denise Lord
Gala

An tUasal Elizabeth McGrath
Londis ADM

An tUasal Peter Wight
Marks and Spencer

Ráiteas faoi Leasanna Chomhaltaí an Bhoird/an Phríomhfheidh-meannaigh

Mar a bhí an 31 Nollaig 2009

Comhalta Boird	Leasanna Tráchtála		Leasanna Neamhthráchtála	
	Ainm na hEagraíochta	Cineálacha Leasanna	Ainm na hEagraíochta	Cineálacha Leasanna
An tOllamh John Daniel Collins	Gan leas ar bith	–	An tÚdarás Eorpach um Shábháilteacht Bhia	Cathaoirleach, An Painéal Eolaíoch um Ghuaiseacha Bitheolaíocha Comhalta den Choiste Eolaíoch
An tUasal Tom Collins	Gan leas ar bith	–	Gan leas ar bith	–
An tUasal Eamonn Corcoran	Gan leas ar bith	–	Gan leas ar bith	–
An tOllamh Charles Daly	Clongeel Ltd. Alimentary Health Ltd., Corcaigh Eolas International, Corcaigh	Comh-Úinéir / Stiúrthóir Stiúrthóir Feidhmiúcháin Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin	Gan leas ar bith	–
An tUasal Mary Falvey	Gan leas ar bith	–	Gan leas ar bith	–
An tOllamh Albert Flynn	Kraft Foods North America, Inc. Kraft Foods International, Inc.	Comhairle Eolaíoch	Danone Kellogg's (Éire/RA) ILSI Europe	Tacaíocht do Thaighde na Roinne Comhalta (ó am go chéile), Sainghrúpaí Eolaíocha
			An tÚdarás Eorpach um Shábháilteacht Bhia	Comhalta den Choiste Eolaíoch Cathaoirleach, An Painéal Eolaíoch um Tháirgí Diaitéitice, Cothú agus Ailléirgí
An tUasal Eimear Killian	Gan leas ar bith	–	Gan leas ar bith	–
An tUasal Anne Nolan	Gan leas ar bith	–	Gan leas ar bith	–
An tUasal Eamonn Ryan (Cathaoirleach)	Gan leas ar bith	–	Gan leas ar bith	–
An tUasal Pat O'Mahony	Gan leas ar bith	–	Gan leas ar bith	–
Príomhfheidhmeannach An tOllamh Alan Reilly (ó Mheitheamh 2009)	Gan leas ar bith	–	Gan leas ar bith	–
An Dr John O'Brien (go dtí Meitheamh 2009)	Gan leas ar bith	–	Gan leas ar bith	–

Ráiteas faoi Leasanna Chomhaltaí an Choiste Eolaíoch

Mar a bhí an 31 Nollaig 2009

Comhalta an Choiste Eolaíoch	Leasanna Tráchtála		Leasanna Neamhthráchtála	
	Ainm na hEagraíochta	Cineálacha Leasanna	Ainm na hEagraíochta	Cineálacha Leasanna
An Dr Catherine Adley	Gan leas ar bith	–	iControl Solutions, Luimneach	Céile Stiúrthóra / Comhairleoir don Chuideachta
An tUasal Paula Barry-Walsh	Gan leas ar bith	–	Gan leas ar bith	–
An Dr Colette Bonner	Gan leas ar bith	–	Gan leas ar bith	–
An tOllamh John Daniel Collins	Gan leas ar bith	–	An tÚdarás Eorpach um Shábháilteacht Bhia	Cathaoirleach, An Painéal Eolaíoch um Ghuaiseacha Bitheolaíocha Comhalta den Choiste Eolaíoch
An tOllamh Martin Cormican	Gan leas ar bith	–	Gan leas ar bith	–
An tOllamh Albert Flynn	Kraft Foods North America, Inc. Kraft Foods International, Inc.	Comhairle Eolaíoch	Danone Kellogg's (Éire/RA) ILSI Europe	Tacaíocht do Thaighde na Roinne Comhalta (ó am go chéile), Sainghrúpaí Eolaíocha
			An tÚdarás Eorpach um Shábháilteacht Bhia	Comhalta den Choiste Eolaíoch Cathaoirleach, An Painéal Eolaíoch um Tháirgí Diaitéitice, Cothú agus Ailléirgí
An tOllamh Colin Hill	Gan leas ar bith	–	Kerry Group Glanbia Dairygold Carbery Friesland Foods Nestlé	Taighde
An tOllamh Brian McKenna	Gan leas ar bith	–	Gan leas ar bith	–
An Dr Paul McKeown	Gan leas ar bith	–	Gan leas ar bith	–
An Dr Terry McMahon	Gan leas ar bith	–	Gan leas ar bith	–
An Dr Michael O'Keeffe	Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann	Comhairleacht / Iniúchadh	Gan leas ar bith	–
An Dr Dan O'Sullivan	Gan leas ar bith	–	Gan leas ar bith	–
An tUasal Ray Parle	Gan leas ar bith	–	Gan leas ar bith	–
An Dr Iona Pratt	Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann	Tocsaineolaí Comhairleach	An tÚdarás Eorpach um Shábháilteacht Bhia	Comhalta den Phainéal Saineolaithe
An tOllamh Michael Ryan	Ní bhfuarthas aon dearbhú uaidh	–	–	–

Innéacs a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais

Ráitis Airgeadais

69 Tuarascáil an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste
71 Ráiteas faoi Fhreagrachtaí an Údaráis
72 Ráiteas faoi Rialú Inmheánach Airgeadais
73 Ráiteas faoi na Beartais Chuntasaíochta
74 Cuntas Ioncaim agus Caiteachais
75 Clár Comhardaithe
76 Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid
77 Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

Tuarascáil an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste le cur faoi bhráid Thithe an Oireachtais

Rinne mé iniúchadh ar ráitis airgeadais Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann don bhliain dar chríoch 31 Nollaig 2009 faoi Alt 26 den Acht um Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann, 1998.

Tá na ráitis airgeadais, a ullmhaíodh faoi na beartais chuntasaíochta arna leagan amach sna ráitis, comhdhéanta den Ráiteas faoi na Beartais Chuntasaíochta, an Cuntas Ioncaim agus Caiteachais, an Clár Comhardaithe, an Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid agus na nótaí gaolmhara.

Freagrachtaí faoi seach Bhaill an Údaráis agus an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste

Tá an tÚdarás freagrach as na ráitis airgeadais a ullmhú faoi réir an Achta um Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann, 1998, agus as rialtacht na n-idirbheart a chinntiú. Ullmhaíonn an tÚdarás na Ráitis Airgeadais de réir an Chleachtais Chuntasaíochta a nGlactar go Ginearálta Leis in Éirinn arna mhionathrú faoi threoracha an Aire Sláinte agus Leanaí maidir le cuntas a thabhairt faoi chostais aoisliúntais. Tá freagrachtaí cuntasaíochta Bhaill an Údaráis leagtha amach sa Ráiteas faoi Fhreagrachtaí an Údaráis.

Tá sé de fhreagracht orm na ráitis airgeadais a iniúchadh de réir ceanglas ábhartha dlí agus rialúcháin agus de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIniúchóireacht (An Ríocht Aontaithe agus Éire).

Tuairiscím, i mo bharúil, an dtugann na ráitis airgeadais léargas fíor agus cothrom, i gcomhréir leis an gCleachtas Cuntasaíochta a nGlactar go Ginearálta Leis in Éirinn. Tuairiscím freisin ar coinníodh leabhair chuntais chuí i mo thuairim. Lena chois sin dearbhaím an dtagann na ráitis airgeadais leis na leabhair chuntasaíochta nó nach dtagann.

Déanaim tuairisc faoi aon chás ábhartha nuair nár caitheadh suimeanna airgid chun na críocha sin ar ceapadh iad nó nach bhfuil na hidirbhearta de réir na n-údarás a rialaíonn iad.

Tuairiscím freisin más rud é nach bhfuair mé an fhaisnéis agus na sainmhínithe go léir atá riachtanach chun críche m’iniúchta.

Déanaim athbhreithniú ar cibé an léiríonn an ráiteas faoin Rialú Inmheánach Airgeadais go bhfuil an tÚdarás ag comhlíonadh an Chóid Chleachtais um Rialú Comhlachtaí Stáit nó nach léiríonn agus tuairiscím faoi aon chás ábhartha nach dtarlaíonn a leithéid, nó faoi aon ráiteas míthreorach nó ráiteas nach dtagann le faisnéis eile a bhíonn ar m’eolas ón iniúchadh a rinne mé ar na ráitis airgeadais. Ní gá dom a mheas an gclúdaíonn an Ráiteas faoi Rialú Inmheánach Airgeadais gach riosca agus rialú airgeadais, agus ní gá dom teacht ar thuairim faoi éifeachtúlacht na nósanna imeachta maidir le rioscaí agus rialuithe.

Léim faisnéis eile atá sa Tuarascáil Bhliantúil, agus measaim cibé an bhfuil sí ag teacht leis na ráitis airgeadais iniúchta. Déanaim na himpleachtaí a bheidh ag mo thuarascáil a mheas má dhealraítear dom gur léir go bhfuil aon mhíráitis nó neamhréireachtaí ábhartha leis na ráitis airgeadais.

An Bunús atá le mo Thuairim ar na Ráitis

I mbun m'fheidhme mar Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste, rinne mé iniúchadh ar na ráitis airgeadais de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIniúchóireacht (Ríocht Aontaithe agus Éire) arna n-eisiúint ag an mBord um Chleachtais Iniúchóireachta agus trí thagairt a dhéanamh do na nithe ar leith is gá a chur san áireamh i ndáil le cúrsaí bainisteoireachta agus oibriúcháin a ghabhann le comhlachtaí Stáit. Ní mór scrúdú a dhéanamh, ar bhonn tástála, le linn iniúchta ar fhianaise a bhaineann leis na méideanna agus na nochtaí agus le rialtacht na n-idirbheart airgeadais a bhíonn sna ráitis airgeadais. Bíonn orm measúnú a dhéanamh freisin ar na breithiúnais agus na meastacháin shuntasacha a rinneadh agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú, agus féachaint an bhfuil na beartais chuntasaíochta oiriúnach d'imthosca an Údaráis, ar cuireadh i bhfeidhm go leanúnach iad agus ar nochtadh go leordhóthanach iad.

Phleanáil agus rinne mé m'iniúchadh chun gach faisnéis agus sainmhíniú a bhailiú a mheas mé a bheith riachtanach chun fianaise leordhóthanach a fháil chun dearbhú réasúnach a thabhairt go bhfuil na ráitis airgeadais saor ó mhíráiteas ábhartha, cibé acu de bharr calaoise nó neamhrialtachta nó earráide é. Agus mo thuairim á bunú agam, rinne mé measúnú ar leordhóthanacht chur i láthair na faisnéise sna ráitis airgeadais tríd is tríd.

Tuairim

I gcomhréir le treoracha an Aire Sláinte agus Leanaí, ní haithníonn an tÚdarás costais na dteidlíochtaí i leith aoisliúntais ach amháin de réir mar a bhíonn siad le híoc. Ní chomhlíonann an bunús cuntasaíochta seo Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais 17 lena n-éilítear go n-aithneofaí costais dá leithéidí sa bhliain sin ina dtuilltear na teidlíochtaí.

Ach amháin sa mhéid nach n-aithnítear costais agus dliteanais aoisliúntais an Údaráis, ag teacht le Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais 17, tugann na ráitis airgeadais léargas fíor agus cothrom, de réir an Chleachtais Chuntasaíochta Airgeadais a nGlactar go Ginearálta leis in Éirinn, ar staid chúrsaí an Údaráis amhail an 31 Nollaig 2009 agus ar ioncam agus ar chaiteachas an Údaráis don bhliain dar chríoch an dáta sin.

Is í mo tuairim ná gur choinnigh an tÚdarás leabhair chuntais chuí. Tagann na ráitis airgeadais leis na leabhair chuntasaíochta.

Andrew Harkness
Ar son agus thar ceann an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste

(23 Samhain 2010)

Ráiteas faoi Fhreagrachtaí an Údaráis

Déanann an tÚdarás a thuarascáil don bhliain dar chríoch 31 Nollaig 2009 a thíolacadh.

Freagrachtaí Bhaill an Bhoird

Cuireann Alt 26(5) den Acht um Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann, 1998 ceangaltas ar an Údarás ráitis airgeadais a ullmhú i gcibé foirm agus modh a shonróidh an tAire Sláinte agus Leanaí. Éilítear ar an mBord agus na ráitis airgeadais sin á n-ullmhú aige:

- Beartais oiriúnacha chuntasaíochta a roghnú agus iad a chur i bhfeidhm go leanúnach.
- Breithiúnais agus meastacháin a dhéanamh atá réasúnta agus ciallmhar.
- Na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn gnóthais leantaigh ach amháin sa chás nach cuí a thoimhdiú go leanfaidh an tÚdarás i mbun oibre.
- Aon imeachtaí ábhartha ó na caighdeáin chuntasaíochta is infheidhme a nochtadh agus a mhíniú.

Tá baill an bhoird freagrach as leabhair chuntais chuí a choimeád ina nochtar go réasúnta cruinn tráth ar bith staid airgeadais an Údaráis agus lena gcuirtear ar a gcumas a chinntiú go gcomhlíonfar Alt 26(5) den Acht um Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann, 1998 leis na ráitis airgeadais. Tá an bord freagrach freisin as sócmhainní an Údaráis a chosaint agus dá bhrí sin as céimeanna réasúnta a ghlacadh chun calaois agus neamhrialtachtaí eile a chosc agus a bhrath.

Sláinte agus Sábháilteacht

Déantar leas fostaithe an Údaráis a chosaint trí chloí go daingean le caighdeáin sláinte agus sábháilteachta de réir cheanglais an Achta um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair, 1989.

An tUasal Eamonn Ryan	**An tUasal Eamon Corcoran**
Cathaoirleach	Ball den Bhord

(16 Deireadh Fómhair 2010)

Ráiteas faoi Rialú Inmheánach Airgeadais

Freagracht as an gcóras Rialaithe Inmheánaigh Airgeadais

Admhaímse, thar ceann Bhord Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann, an fhreagracht atá orainn a chinntiú go ndéantar córas éifeachtúil rialaithe inmheánaigh airgeadais a choimeád agus a fheidhmiú.

Ní féidir leis an gcóras ach deimhniú réasúnta seachas deimhniú iomlán a thabhairt go bhfuil sócmhainní á gcaomhnú, idirbhearta á n-údarú agus á dtaifeadadh i gceart, agus go bhfuil dearmadaí á gcosc nó á mbrath i dtréimhse tráthúil.

Príomhimeachtaí Rialaithe

Tá céimeanna glactha ag an mBord chun timpeallacht rialaithe chuí a chinntiú trí:

- chúraimí bainistíochta a shainmhíniú go soiléir;
- nósanna imeachta foirmiúla a bhunú chun laigí rialaithe suntasacha a thuairisciú agus gníomh ceartaitheach cuí a chinntiú.

Tá próisis bunaithe ag an mBord chun rioscaí gnó a aithint agus a mheas trí:

- nádúr, méid agus impleachtaí airgeadais na rioscaí atá os comhair an chomhlachta a aithint, lena n-áirítear an méid agus na catagóirí a mheasann sé a bheith inghlactha;
- an dóchúlacht go dtarlóidh rioscaí aitheanta a mheas;
- an cumas atá ag an gcomhlacht na rioscaí a tharlaíonn a bhainistiú agus a mhaolú;
- measúnú a dhéanamh ar na costais a bhaineann le rialuithe áirithe a fheidhmiú i gcomparáid leis an tairbhe a bhaineann leo.

Tá an córas rialaithe inmheánaigh airgeadais bunaithe ar chreat lena gcuimsítear faisnéis rialta don lucht bainistíochta, nósanna imeachta riaracháin, lena n-áirítear deighilt dualgas agus córas tarmligthe agus cuntasachta. Áirítear leis sin go háirithe:

- córas cuimsitheach buiséadaithe le buiséad bliantúil a ndéanann an Bord athbhreithniú agus aontú air;
- athbhreithnithe rialta ón mBord ar thuarascálacha airgeadais bliantúla agus míosúla a léiríonn feidhmíocht airgeadais i gcoinne réamhaisnéisí;
- spriocanna a leagan síos chun feidhmíocht airgeadais agus feidhmíocht eile a thomhas;
- a chinntiú go bhfuil treoirlínte rialaithe soiléire ann faoi infheistíocht chaipitiúil;
- disciplíní foirmiúla um bainistíocht tionscadail.

Tá cinneadh déanta ag Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann foinsiú allamuigh a dhéanamh i leith na feidhme iniúchta. Feidhmeofar é seo de réir an Chóid Chreatlaí Dea-Chleachtais atá leagtha amach sa Chód Cleachtais um Rialú Comhlachtaí Stáit. Bíonn obair an iniúchta inmheánaigh bunaithe ar anailís a dhéanamh ar an riosca atá i ndán don chomhlacht, agus bíonn na pleananna bliantúla don iniúchadh inmheánach bunaithe ar an anailís sin. Thug an Coiste Iniúchta tacaíocht d'anailís ar na rioscaí agus do na pleananna iniúchta inmheánaigh agus d'fhaomh an Bord iad.

Maidir le monatóireacht agus athbhreithniú an Bhoird ar éifeachtacht an chórais rialaithe inmheánaigh airgeadais, tarraingíonn sé ar shaothar an iniúchóra inmheánaigh, an Choiste Iniúchóireachta a dhéanann maoirseacht ar obair an iniúchóra inmheánaigh, ar na bainisteoirí feidhmiúcháin laistigh d'Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann a bhfuil sé de fhreagracht orthu an creat rialaithe airgeadais a fhorbairt agus a chothabháil, agus ar ráitis a dhéanann an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste ina litir bainistíochta nó i dtuairiscí eile.

Athbhreithniú Bliantúil ar Rialuithe

Dearbhaím go ndearna an Bord athbhreithniú ar rialuithe inmheánacha airgeadais don bhliain dar chríoch 2009 Nollaig 2008.

An tUasal Eamonn Ryan
Cathaoirleach

(16 Meán Fómhair 2010)

Ráiteas faoi na Beartais Chuntasaíochta

Cuireadh na beartais chuntasaíochta seo i bhfeidhm go leanúnach ag déileáil le hábhair a mheastar a bheith ábhartha maidir leis na ráitis airgeadais.

A. Bunús na Cuntasaíochta

Ullmhaítear na ráitis airgeadais faoin modh fabhraithe cuntasaíochta, seachas mar a luaitear thíos agus faoin gcoinbhinsiún costais stairiúil san fhoirm atá ceadaithe ag an Aire Sláinte agus Leanaí le comhaontú an Aire Airgeadais faoi réir Alt 26(5) den Acht um Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann, 1998.

Glactar le caighdeáin tuairiscithe airgeadais molta ag comhlachtaí aitheanta cuntasaíochta, faoi mar a thagann siad i bhfeidhm, ach amháin i gcás Chaighdeán Tuairiscithe Airgeadais 17 (Sochair Scoir) féach nóta E thíos.

B. Deontais Stáit

Cuirtear deontais ón Roinn Sláinte agus Leanaí san áireamh ar bhonn fáltas airgid.

C. Cánachas

Tá an Bord díolmhaithe ó Cháin Chorparáideach.

D. Sócmhainní agus Dímheas

(1) Sócmhainní Seasta Inláimhsithe

Taispeántar sócmhainní seasta inláimhsithe ag costas lúide dímheas carntha. Déantar dímheas a ghearradh sa chuntas ioncaim agus caiteachais, ar bhonn na líne dírí, ag na rátaí bliantúla atá leagtha amach thíos, d'fhonn na sócmhainní, arna gcoigeartú don luach measta iarmharach, a dhíscríobh thar shaolré úsáideach measta gach catagóire cuí.

(i)	Feabhsuithe Léasachta	15%
(ii)	Trealamh Ríomhaireachta	33%
(iii)	Troscán Oifige	15%
(iv)	Trealamh Oifige	15%
(v)	Trealamh Eolaíochta	15%

(2) Sócmhainní Seasta Doláimhsithe

Taispeántar sócmhainní seasta doláimhsithe ag a nglanluach de réir na leabhar tar éis dímheas 33% a bheith déanta orthu ar bhonn na líne dírí. Déantar dímheas na bliana a ghearradh sa Chuntas Ioncaim agus Caiteachais.

Déantar foráil do dhímheas bliana iomláin i mbliain an cheannaigh.

E. Aoisliúntas

Rinne an tAire an scéim aoisliúntais a fhaomhadh de réir Alt 39 den Acht um Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann, 1998. Is scéim pinsean ranníocach le sochar sainithe do na fostaithe uile í an scéim. Déanann an tÚdarás na hasbhaintí ó thuarastail a choinneáil, agus glacann sé leo mar ioncam. Is deontas glan ó na hasbhaintí a choinnítear é deontas i gcabhair na Roinne Sláinte agus Leanaí don Údarás. Faoi réir threoir an Aire Sláinte agus Leanaí, níl foráil ar bith déanta sna Ráitis Airgeadais maidir le dliteanais pinsean sa todhchaí. Déantar íocaíochtaí faoin scéim a ghearradh sa chuntas ioncaim agus caiteachais de réir mar a íoctar iad.

F. Cuntas Caipitil

Léiríonn an Cuntas Caipitil luach neamh-amúchta an ioncaim a úsáideann an tÚdarás chun sócmhainní seasta a fháil.

G. Léasanna Oibriúcháin

Déantar íocaíochtaí cíosa faoi na léasanna oibriúcháin a ghearradh sa Chuntas Ioncaim agus Caiteachais ar bhonn fabhruithe.

Cuntas Ioncaim agus Caiteachais

Don bhliain dar chríoch 31 Nollaig 2009

	Nótaí	2009 €	2008 €
Ioncam Deontais	1	18,032,000	18,505,000
Ioncam Ilghnéitheach	2	521,525	426,134
		18,553,525	18,931,134
Aistriú (chuig)/ó Chuntas Caipitil	9	57,806	64,373
Caillteanas ar Dhiúscairt Sócmhainní Seasta		(6,811)	–
Ioncam iomlán		18,604,521	18,995,507
Tuarastail, Pinsin agus costais ghaolmhara	3	5,893,248	5,886,237
Costais Oibriúcháin Eile	4	4,037,036	5,171,697
Seirbhís Tréidliachta na nÚdarás Áitiúil	5	8,183,922	8,024,958
Caiteachas Iomlán		18,114,207	19,082,892
Barrachas/(Easnamh) don bhliain		490,314	(87,385)
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir		(418,402)	(331,017)
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig		**71,912**	**(418,402)**

Is dlúthchuid de na Ráitis Airgeadais seo an Ráiteas faoi na Beartais Chuntasaíochta ar leathanach 73 agus na Nótaí 1 go 16.

Níl aon ghnóthachan ná chaillteanas aitheanta ag an Údarás seachas na cinn atá léirithe sa Chuntas Ioncaim agus Caiteachais.

An tUasal Eamonn Ryan
Cathaoirleach

An tUasal Eamon Corcoran
Ball den Bhord

An tOllamh Alan Reilly
Príomhfheidhmeannach
(ó Mheitheamh 2009)

Clár Comhardaithe

Amhail 31 Nollaig 2009

	Nótaí	2009 €	2008 €
Sócmhainní Doláimhsithe	10	18,537	42,109
Sócmhainní Inláimhsithe	6	229,351	263,587
Sócmhainní Reatha			
Féichiúnaithe agus Réamhíocaíochtaí	7	342,457	7,772
Airgead sa Bhanc agus ar Láimh		0	9,236
		342,457	17,008
Sócmhainní Reatha			
Creidiúnaithe - Méideanna dlite laistigh de bhliain amháin			
Creidiúnaithe agus Fabhruithe	8	223,202	435,409
Rótharraingt Bainc		47,341	0
Glansócmhainní Reatha/(Dliteanais)		71,914	(418,401)
Glansócmhainní Iomlána/(Dliteanais)		**319,802**	**(112,705)**
Arna maoiniú ag			
Cuntas Ioncaim agus Caiteachais		71,912	(418,402)
Cuntas Caipitil	9	247,890	305,696
		319,802	**(112,706)**

Is dlúthchuid de na Ráitis Airgeadais seo iad an Ráiteas faoi na Beartais Chuntasaíochta ar leathanach 73 agus na Nótaí 1 go 16.

An tUasal Eamonn Ryan
Cathaoirleach

An tUasal Eamon Corcoran
Ball den Bhord

An tOllamh Alan Reilly
Príomhfheidhmeannach
(ó Mheitheamh 2009)

Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid

Don bhliain dar chríoch 31 Nollaig 2009

	Nótaí	2009 €	2008 €
An Barrachas don Bhliain a Réiteach le Glansreabhadh Airgid ó Ghníomhaíochtaí Oibriúcháin			
Barrachas/(Easnamh) don bhliain		490,314	(87,385)
Aistriú (chuig) / ó Chuntas Caipitil		(57,806)	(64,373)
Muirear dímheasa			
- Sócmhainní Seasta Doláimhsithe	10	30,331	57,448
- Sócmhainní Seasta Inláimhsithe	6	109,008	131,175
(Méadú)/Laghdú ar Fhéichiúnaithe		(334,685)	69,793
(Laghdú)/Méadú ar Chreidiúnaithe		(212,207)	37,997
Caillteanas ar dhiúscairt sócmhainní seasta		6,811	0
Airgead Tirim / Glansreabhadh Airgid ó Ghníomhaíochtaí Oibriúcháin		31,766	144,655
Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid			
Glansreabhadh Airgid ó Ghníomhaíochtaí Oibriúcháin		31,766	144,655
Toradh ar Infheistíochtaí agus Fónamh Airgeadais			
Caiteachas Caipitiúil			
Athrangú i dtaobh na mblianta roimhe	6,10	0	16,184
Íocaíochtaí chun Sócmhainní Seasta Doláimhsithe a Shealbhú	10	(6,759)	(39,961)
Íocaíochtaí le Sócmhainní Seasta Inláimhsithe a Shealbhú	6	(81,585)	(100,473)
Méadú/(Laghdú) ar Airgead Tirim		(56,578)	20,405
Glansreabhadh Airgid a Réiteach le Gluaiseachtaí sna Glanchistí			
Glanchistí ag tús na bliana		9,236	(11,169)
Glan-insreabhadh/(eis-sreabhadh) airgid		(56,578)	20,405
Glanchistí ag deireadh na bliana		**(47,342)**	**9,236**

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

Don bhliain dar chríoch 31 Nollaig 2009

1. Ioncam Deontais	2009 €	2008 €
Deontas na Roinne Sláinte agus Leanaí	18,032,000	18,505,000
	18,032,000	**18,505,000**

2. Ioncam Ilghnéitheach	2009 €	2008 €
Asbhaintí Aoisliúntais	357,977	343,136
Díolachán Foilseachán	63,116	4,238
Tionscadail arna Maoiniú	0	20,702
Ioncam Ilghnéitheach	100,432	58,058
	521,525	**426,134**

3. Tuarastail, Pinsin agus Costais Ghaolmhara	2009 €	2008 €
I measc na gcostas foirne bhí:		
Tuarastail agus pinsin	5,448,207	5,425,224
Costais Leasa Shóisialaigh – Ranníocaíocht an Fhostóra	445,041	461,013
	5,893,248	**5,886,237**

Bhí 91 duine ar an meán fostaithe le linn na bliana	91	91

Tá costais tuarastail comhdhéanta den chostas comhlán in aghaidh an fhostaí móide ÁSPC an fhostóra.

Rinneadh asbhaint €273,245 do Thobhach Pinsin ó thuarastail na foirne agus íocadh é leis an Roinn Sláinte agus Leanaí.

4. Costais Oibriúcháin Eile	2009 €	2008 €
Costais Earcaíochta	13,738	153,977
Costais agus Táillí Bhaill an Bhoird	68,172	89,307
Costais Taistil	192,569	269,771
Árachas	52,704	39,384
Stáiseanóireacht, Foilseacháin agus Postas	531,463	588,365
Teileafón agus Idirlíon	107,259	121,484
Costais Taighde	159,832	336,322
Glantachán agus Lónadóireacht	204,374	229,916
Deisiúcháin agus Cothabháil	36,667	67,434
Cíos agus Rátaí	1,195,272	1,290,414
Táillí Dlíthiúla agus Comhairleachta	510,902	508,404
Comhdhálacha	14,606	42,850
Gníomhaíochtaí Cumarsáide	187,603	424,103
Táille Iniúchta	15,000	15,000
Dímheas Sócmhainní Inláimhsithe	109,008	131,200
Dímheas Sócmhainní Doláimhsithe	30,331	57,448
* Costais oibriúcháin eile	607,536	806,318
	4,037,036	**5,171,697**

* I measc na gcostas oibriúcháin eile bhí €11,661 i leith caiteachas siamsaíochta chun comóradh a dhéanamh ar 10 mBliana ó bunaíodh an tÚdarás.

4(a). Gníomhaíochtaí Cumarsáide	2009 €	2008 €
Caidreamh Poiblí	113,699	98,981
Ócáidí Tionscail	43,589	202,562
Idirchaidreamh Tionscail	30,315	122,560
	187,603	**424,103**

5. Seirbhís Tréidliachta na nÚdarás Áitiúil

Rinne an Rialtas an cinneadh i Nollaig 2002, go leanfadh na hÚdaráis Áitiúla ar aghaidh ag comhlíonadh Seirbhís Tréidliachta an Rialtais Áitiúil agus gur tríd an Roinn Sláinte agus Leanaí agus trí Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann a chuirfí maoiniú ar fáil don tseirbhís. Ba í an Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia a mhaoinigh an tseirbhís roimhe sin.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

Don bhliain dar chríoch 31 Nollaig 2009

6. Sócmhainní Seasta Inláimhsithe	Trealamh Ríomhaireachta €	Trealamh Oifige €	Troscán Oifige €	Feabhsúcháin Léasachta €	Trealamh Eolaíochta €	Iomlán €
Costas						
Amhail an 1 Eanáir 2009	777,997	239,866	403,895	65,663	136,188	1,623,609
Breiseanna	70,353	7,595	3,637	0	0	81,585
Diúscairtí	(74,651)	(98,359)	(26,353)	(3,728)	(00)	(203,090)
Amhail an 31 Nollaig 2009	**773,699**	**149,102**	**381,179**	**61,935**	**136,188**	**1,502,103**
Dímheas Carntha						
Amhail an 1 Eanáir 2009	715,278	191,885	371,293	40,610	40,956	1,360,022
Muirear don bhliain	59,341	14,404	9,250	5,585	20,428	109,008
Dímheas ar Dhiúscairtí	(74,485)	(92,880)	(25,676)	(3,237)	(00)	(196,278)
Amhail an 31 Nollaig 2009	**700,134**	**113,409**	**354,867**	**42,958**	**61,384**	**1,272,752**
Glanluach de réir na Leabhar						
Amhail an 31 Nollaig 2009	**73,565**	**35,693**	**26,312**	**18,977**	**74,804**	**229,351**
Amhail an 31 Nollaig 2008	**62,719**	**47,981**	**32,602**	**25,053**	**95,232**	**263,587**

7. Féichiúnaithe agus Réamhíocaíochtaí Méideanna dlite laistigh de bhliain amháin	**2009** €	**2008** €
Ioncam Ilghnéitheach	8,378	7,772
Réamhíocaíochtaí	334,079	0
	342,457	**7,772**

8. Creidiúnaithe agus Fabhruithe Méideanna dlite laistigh de bhliain amháin	**2009** €	**2008** €
Creidiúnaithe Trádála	138,264	188,817
Fabhruithe	15,000	36,339
Fabhruithe Párolla	9,916	3,882
Tobhach Pinsin	26,988	0
Creidiúnaí Cánach ÍMAT/ÁSPC	0	138,543
Creidiúnaí Cánach - CBL	(80)	19,735
Creidiúnaí Cánach - CSG	33,114	48,093
Fabhruithe Caipitil	0	0
	223,202	**435,409**

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

Don bhliain dar chríoch 31 Nollaig 2009

9. Cuntas Caipitil	2009 €	2009 €	2008 €	2008 €
Amhail an 1 Eanáir		305,696		370,069
Aistriú ó/(chuig) Cuntas Ioncaim agus Caiteachais				
Cistí leithdháilte chun Sócmhainní Seasta a shealbhú	81,585		100,473	
Cistí leithdháilte chun Sócmhainní Doláimhsithe a shealbhú	6,759		39,961	
Méid scaoilte ar dhiúscairt	6,811		0	
Athrangú i dtaobh na mblianta roimhe	(0)		(16,184)	
Méid amúchta ag teacht le dímheas sócmhainní	(139,339)	(57,805)	(188,623)	(64,373)
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig		**247,891**		**305,696**

10. Sócmhainní Seasta Doláimhsithe	2009 €	2008 €
1 Eanáir, Glanluach Tosaigh de réir na Leabhar	42,109	75,730
Athrangú i dtaobh na mblianta roimhe seo	(0)	(16,134)
Breiseanna ar Chostas	6,759	39,961
Lúide Muirear Dímheasa don bhliain	(30,331)	(57,448)
31 Nollaig, Glanluach Deiridh de réir na Leabhar	**18,537**	**42,109**

Cuimsíonn sócmhainní seasta doláimhsithe ceadúnais bhogearraí a dhíscríobhtar thar a saolré úsáideach.

11. Léasanna Oibriúcháin

Áitíonn Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann áitreabh i gCúirt na Mainistreach, Sráid na Mainistreach Íochtair, Baile Átha Cliath 1 faoi thrí léas.

(a) Áitíonn Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann dhá ghealltanas maidir le léasanna ar chóiríocht oifige ag Cúirt na Mainistreach, Sráid na Mainistreach Íochtair, Baile Átha Cliath 1.

Tá na léasanna i seilbh Oifig na nOibreacha Poiblí agus trí bhíthin an méid seo a leanas:

(i) Léas 20 bliain a thosaigh i 1997 le hathbhreithniú cíosa gach cúig bliana.

(ii) Léas 20 bliain a thosaigh i 1997 le hathbhreithniú cíosa gach cúig bliana.

Is é costas bliantúil na léasanna gan muirir seirbhísí san áireamh ná €583,000 (2008 €511,500).

(b) Tá an tríú léas socraithe idir Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann agus Cuideachta Árachais Bheatha na hÉireann cpt le haghaidh tréimhse 18 bliana 7 mí a thosaigh i nDeireadh Fómhair 1998 agus déantar athbhreithniú cíosa gach cúig bliana. Is é an muirear cíosa bliantúil an léasa faoi láthair ná €211,000.

	2009 €	2008 €
Ag dul in éag laistigh de 1 bhliain	0	0
Ag dul in éag le linn na mblianta 2 go 5	0	0
Ag dul in éag ina dhiaidh sin	211,000	180,000

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

Don bhliain dar chríoch 31 Nollaig 2009

12. Luach Saothair an Bhoird	2009 €	2008 €
Eamonn Ryan - Cathaoirleach	18,667	20,000
Charles Daly - Ball den Bhord	8,400	9,000
Michael Gibney - Ball den Bhord	0	9,000
Daniel Collins - Ball den Bhord	8,400	9,000
Tom Collins - Ball den Bhord	8,400	9,000
Peter Dargan - Ball den Bhord	0	9,000
Albert Flynn - Ball den Bhord	8,400	9,000
Anne Nolan - Ball den Bhord	8,400	9,000
Eimear Killian - Ball den Bhord	5,684	0
	66,351	**83,000**

Ba ionann na costais a íocadh leis an gCathaoirleach agus le Baill an Bhoird in 2009 agus €1,821 (2008 €6,307).

13. Luach Saothair an Phríomhoifigigh Fheidhmiúcháin	2009 €	2008 €
Luach Saothair an Phríomhfheidhmeannaigh Amach	79,311	191,550
Luach Saothair an Phríomhfheidhmeannaigh Isteach	89,584	0
	168,895	**191,550**

Bhí íocaíocht €29,900 faoin scéim PRA mar chuid de Luach Saothair an Phríomhfheidhmeannaigh Amach maidir leis an mbliain 2008.

Ní bhfuair an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin aon Ghradam a bhain le Feidhmíocht in 2009. Ní théann teidlíochtaí pinsin an Phríomhoifigigh Fheidhmiúcháin thar na gnáth-theidlíochtaí i Scéim Shochair Shainithe na hEarnála Poiblí.

14. Gnóthas Leantach

I nDeireadh Fómhair 2008, d'fhógair an tAire Airgeadais go ndéanfar Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann, faoi reachtaíocht atá le teacht, a chumasc in Údarás um Shláinte Phoiblí agus Sábháilteacht Leigheasanna de réir téarmaí agus ar dháta nach bhfuil socraithe fós ach a mheastar gurb é an 1 Eanáir 2011 a bheidh i gceist.

Idir an dá linn, ní mheasann an tÚdarás go bhfuil gá le haon athrú ábhartha ar na ráitis airgeadais chun an cinneadh sin a chur san áireamh agus, mar sin, leantar ar aghaidh ag ullmhú na ráiteas airgeadais ar bhunús an ghnóthais leantaigh.

15. Leasanna Bhaill an Bhoird

Ghlac an Bord le nósanna imeachta de réir na dtreoirlínte a d'eisigh an Roinn Airgeadais maidir le Baill an Bhoird a bheith ag nochtadh leasanna, agus cloíodh leis na nósanna imeachta sin i rith na bliana. Ní raibh aon idirbhearta ann i rith na bliana maidir le gníomhaíochtaí an Bhoird ina raibh leas tairbhiúil ag aon bhall den Bhord.

16. Faomhadh na Ráiteas Airgeadais

D'fhaomh an Bord na Ráitis Airgeadais an 16 Meán Fómhair 2010.

Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann

Cúirt na Mainistreach,
Sráid na Mainistreach Íochtair,
Baile Átha Cliath 1.

Teileafón: +353 1 817 1300
Facs: +353 1 817 1301
Ríomhphost: info@fsai.ie
Láithreán Gréasáin: www.fsai.ie

ISBN 1-904465-77-3